

JESUKRISTU KAY ALLPAPI KAWSASHKANTA SAN MATEO KILLKARKAN

*Kaymi Jesukristupa ayllunkuna.
(Lk 3.23-38)*

¹ Ñawpa tiempu Jesukristu nasirkan alli kamachikuk Davidpa ñawpa awilunchi Abrahampa ayllunkunamanta.

² Abrahamka karkan Isakpa tatan. Isakka karkan Jakobopa tatan. Jakoboka karkan Judapa wawkinkunapa tatan.

³ Judaka karkan Farespa Sarapa tatan. Farespa Sarapa maman karkan Tamar. Fareska karkan Esrompa tatan. Esromka karkan Arampa tatan.

⁴ Aramka karkan Aminadabpa tatan. Payka karkan Naasonpa tatan. Naasonka karkan Salmonpa tatan.

⁵ Salmonka karkan Boospa tatan. Boospa maman karkan Rahab. Booska karkan Obedpa tatan. Paypa mamanka karkan Ruti. Obedka karkan Isayipa tatan.

⁶ Isayika karkan alli kamachikuk Davidpa tatan. Davidka karkan Salomonpa tatan. Salomonpa maman manara Davidpa warmin kashpa Uriyaspa warmin karkan.

⁷ Salomonka karkan Roboampa tatan. Roboamka karkan Abiyaspa tatan. Payka karkan Asapa tatan.

⁸ Asaka karkanna Josafatpa tatan. Josafatka karkan Jorampa tatan. Joramka karkanna Usiyaspa tatan.

⁹ Usiyaska karkan Jotampa tatan. Jotamka karkan Akaspa tatan. Akaska karkan Esekiyaspa tatan.

¹⁰ Esekiyaska karkan Manasespa tatan. Manaseska karkan Amonpa tatan. Amonka karkan Josiyaspa tatan.

¹¹ Josiyaska karkan Jekoniyaspa wawkinkunapa tatan. Chay pachana Babilonia llaktamanta runakuna israel runakunataka apishpana pusharkansapa llaktanman chaypi paykunapa munanankunata rurashpa kawsanankunapana.

¹² Chaymanta Babilonia llaktamanta kutimuptinkuna Jekoniyaska karkan Salatielpa tatan. Salatielka karkan Sorobabelpa tatan.

¹³ Sorobabelka karkan Abiyupa tatan. Abiyuka Eliakimpa tatan karkan. Eliakimka Asorpa tatan karkan.

¹⁴ Asorka Sadokpa tatan karkan. Sadokka karkan Akimpa tatan. Akimka Eliyupa tatan karkan.

¹⁵ Eliyuka karkan Eleasarpa tatan. Eleasarka Matanpa tatan karkan. Matanka Jakobopa tatan karkan.

¹⁶ Jakoboka Josepa tatan karkan. Joseka Mariyapa kusan karkan. Mariyaka karkan Jesuspa maman. Tata Dios Jesustaka kachamurkan kay allpaman runakunata uchankunamanta salvanankunapa. Chayrayku Jesuspa suk shutin karkan Kristu.

17 Ñawpa awilunchi Abrahammantapacha kamachikuk Davidkaman chunka chusku kuti chay runakuna mirarkansapa. Chaymanta Davidmantapacha Babilonia llaktaman israel runakunata pushashkankuna pachakaman chunka chusku kuti chay runakuna mirarkansapa. Babiloniaman pushashkankunamantapacha Tata Diosmanta salvakuk runa nasishkan tiempukaman chunka chusku kuti chay runakuna mirarkansapa.

Jesukristu nasirkan.
(Lk 2.1-7)

18 Jesukristu kashna nasirkan. Tiyarkan suk shipash Mariya. Chay shipash mañaduna karkan kasarakanpa Josewan. Manara Josewan tantanakushpara Mariyaka okupadana karkan Tata Diospa Espiritunpa.

19 Joseka novian Mariya okupada kananta yachashpa manana munarkannachu paywan kasarayta. Alli rurak runa kashpa mana munarkanchu demandayta ama llaktamasinkunapi pinkachinanpa. Yuyaykurkan upallalla sakiyta.

20 Sakinanpa yuyaykuykaptinna suk tuta muskuyninpi Tata Diospa angelnin willarkan: “Kanmi ñawpa Davidpa miraknin kanki. Chayrayku Tata Dios munan noviayki Mariyawan kasaranykipa. Chay wawanka Tata Diospa Espiritunpami. Manami ullkupachu. Ama pinkakuychu noviayki Mariyawan kasarayta.

21 Mariyaka suk ullku wambrata wawayanka. Chay wambra llaktamasinkunata kastigumanta

salvankasapa. Chayrayku chay wambrata shutiyachinki Jesus.” Chayta willashpa chay angelka Josetaka sakirkan.

²²⁻²³ Ñawpa pacha Tata Dioska suk yachachikuk runata willarkan:
“Suk sensilla shipashmi ullku wambrata wawayanka.

Payta shutiyachinkichi Emanuel.” Emanuel riman “Tata Dios ñukanchikunawan.” Chay killkadun rimashkanshina Mariyaka wawayarkan.

²⁴ Joseka puñuymanta rikchashpa Tata Diospa angelnin willashkanta kasushpa Mariyawan kasararkan.

²⁵ Kasarashkankunawasha Mariyaka wawayanankaman manami Josewanka puñurkanachu. Mariyapa wawan nasiptin Joseka shutiyachirkan Jesus.

2

Alli yachaysapa runakuna shamurkansapa Jesusta kuyak.

¹ Sinchi kamachikuk Herodes chay llaktakunapi kamachikushman tiempo Belen llaktapi Jesuska nasirkan. Chay Belen llaktaka Judea partipi karkan. Jesus nasiptinna inti llukshimunan partimanta luserukunata yachakuk yachaysapa runakuna shamurkansapa.

² Jerusalem llaktapi chayashpankuna chaypi kawsak runakunata willarkansapa:

—Chay karu llaktaynikunapi suk llipyak luseruta kawashkanisapa. Chay luseruta

kawashpaynikuna yachanisapa suk wambra nasishkanta kankuna judiyu runakunata kamachishunaykichipa. Chayrayku shamushkanisapa payta kuyanaynikunapa. ¿Maypiti nasishka?

³ Chayta uyarishpa kamachikuk Herodeska sukaman turbakurkan. Sukaman manchakurkan. Jerusalem llaktapi kawsak runakunapish turbakurkansapa.

⁴ Chaypina Herodeska tukuy saserdotekunapa kamachikukninkunata Moisespa killkadunta yachachikkunata kayachishpa tapurkansapa:

—Kankunaka Tata Diospa rimananta yachashpaykichi willawaychi ¿maypiti nasinka Tata Diosmanta shamuk salvakuk runa?

⁵ Chaypina chay runakuna aynirkansapa:

—Kay Judea partipi Belen llaktapi nasinka. Ñawpa yachachikuk runa Tata Dios rimashkanta killkarkan:

⁶ “Judea partipi aypa atun llaktakuna tiyaptin pish taksha Belen llaktapi suk wambra nasinka alli kamachikuk kananpa.

Paymi israel wambraynikunata allita yachachinkasapa.”

⁷ Chayta uyarishpa Herodeska chay alli yachak runakunata pakallalla kayachirkan. Paykunata tapurkansapa:

—¿Aykapiti rikurimushka chay alli llipyak luseruka?

⁸ Paykuna willaptinkuna Herodeska willarkansapa:

—Rillaychi Belen llaktaman. Chaypi chay nasidu wambrata allita maskamuychi. Payta tarishpaykichi shamuychi willawak ñukapish rinaynipa payta kuyak.

⁹ Chashna Herodes willaptinkuna Belen llaktaman chay yachaysapa runakunaka rirkansapa. Riykashpankuna llaktankunapi kawashkankuna luseruta kashkan kawarkansapa. Chay luseruka ñawpakninkunata rishpa shayarirkan maypicha Jesus kananpi.

¹⁰ Paykunaka chay luseruta kawashpankuna sukaman kushikurkansapa.

¹¹ Chaymanta chay wasipi yaykushpankuna mamanan wambra Jesusta kawarkansapa. Chaypina paykunaka kunkurikushpankuna chay wambrata kuyarkansapa. Chaypina apamushkan kajonninkunamanta surkurkansapa kurita, kaspi wikin mishkiklla asnakta, ampinakuna kaspi wikinta. Chay kimsa layakunata wambra Jesusta kuyashpa kurkansapa.

¹² Chaymanta Tata Dioska paykunata muskuyninkunapi willarkansapa amana Herodesman rinankunapa. Chayrayku Tata Diosta allita kasushpa suk chikan ñanta llaktankunaman kutirkansapa.

Jose Mariyawan Jesusta pusharkan Egipto llaktaman.

¹³ Chaypina chay yachaysapa runakuna llaktankunaman rishkankunawasha Tata Diospa angelnin Josetaka muskuyninpi rikurishpa willarkan:

—Herodeska kay wambra Jesustaka maskachinka wañuchichinanpa. Chayrayku utkana atarishpayki wambrata mamanwan tantallata pushay Egipto llaktaman. Chaypi kipariychi ñuka willanaynikaman kutimunaykichipa.

¹⁴ Chashna chay angel willaptin Joseka atarimushpa chay tutalla wambra Jesusta mamanwan tantallata pusharkan Egipto llaktaman.

¹⁵ Ñawpa yachachikuk runa Tata Diospa rimashkanta killkarkan: “Egipto llaktamanta wambraynita kayarkani.” Tata Dios killkadunpi rimashkanshina paykunaka Egipto llaktapi kawsarkansapa Herodes wañunankaman.

Herodes aypa wambrakunata wañuchichirkan.

¹⁶ Chaypina kamachikuk Herodeska yacharkan yachaysapa runakuna llullachishpa chikan ñanta llaktankunaman kutishkankunata. Chayrayku sukaman piñakurkan. Jerusalenpi kashpankuna chay yachaysapa runakunaka payta willarkansapa aykapimi chay luseruka rikurimushka nishpa. Chayta willaptinkuna Herodeska yacharkan mashna watayukna Jesus kananta. Chaypina Jesusta wañuchinayashpa Belen llaktaman soldadunkunata kacharkan. Paykunaka Belenpi tukuy ladunpi tiyak llaktillukunapipish tukuy manara ishkay watayuk wambrillukunata wañuchirkansapa.

¹⁷⁻¹⁸ Ñawpa yachachikuk Jeremiyas killkarkan: “Rama llaktapi tukuy warmikuna ñawpa Rakeshina sukaman llakishpa kaparishpa

wakakurkansapa wawankunata
wañuchiptinkuna.

Mana munarkansapachu ni pi
kushichinankunapa wawankuna
wañushka kaptinkuna.”

Chay killkadunpi rimashkanshina llullukunata
wañuchirkansapa.

¹⁹ Chaymanta Herodes wañuptin Egipto llaktapi
Jose puñuykaptin Tata Diospa angelnin willarkan:

²⁰ “Atariyna. Chay wambrata mamanwan
tantallata pushashpayki kutiy Israel
llaktaykichiman. Chay wambra wañuchinayak
runakunaka ñami wañushkasapana.”

²¹ Chaypina Joseka angelta kasushpana
wambrataka mamanwan pusharkan Israel
llaktaman.

²² Chayashpankuna Joseka yacharkan
Herodespa wambran Arkelao Judea partipi
kamachikuk kananta. Chayrayku manchakurkan
Judeaman riyta. Tata Dios muskuyninpi
willaptin Galilea partiman rirkansapa.

²³ Ñawpa yachachikuk runakuna
rimarkansapa: “Nasaret llaktapi kawsaptin Tata
Diosmanta shamudu runata shutiyachinkasapa
Nasareno.” Chayrayku Jose Galilea partipi
chayashpa Nasaret llaktapi rirkansapa kawsak.

3

Juan Bawtista kallarirkan yachachikuyta.
(Mr 1.1-8; Lk 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Chaymanta aypa watakuna washan Judea
partiman suk runa Juan rirkan chunlla chakidu

pampapi yachachikuk. Aypa runakunata Juan bawtisaptinkuna payta shutiyachirkansapa Juan Bawtista.

² Chaypina Juanka willarkansapa:

—Tata Dios sukaman munan mandunpi yaykunaykichipa. Chayrayku tukuy mana alli rurashkaykichimanta wanaychi.

³ Ñawpa alli yachachikuk Isaiyas killkarkan: “Chunlla chakidu pampapi suk runa sinchita yachachikuykan:

‘Señorninchipa suk ñanta allichaychi. Suk ñanta kuskachaychi chayta purinanpa.’ ”

Chashna killkashpa Isaiyaska Juanpami killkarkan.

⁴ Juanpa llachapan kamellu millwanmanta awadu karkan. Karapamanta ruradu chumbiwan sinturanta watak. Atun marukunata sacha amukunapa mishkinta mikuk.

⁵ Chaypina aypa runakuna Jerusalem llaktamanta Judea partimanta Jordan yaku ladun llaktakunamanta llukshiksapa Juanta uyarinankunapa.

⁶ Chaypina chay runakuna Juanta uchankunata willarkansapa. Chashna uchankunata willaptinkuna Jordan yakupi Juanka bawtisarkansapa.

⁷ Chaymanta Fariseo runakunawan Saduseo runakuna rirkansapa Juanta willak bawtisanankunapa. Chaypina Juanka paykunata willarkansapa:

—Kankuna sukaman llullachikushpaykichi machakuyshina kankichi. Tata Dios kankunata utkana sukaman kastigashunkichi. ¿Pití

willashushkankichi kastiguykichimanta
kishpinaykichipa?

⁸ Manara bawtisakushpaykichira allita
rurashpa kawsaychi tukuy runakuna
yachanankunapa wanashkaykichita.

⁹ Amana yuyanakuychinachu: “Ñukaykuna
ñawpa awilunchi Abrahampa miraknin
kaptinikuna Tata Dios mana
kastigawankasapachu.” Ñuka willaykichi: Tata
Dios kay rumikunamanta atipanman
Abrahampa mirakninta rurayta.

¹⁰ Suk kaspi mana allita wayuchakuptinka
doyñun sapinpi achawan kuchushpa rupachin.
Chashnami Tata Dios kankunata mana alli
rurashkaykichirayku utkana kastigashunkichi.

¹¹ Chaymanta Juanka willarkansapa:

—Ñukaka yakullawan bawtisaykichi mana alli
rurashkaykichimanta wanamaykichipa.
Chaymanta washaynita ñukamanta ashwan alli
yachachikuk runa shamun. Payka Tata Diospa
Espiritunwan ninawanshina bawtisashunkichi
uchaykichimanta pichashunaykichipa. Chay
yachachikuk runa ñukamanta ashwan tukuy laya
atipakmi. Chayrayku mana animukunichu
ushutanta apayta.

¹² Triguta waktashpa murunkunata surkunchi.
Chaypina murunkunata wakaychanchi. Trigupa
tullunkunata rupachinchi. Chay ñukamanta
ashwan yachaysapa runaka chay trigu
murunkuna surkuk runashinami. Paymi tukuy
kreyikukunata allita kuydan. Mana

kreyikukkunata churankasapa mana
tukuyniyuk ninapi.

Juan Jesusta bawtisarkan.

(Mr 1.9-11; Lk 3.21-22)

¹³ Chaymanta Jesuska Galilea partimanta llukshirkan Jordan yakuman rinanpa. Jordan yakupi Juanka aypa runakunata bawtisaykarkan. Chaypina Jesuska Juantaka willarkan bawtisananpa.

¹⁴ Chashna willaptinna Juan mana bawtisanayashpa Jesusta willarkan:

—Ashwan alli kanman ñukata bawtisawanaykipa. ¿Imapati ñukata shamunki willawak bawtisanaynipa?

¹⁵ Chaypina Jesuska willarkan:

—Tata Dios kamachiwashkanchikunata kasunanchikuna tiyan. Chayrayku bawtisaway.

Chashna willaptin Juanka payta bawtisarkan.

¹⁶ Chaymanta bawtisakushkanwasha Jesuska yakumanta llukshirkan. Chaypina sielu kicharikuptin Jesuska kawarkan Tata Diospa Espiritunta suk urpaytashina paypa sawanman urayamuptin.

¹⁷ Chaypina sielumanta Tata Dioska willarkan:

—Kay Jesuska sukaman munanayni wambraynimi. Paymi sukaman kushichiwan.

4

Supay Jesusta llullachinayarkan.

(Mr 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Chaymanta Jesus bawtisakushkanwasha Tata Diospa Espiritun suk chunlla chakidu

pampaman pusharkan. Chaypi supay munarkan Jesusta mana allikunata rurachiyta.

² Chay chunlla pampapi kashpa Jesus chusku chunka diyata chusku chunka tutata mana nimata mikurkanchu. Chaypina sukaman yarkarkan.

³ Supay llullachinayashpa rirkan Jesustaka willak:

—Tata Diospa wambran kashpaykika kay rumikunata willay pankuna tukunanpa chaykunata mikunaykipa.

⁴ Chaypina Jesuska aynirkan:

—Tata Diospa killkadunpi willawanchi: “Runakuna Tata Diospa rimananta kasushpa kawsanankuna tiyan. Manami panta mikushpallachu kawsankasapa.”

⁵ Chaymanta supayka Jesustaka pusharkan Tata Dios akllashkan Jerusalem llaktaman. Chaypi Tata Diospa manllayba altu wasin sawaman pusharkan.

⁶ Chaypina Jesusta willarkan:

—Tata Diospa wambran kashpaykika kay altumanta allpaman wishchunakuy. Tata Dios killkadunpi willawanchi:

“Tata Dioska angelninkunata kachanka amachashunaykipa.

Paykuna makinkunawan chaskishunkisapa ama rumikunapi mitkakunaykipa.”

⁷ Chaypina Jesuska aynirkan:

—Chaymantapish Tata Diospa killkadunpi willawanchi: “Ama nimata yankamanta ruraychichu yachanayashpa Tata Dios yanapawankachu manachu nishpa.”

⁸ Chashna willaptin supayka Jesustaka pusharkan manllayba altu urkuman. Chay altumanta tukuy kay allpapi llaktakunata tukuy chaykunapi alli tiyakkunata kawachirkan.

⁹ Willarkan:

—Kan kunkurikushpa ñukata kuyawaptikika tukuy kay kawashkaykitami kushkayki.

¹⁰ Chaypina Jesuska willarkan:

—Ñukamanta ashuy, Satanás. Tata Diospa killkadunpi willawanchi: “Señorniki Tata Diosllata kuyay. Payllata sirvishpa kawsay.”

¹¹ Chashna Jesus sinchita willaptin supayka ashurkan. Chaypina Tata Diospa angelninkuna Jesustaka laduncharkansapa yanapak.

*Galileapi Jesus kallarirkan yachachikuyta.
(Mr 1.14-15; Lk 4.14-15)*

¹² Chaymanta kamachikuk Herodeska yachachikuk Juanta karselpi churarkan. Jesuska chayta yachashpa Galilea partiman rirkan.

¹³ Galileapi kashpa manana Nasaret llaktapi kawsarkannachu. Rirkan kawsak Kapernaum llaktapi. Chay llaktaka karkan Sabulon Neptali partipi Galilea kocha ladunpi.

¹⁴ Ñawpa tiempu Tata Dios rimashkanta yachachikuk Isaiyas killkarkan:

¹⁵ “Sabulon partipi Neptali partipi Galilea kocha ladunpi Jordan yaku ladunpi chay mana judiyu runakuna kawsansapa.

¹⁶ Chay partikunapi kawsak runakuna mana allita rurashpa tutapishina kawsarkansapa.

Paykunaka sukaman llipyak lusta
kawarkansapa.

Chay runakuna wañunankunata manchashpa
kawsarkansapa.

Paykunapa allima lus llipyamurkan.”

Chayta killkarkan Isaiyaska. Chaypina chay
killkadunpi rimashkanshina Jesus allita
yachachikushpa lusshina karkan.

¹⁷ Chaymanta Jesus chay Kapernaum llaktapi
kawsashpana kallarirkan yachachikuyta:

—Tata Dios sukaman munan mandunpi
kawsanaykichipa. Chayrayku tukuy mana alli
ruranaykichimanta wanaychi.

*Jesus chusku challwakuk runakunata willarkan
katinankunapa.*

(Mr 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸ Chaymanta Galilea kocha mañanpi
puriyakashpa Jesuska ishkey runakunata
kawarkan. Paykunaka atun redninkunawan
challwakuykarkansapa. Suk karkan Andres. Suk
karkan wawkin Simon. Paypa suk shutin karkan
Pedru.

¹⁹ Chaypina Jesuska paykunata willarkansapa:

—Kankuna allita yachankichi challwakunata
apiyta. Kunanmantapacha ñukata katiwaychi.
Katiwaptikichi ñuka allita yachachishkaykichi
runakunata yachachinaykichipa.

²⁰ Chay ratulla chay challwakuk runakunaka
redninkunata sakishpankuna Jesusta
katirkansapa.

²¹ Chaymanta chay kocha mañanta
riyakashpankuna Jesuska Santiagota wawkin

Juanwan tantallata kawarkan. Chay ishkay runakuna Sebedeopa wambrankuna karkansapa. Suk kanowapi chay ishkay runakuna tatanwan redninkunata allichaykarkansapa. Chaypina Jesuska chay ishkay runakunata kayarkansapa paywan tantalla purinankunapa.

²² Chay ratulla paykunaka kanowanpi tatanta sakishpa Jesuswan rirkansapa.

*Jesus aypa runakunata yachachirkansapa.
(Lk 6.17-19)*

²³ Chaymanta Galilea partipi tukuy llaktakunaman rishpa Jesuska yachachikurkan. Judiyu runakunapa tantanakunankuna wasinkunapi yachachikurkan. Chay runakunata willarkansapa:

—Tata Diosmi munan mandunpi kawsanaykichipa.

Chashna willashpa Jesuska runakunata tukuy laya unkuyninkunamanta nanayninkunamanta alliyachirkansapa.

²⁴ Chaymanta Siria partipi sukaman famakurkansapa Jesus unku dukunata alliyachiykananta. Chayrayku Siriapi kawsak runakuna Jesusman pusharkansapa rikchak laya unkuyniyuk runakunata, nanayuk runakunata, supayuk runakunata. Chaymanta pusharkansapa manchariyuk runakunata, kaspirayadu runakunata. Chaypina Jesuska tukuy chay unku du runakunata alliyachirkansapa.

²⁵ Chaymanta Jesusman rirkansapa aypa runakuna Galilea partimanta, Dekapolis partimanta, Jerusalen llaktamanta, Judea partimanta, Jordan yaku suk ladunmanta.

5

Jesus disipulunkunata yachachirkansapa imata rurashpami kushikunkasapa nishpa.
(Lk 6.20-23)

¹ Chaymanta Jesuska chay aypa runakunata kawashpa suk taksha urku sawanman rirkan. Chaypi tiyariptin disipulunkuna laduncharkansapa.

² Chaypina Jesus kallarrirkan yachachiysapata.

³ Willarkansapa:

—Kankuna kikikichi mana kreyinakushpaykichi Tata Dios yanapashunaykichita yuyashpa kushikuypuru kawsankichi. Chashna kawsashpaykichi Tata Diospa mandunpi kawsaykankichi.

⁴ Llakidu kashpaykichipish kushikuypuru kankichi. Kankunata Tata Dios kuyashushpaykichi kushichishunkichi.

⁵ Kankuna kikikichi mana alabanakushpaykichi runamasikichiwan mana piñanakushpaykichi kushikuypuru kankichi. Tukuy allpapi maypipish kaptikichi Tata Dios yanapashunkichi kushichishunkichi.

⁶ Kankuna yakuta munakshina mikuyta munakshina Tata Diospa munananta ruramayashpaykichi kushikuypuru kankichi. Tata Dios kankunata kushichishunkichi.

⁷ Kankuna runamasikichita llakichishpa yanapashpaykichi kushikuypuru kankichi. Tata Dios kankunata pish llakichishushpaykichi yanapashunkichi.

⁸ Tukuy shunku Tata Diosllata kuyashpaykichi kushikuypuru kankichi. Kankunaka Tata Diostami kawankichi.

⁹ Kankuna runamasikichita yanapashpaykichi kuyanakushpa kawsanankunapa kushikuypuru kankichi. Tata Dios kankunata willashunkichi wambrankuna kanaykichita.

¹⁰ Tata Diospa munananta rurashkaykichirayku runakuna chiknishuptikichi kushikuypuru kankichi. Tata Diospa mandunpi kawsaykankichi.

¹¹ Ñukata kreyiwashkaykichirayku runamasikichi piñayashuptikichi makashuptikichi llullakushpa yuyashuptikichi kushikuypuru kankichi.

¹² Kankunata shina ñawpa yachachikukkunata pish chiknishpankuna sufrichirkansapa. Tata Dios kankunata sielupi premyuykichita kushunkichi. Chayrayku sukaman kushikuychi. Kushikushpalla kawsaychi.

Jesus yachachikurkan alli kachishina alli lusshina kananchikunata.

(Mr 9.50; Lk 14.34-35)

¹³ Kankuna runamasikichita yachachishpa yanapashpaykichi alli kachishinami kankichi. Allpayadu kachi mananami nima layapi kachiyamunkanachu. Chashna mana alli kaptin wishchunchi tukuy pi sarunanpa.

14-15 Chaymanta suk alkusata apichishpanchikuna churanchisapa altupi tukuy wasita lusichinanpa. Chay apichidu alkusata mana churanchichu kajon ukupi. Kankunaka iden chay apichidu alkusashinami kankichi. Chaymanta suk llakta urku sawanpi kaptin mana atipanchu pakakuyta. Tukuy pi chay llaktata allimata kawan. Iden chay llaktatashina kankunatapish runamasikichi kawashunaykichi tiyan.

16 Chayrayku allillata rurashpa kawsaychi. Tukuy runamasikichita yanapaychi paykunapish sielupi kawsak Tata Diosnikichita kuyashpa alabanankunapa.

Jesus Tata Diospa kamachikunankunata yachachikurkan.

17 Ñawpa tiempu Tata Dioska awilunchikunata yachachirkansapa kamachikunankunata kasushpa kawsanankunapa. Tukuy chayta alli yachachikuk runakuna killkarkansapa. Ñukaka shamushkani tukuy chay killkadunkunapi rimashkanta rurak. Manami shamushkanichu willaknikichi amana chay killkadunkunata kasunaykichipa.

18 Mash allita uyariwaychi. Tata Dios tukuy rimashkanta ruranan tiyan. Allpa sielu kullunan diyakaman mana ni pi Tata Diospa rimashkanta chinkachinkachu.

19 Chaymanta ichara kankuna Tata Dios kamachikushkanta mana kasunkichiman chu chayka manami kasunapachu nishpa. Chaymanta ichara runamasikichitapish yachachinkichiman ama kasunankunapa.

Chashna mana kasuptikichi Tata Dios
willashunkichi mandunpi mana alli sirvikuk
kanaykichita.

Chaymanta ichara kankuna Tata Dios
kamachikushkanta allita kasushpa
kawsankichiman. Chaymanta ichara
runamasikichitapish yachachinkichiman allita
kasunankunapa. Chashna kasuptikichi Tata Dios
willashunkichi mandunpi ashwan alli sirvikuk
kanaykichita.

²⁰ Allita willaykichi. Moisespa killkadunta
yachachikuk runakunawan fariseo runakuna
rimansapa Tata Dios kamachikushkankunata
kasuykanankunata. Chashna rimashpapish
manami allitachu kasuykansapa. Kankuna
paykunamanta ashwan allita kasunaykichi tiyan.
Mana paykunamanta ashwan allita
kasushpaykichika manami Tata Diospa
mandunpichu kawsankichi.

*Jesus yachachikurkan sukwan sukwan
perdonanakushpa kawsananchikunapa.
(Lk 12.57-59)*

²¹ Kankuna yachashkankichi Moises
awilunchikunata willashkankunata: “Ama
runamasikichita wañuchiychichu.
Wañuchiptikichika llakta kamachikuk runa
kankunatapish kastigashunaykichi tiyan.”

²² Chayta yachaptikichipish ñukami willaykichi:
Kankuna runamasikichita chikniptikichika
llakta kamachikuk runa kastigachishunaykichi
tiyan. Chaymanta kankuna runamasikichita
mana allita willashpa piñachiptikichika chay

ashwan sinchi awtoridarkuna kastigachishunaykichi tiyan. Chaymanta runamasikichita maldisiptikichika Tata Dios mana tukuyniyuk ninapi kastigashunaykichi tiyan.

²³ Tata Diospa wasinman ofrendata apashpayki ichara yuyankiman suk runata sientichishkaykita.

²⁴ Chayta yuyashpayki manarapish ofrenda churanapi ofrendaykita churashpara rillay chay sientichishkayki runawan perdonanakuk. Chashna perdonanakushpana kutiy ofrendaykita Tata Diospa churak.

²⁵ Ichara suk runata debiptiki payka awtoridarpí mañakukushunkiman. Manarapish awtoridarpí chayashpaykichira paywan allita parlashpa allichay amana awtoridarpí yaykuchishunaykípa. Awtoridarpí chatashuptikika guardiyata willanka karselpi churashunaykípa.

²⁶ Allita willayki: Tukuy debinaykita kutichinaykikaman karselmanta mana llukshinkimanchu.

Jesus yachachikurkan ama munananchipa chikan warmiwan uchallikuyta.

²⁷ Chaymanta kankuna yachashkankichi Moises awilunchikunata willashkanta: “Ama chikan warmiwan uchallikushpa kawsaychichu.”

²⁸ Chayta yachaptikichipish ñukami willaykichi: Suk warmiwan puñuyta munashpaykichika ñami yuyaynikichipi uchallikushkankichina.

²⁹ Chayrayku ñawiki uchallichishuptikika surkushpa wishchuy ama kashkan uchallichishunanpa. Ashwan alli kanman suk ñawikillawan kawsanaykipa ama chay mana tukuyniyuk ninaman rinaykipa.

³⁰ Chaymanta ichara makikiwan sukaman mana allita rurayta munankiman. Chay makikita tipiy amana nima mana allita ruranaykipana. Ashwan alli kanman suk makikillawan kawsanaykipa ama tukuy kuerpuykiwan mana tukuyniyuk ninaman rinaykipa.

*Jesus yachachikurkan kasaradu ullku ama warminta wishchunanpa.
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lk 16.18)*

³¹ Chaymanta ñawpa awilunchikuna rimarkansapa: Warmikichita wishchunayashpaykichika rillaychi awtoridarp killkachinakuk: “Kay warmitaka mananami munaninachu.”

³² Chashna awilunchikuna rimaptinkunapish ñukami willaykichi: Warmikichi mana chikan ullkuwan uchallikuptinka ama wishchuychichu. Mana uchallikuk warmikita wishchushpaykichika kachaykankichi chikan ullkuwan uchallikunanpa. Wishchudu warmiwan kasaraku ullkupish uchallikunmi.

Jesus yachachikurkan mana jurashpa rimananchikunapa.

³³ Chaymanta Jesuska willarkansapa:
—Kankuna yachashkankichi Moises awilunchikunata willashkankunata: “Tata Diosta jurashpa suk imata ruranaykichipa

willashpaykichika chay willashkaykichita ruranaykichi tiyan.”

³⁴ Chayta yachaptikichipish ñukami willaykichi: Suk imata ruranaykichipa rimashpaykichika mana jurashpalla ruraychi. Tata Dios sielumanta kamachikuykan. Chayrayku suk imata ruranaykichipa ama sielupa shutinpi juraychichu.

³⁵ Kay allpapiwash Tata Dios kamachikuykan. Chayrayku suk imata ruranaykichipa rimashpaykichika ama allpapa shutinpi juraychichu. Jerusalen llakta sukaman sinchi kamachikuk Tata Diospa llaktanmi. Chayrayku ama Jerusalenpa shutinpi juraychichu.

³⁶ Chaymanta mana chukchaykichita atipankichichu yanayachiyta nima yurakyachiyta. Chayrayku ama kikikichipa shutikichipi juraychichu.

³⁷ Kankuna willashpaykichika ariya rurasha nishpa ruranaykichi tiyan. Willashpaykichika manami rurashachu nishpa ama ruraychichu. Ashwanta rimashpaykichika mana allitachu rimaykankichi.

Jesus yachachikurkan suk runa mana allita rurawaptinchikuna ama kutipananchikunapa. (Lk 6.29-30)

³⁸ Ñawpa awilunchikuna yachachikurkansapa: “Makanakushpa suk runa llaktamasinpa ñawinta surkupuptinka kirunta polvoptinka paypapiwash awtoridar ñawinta surkuchipunanan tiyan kirunta polvochipunanan tiyan.”

³⁹ Chayta yachachiptinkunapish willaykichi: Suk sakra runa imatapish kaptin rurashuptikichi ama kutipaychichu. Suk ladu uyaykichipi sakmashuptikichika suk ladutapish kuychi.

⁴⁰ Chaymanta suk runa mañakukushuptikichi kamisaykichita kichushunaykichipa ama michaychichu apananpa. Sakuykichitapish kuychi.

⁴¹ Chaymanta ichara suk kamachikuk runa mana pagarashushpaykichi suk kargata aparichishunkichiman suk kilometruta. Chay kargata ish kay kilometruta apapuychi.

⁴² Chaymanta llaktamasikichi ima tiyashuknikichita mañashuptikichi kuychilla. Suk imata mañashuptikichi suknin diya kutichishunaykichipa mana michashpa kuychilla.

*Jesus yachachikurkan tukuy
chikniwakninchikunata kuyananchikunapa.
(Lk 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Ñawpa awilunchikuna yachachikurkansapa: “Yanapanakukmasikichita kuyaychi. Chiknishuknikichita chikniychi.”

⁴⁴ Chashna yachachiptinkunapish ñukami willaykichi: Kankuna chiknishuk runakunatapish kuyaychilla. Maldisishuptikichika Tata Diosta roygaychi yanapanankunapa. Chiknishuptikichika allita yanapaychi. Sufrichishuptikichika paykunapa oraychi.

⁴⁵ Kankunaka allita rurashpa kawsashpaykichi sielupi kawsak Tata Diospa wambrankuna kankichi. Paymi intita llukshichimun alli rurak runakunapa mana alli rurak runakunapapish. Tata Dios tamyachimun tukuy alli rurak runakunapa tukuy mana alli rurak runakunapapish.

⁴⁶ Chay romano awtoridarpa kobra kuk runakuna mana alli rurak kashpankunapish yanapanakukmasinkunallawan kuyanakunsapa. Kankuna kuyanakukmasikichillata kuyashpaykichika paykunamanta mana ashwan allitachu ruraykankichi. Tata Dioska mana nima premyuta kushunkichichu.

⁴⁷ Kankuna ayllupuralla rimachinakushpaykichika Tata Diosta mana riksik runakunamanta mana ashwan allitachu ruraykankichi. Paykunapish kuyanakukmasinkunallata rimachinsapa.

⁴⁸ Kankunaka sielupi kawsak Tata Diosnikichishina tukuy runakunata kuyashpa kawsanaykichi tiyan.

6

Jesus yachachikurkan tukuy runakunata yanapananchikunapa mana ni pi kawaptin.

¹ Chaymanta ama ni pita yanapaychichu runakuna alabashunankunallapa. Alabashunankunallapa yanapaptikichi sielupi kawsak Tata Dioska manami nima premyuta kushunkichichu.

² Chayrayku mana nimayuk runakunata yanapashpaykichi ama ni pita willaychichu.

Llullachikuk runakuna kallikunapi tantanakunankuna wasikunapi tukuy pita willansapa mana nimayukkunata yanapashkankunata. Munansapa tukuy runakuna rimanankunapa alli rurak kanankunata. Ñuka willaykichi chay alabanakunankunalla premyunkuna kananta.

³ Kankuna mana nimayuk runata yanapashpaykichi ama ni pita nima kuyadu amiguykichita willaychichu.

⁴ Pakallalla yanapaptikichi Tata Dioska tukuy alli rurashkaykichita yachashpa premyuykichita kushunkichi.

Jesus yachachikurkan imashnami Tata Dioswan parlashunchisapa nishpa.
(Lk 11.2-4)

⁵ Chaymanta Jesuska willarkansapa:
—Allipi tukushpa llullachikuk runakuna tantanakunankuna wasikunapi plasakunapi shayarinsapa oranankunapa. Chayta ruransapa runamasinkuna kawashpa rimanankunapa alli rurak kanankunata. Chashna runamasinkuna alabashpankuna premyuntashina kunsapa. Tata Dios mana nimata kunkasapachu. Kankuna ama paykunashina ruraychichu.

⁶ Kankuna orashpaykichi wasikichi ukupi yaykuychi. Punkuta wichkashpa sapallaykichilla Tata Diosnikichiwan parlaychi. Pakallalla oraptikichi payka uyarishpa premyuykichita kushunkichi.

⁷ Ama oraychichu chay mana judiyu runakunashina. Paykunaka amañansapa Tata Diosta mañayta kuti kuti chayllata rimashpa.

Yuyansapa kuti kuti chayllata mañashpa Tata Dios ashwan allita uyarinankunata.

⁸ Kankuna orashpaykichi ama paykunashina mañaychichu. Manara mañaptikichira Tataykichi Dios tukuy munanaykichita yachan.

⁹ Chayrayku kashna oraychi:

“A Tata Dios, kanmi kanki altu sielupi kawsak Tataynikuna.

Munanisapa tukuy runakuna rimanankunapa kan sukaman alli rurak kanaykita.

¹⁰ Munanisapa tukuy runakunata kamachinaykipa.

Roygaykisapa sielupi kawsakkuna munanaykita ruranankunashina kay allpapipish tukuy runakuna munanaykita ruranankunapa.

¹¹ Tukuy diya mikunaynikunata kuwaysapa.

¹² Runamasinikuna mana allita rurawaptinkuna ñukaykuna perdonanisapa.

Chashna perdonashkaynikunashina kanpish uchaynikunamanta perdonawaysapa.

¹³ Supaymanta amachawaysapa.

Yanapawaysapa ama supay llullachiwashpankuna mana allita rurachiwankunapa.

Kanmi mana tukuyniyukta tukuy laya atipak alli kamachikuk kuyakuk kanki.

Chashna kachun.”

¹⁴ Chaymanta willaykichi: Runamasikichi mana allita rurashuptikichika perdonanaykichi tiyan. Kankuna perdonaptikichika sielupi kawsak Tata Dios kankunatapish mana alli rurashkaykichimanta perdonashunkichi.

¹⁵ Mana alli rurashuknikichita mana perdonaptikichika Tata Diospish manami kankunataka perdonashunkichichu.

Jesus yachachikurkan Tata Diosta kuyashpa mikunata sasinanchikunapa.

¹⁶ Allipi tukushpa llullachikuk runakuna churadu diyakunapi mikunata sasinsapa Tata Diosta kushichinankunapa. Paykuna sukaman munansapa tukuy pi yachanankunapa sasiykanankunata. Llakidu uyayuk tukunsapa tukuy pi kawashpa llakichinankunapa. Chashna runamasinkuna alabashpankuna premyuntashina kunsapa. Tata Dios manami nimata kunkasapanachu. Kankunaka mikunata sasishpaykichika ama paykunashina ruraychichu.

¹⁷ Tata Diosta kushichinaykichipa mikunata sasishpaykichika chuya chuyata uyaykichita mayllaychi.

¹⁸ Allita allichanakuychi ama ni pi yachanankunapa sasiykanaykichita. Tataykichi Diosllami mikunata sasinaykichita yachashpa premyuykichita kushunkichi.

Jesus yachachikurkan sielupi tiyawakninchikunallata yuyananchikunapa. (Lk 12.33-34)

¹⁹ Ama kay allpapi rikchak layaykichita mirachishpa kawsaychichu. Tukuy laya kay allpapi kuruyan ismayan. Chaymanta suwa runakuna yaykushpankuna chay tiyakkunata apansapa.

²⁰ Kankuna Tata Diosta allita kasushpa kawsaptikichi sielupi tiyapushunaykichi aypayaykan. Chaypi suwakuna manana yaykunkasapanachu apanankunapa. Chaypi mana nima laya kuruyanchu nima ismayanchu.

²¹ Sielupi tiyapushunaykichita tukuy shunku munashpaykichi chayllata yuyashpa kawsankichi.

*Jesus yachachikurkan luspishina kawsananchikunapa.
(Lk 11.34-36)*

²² Ñawinchikuna kuerpunchikunapa lusninshina. Yuyayninchikuna shunkunchikunapa lusninshina. Kankuna allikunata yuyashpaykichi allita rurashpa kawsankichi. Allita rurashpa kawsashpaykichi luspishina kawsaykankichi.

²³ Chaymanta ñawikichi mana allita kawakuptinkuna tutapishina kawsankichi. Kankuna mana allikunata yuyashpaykichi mana allita rurashpa tutapishina kawsankichi. Chaymanta mana allikunata yuyashpaykichika allita rurashpa kawsashkaykichimanta Tata Diosmanta ashushpaykichi sukaman ashwan tuta likidupishina kawsankichi.

*Jesus yachachikurkan ama tiyawakninchikunallata yuyashpa kawsananchikunapa.
(Lk 16.13)*

²⁴ Suk runa mana atipanachu chay ratulla ish kay patronpi trabajayta. Sukllallata kasunan tiyan. Suk patronninta kasushpa sukta manana

kasunnachu. Kankuna chay trabajador runashina kankichi. Kullkiyayta munashpalla kawsashpaykichika manana atipankichinachu Tata Diosta kasushpa kawsayta.

*Jesus yachachikurkan Tata Dios tukuy wambrankunata kuydanankunata.
(Lk 12.22-31)*

²⁵ Chayrayku allita willaykichi: Ama turbachinakushpa yuyaychichu imatami mikusha upyasha imatami llachapakusha nishpa. Tata Dios nasishkanchikuna diyamanta wiwawanchisapa. ¿Manachu mikunanchikunata pish llachapanchikunata pish kuwanchisapa?

²⁶ Mash kawaychi imashnami pishkillukuna pawashpa kawsansapa nishpa. Paykunaka mana nima murukunata tarpunsapachu. Paykunapa nima muru wakaychana wasinkuna tiyapunsapachu. Mana nima murukunata tarpuptinkunapish sielupi kawsak Tata Diosnikichi aypa mikunankunata kunsapa. Tata Dioska pishkillukunamanta kankunata ashwan allita kuyashunkichi. Chayrayku rikchak layata kushunkichi.

²⁷ Kankunaka sukaman turbachinakushpa ¿atipankichimanchu ashwanta kawsayta?

²⁸ Mana ni chayta atipashpaykichika ¿imapatí llachapaykichillapi yuyashpa turbakunkichi? Mash kawaychi chay allima sisakunata. Chaykunaka mana nima trabajansapachu nima puchkakunsapachu. Mana

trabajashpankunapish sukaman allima rikurinsapa.

²⁹ Ñawpa kamachikuk Salomonpa llachapankuna sukaman allima rikurirkan. Kay sisakuna paypa llachapanmanta ashwan allimata rikurinsapa.

³⁰ Tata Dios kiwakunata wiñachin sisanankunapa. Chay sisakuna suk diyallapa allimata rikurinsapa. Chaymanta ñukanchikuna rupachinchisapa. ¿Imapatí mana kreyikunkichi Tata Dios chay sisakunamanta kankunata ashwan allimata mudachishunaykichita?

³¹ Chayrayku ama sukaman turbachinakuychichu yuyaykushpa imatami mikusha imatami upyasha imatami mudakusha nishpa.

³² Tata Diosta mana kasushpa kawsak runakuna chaykunallata yuyaykushpalla kawsansapa. Ama paykunashina kawsaychichu. Kankunapaka tiyanmi alli kuydakuk yanapakuk Tata Diosnikichi. Paymi allita yachan imakunami illashunkichi nishpa.

³³ Kankunapa kuydakuk Tata Diosnikichi tiyaptin ashwanta munaychi paypa mandunpi kawsayta. Paypa munashkankunata rurashpa kawsaptikichi paymi tukuy layata kushunkichi.

³⁴ Tukuy diya Tata Dios rikchak layata kushuptikichi ama turbakushpa rimaychichu: “Kaya ¿imatatí mikuni imatadí llachapakuni?” nishpa. Kayantinpish Tata Dioska kuyashushpaykichi yanapashunkichi. Chayrayku kayapa kaya washanpa ama sukaman turbachinakushpa llakiychichu.

7

*Jesus yachachikurkan ama sukta sukta
yuyananchikunapa.
(Lk 6.37-38, 41-42)*

¹ Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Ama ni pita washanchashpa yuyaychichu
ama Tata Dios kankunatapish
willashunaykichipa mana alli rurak
kanaykichita.

² Kankuna imashnacha runamasikichita
washanchanaykichishina chashnallami Tata
Diospish kankunata willashunkichi mana alli
rurak kanaykichita. Runamasikichita
rurashkaykichishinalla Tata Dioska
kankunatapish rurashunkichi.

³ Kankuna uchaykichita mana
riksinayaptikichi ñawikichipi kaspishina tiyan.
Ñawikichipi kaspi tiyaykaptin munankichi
wawkikichipa ñawinmanta takshasillu susyata
surkuyta.

⁴ Kankunapa ñawikichipi kaspishina tiyaykaptin
¿imashnatí animukunkichi wawkikichita willayta:
“Ñuka ñawikimanta chay susilluta surkunayani”
nishpa?

⁵ Chayta rimashpaykichi allipi tukushpa mana
allikunata ruraykankichi. Chayrayku
willaykichi: Kikikichipa ñawikichimanta chay
kaspitashina surkuychi. Chaypira atipankichi
wawkikichipa ñawinmanta chay taksha
susillutashina surkupuyta.

⁶ Chaymanta Tata Diospa rimananta sinchi
shunkuyuk mana kasunayak runakunata ama

yachachiychichu. Chay laya runakunata yachachiptikichika iden piña allkushina chiknishushpaykichi makashunkichiman. Paykunata yachachishpaykichika kuchikunapa alli perlaskunatashina wishchuykankichi. Chay laya runakuna Tata Diospa rimananta mana nimatashina kawansapa. Chayrayku ama paykunata yachachiychichu.

Jesus yachachikurkan tukuy munananchikunata Tata Diosta mañananchikunapa. (Lk 11.9-13; 6.31)

⁷ Chaymanta munanaykichita Tata Diosta mañaychi. Chashna mañaptikichi payka kushunkichi. Munanaykichita maskaychi. Maskashpaykichi tarinkichi. Tata Dios yanapashunaykichipa munashpaykichi payta roygaychi. Chashna roygaptikichi payka punkuta kicharikshina yanapashunkichi.

⁸ Tata Diosta mañashpaykichi chaskinkichi. Tata Diosta maskashpaykichi tarinkichi. Tata Diosta roygaptikichi payka punkuta kicharikshina yanapashunkichi.

⁹ Kankunapa wambraykichi panta mañashuptikichi ¿ariya rumitachu kunkichiman?

¹⁰ Challwata mañashuptikichi ¿ariya machakuytachu kunkichiman?

¹¹ Kankuna mana alli rurak kaykashpaykichipish wambraykichita allikunata kunkichi. Sielupi kawsak Tata Diosnikichita mañaptikichi payka ashwan allimakunata kushunkichi.

¹² Kankuna munankichi runamasikichi kuyashushpaykichi allita yanapashunaykichipa.

Chashnashina kankunapish runamasikichita allita yanapaychi. Moises kamachikunankunapi ñawpa yachachikuk runakuna killkadunpi chayllata yachachikurkansapa.

Tata Diosta katishpanchikuna iden llañu ñantashina purinchisapa.
(Lk 13.24)

¹³ Kankuna llañu punkutashina yaykuychi. Aypa runakuna kikinkunapa munanankunallata rurashpa kawsansapa. Paykunaka iden anchu punkutashina yaykushpa alli kicharidu ñantashina puriykansapa. Chay alli kicharidu ñantashina purishpankuna mana tukuyniyuk ninapi chayankasapa.

¹⁴ Chaymanta mana aypa runakunachu Tata Diospa munananllata rurashpa kawsansapa. Paykunaka iden llañu punkutashina yaykushpa llañu ñantashina padesishpa purinsapa. Chay llañu ñantashina purishpankuna sielupi chayankasapa.

Jesus yachachikurkan llullachikuk runakunamanta kuydanakunanchikunapa.
(Lk 6.43-44)

¹⁵ Llulla yachachikuk runakuna rimansapa Tata Diospa rimananta allita yachachikuykanankunata. Kankunaka paykunamanta allita kuydanakuychi ama llullachishunaykichipa. Paykunaka iden ovejashina alli modoyuk tukunsapa. Chaykamanka manchanapa pumashina llullachikushpa waklichishunayankichi.

16 Llullachikuk runakunata kawsanankunamanta riksinkichi. Mash yuyaychi. Kashayuk kaspi mana uvakunatachu wayuchakun. Nima chupukasha wayuchakunchu igo wayuta. Chashnashinami chay llulla yachachikuk runakunapish Tata Diospa rimananta mana kuskatachu yachachikunsapa.

17 Suk alli kaspi alli wayukunata wayuchakun. Mana alli kaspi mana alli wayukunata wayuchakun.

18 Suk alli kaspika manami wayuchakunchu mana alli wayukunata. Mana alli kaspika manami wayuchakunchu alli wayukunata.

19 Ñukanchi mana alli wayuyuk kaspikunata kuchushpa rupachinchi. Chashnashina llulla yachachikukkunata Tata Dios churanka mana tukuyniyuk ninapi.

20 Kankuna chay mana alli yachachikukkunata mana alli ruranankunamanta riksinkichi llulla yachachikukkuna kanankunata.

Jesus yachachikurkan Tata Diosta kasushpa kawsak runakunalla mandunpi yaykunankunapa. (Lk 13.25-27)

21 Tatayni Diospa munananta rurak runakunalla paypa mandunpi yaykunkasapa. Chay llullakuk runakuna: “Señor, Señor” willawashpankunapish mana allita rurashpa kawsansapa. Chayrayku paykunaka manami Tata Diospa mandunpi yaykunkasapachu.

22 Ñuka kashkan shamuptini chay llullachikuk runakuna willawankasapa: “Señor, ñukaykuna shutikita rimashpa yachachikurkanisapa.

Shutikita rimashpa runakunamanta supaykunata llukshichirkanisapa. Shutikita rimashpa aypa milagrukunata rurarkanisapa.”

²³ Chashna willawaptinkunapish willashasapa: “Kankunataka manami riksiykichichu. Mana allita rurashpa kawsashkaykichirayku ñukamanta ashuychi.”

Jesus yachachikurkan ishka laya ruradu wasikunapa ejemplunta.
(Mr 1.22; Lk 6.47-49)

²⁴ Chayrayku willaykichi: Kankuna yachachikushkaynita uyarishpa chayta kasunaykichi tiyan. Chashna kasushpa kawsashpaykichi yachaysapa runa kankichi. Suk yachaysapa runa wasinta rurashpa sinchi allpapi uku ukuta aspihpa ruran.

²⁵ Chaymanta sukaman tamyaptin yaku llokllashpa wasita kirpaptin sinchita wayraptin chay alli ruradu wasika mana urmankachu. Kankuna allita kasuwashpa kawsashpaykichika sinchi allpapi wasinta rurak runakunashinami kankichi.

²⁶ Chaymanta kankuna yachachikunaynita uyarishpalla mana kasuwashpaykichika suk mana alli yuyaykuk runashina kankichi. Suk mana alli yuyaykuk runa wasinta rurashpa ñupu likidu allpapi ruran. Chay laya ruradu wasika mana sinchikunchu.

²⁷ Sukaman tamyaptin yaku llokllaptin sinchita wayraptin chay mana alli yuyaykuk runapa wasin kunanlla urmapun. Sukaman allita wakllin. Kankunaka yachachikunaynita mana kasushpaykichika wakllichinakunkichi.

28-29 Chaymanta Jesus yachachikuyta tukuchaptin chay runakunaka almirashpankuna parlarkansapa:

—Kay Jesuska kamachikuk runashina yachachiwanchisapa. Mana Moisespa killkadunta yachachikuk runakunashinachu yachachiwanchisapa.

8

Jesus lasaruyak runata alliyachirkan.

(Mr 1.40-45; Lk 5.12-16)

¹ Chaymanta Jesus chay urkumanta urayamuptin aypa runakuna katirkansapa.

² Chaypina suk lasaruyak runa Jesusta ladunchashpa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Señor, munashpaykika kay unkuyninimanta alliyachiway.

³ Chashna willaptin Jesuska chay runataka llankashpa willarkan:

—Ariya, munani alliyachiynikita. Ñami alliyaduna kanki.

Chayta willaptinlla chay runapa tukuy kirinkuna chinkarkan.

⁴ Chaypina Jesuska willarkan:

—Amara ni pita willayrachu alliyachishkaynita. Saserdoteman rillay kawashunanpa alliyaduna kanaykita. Chaymanta ñawpa Moises killkashkanpi kamachikunanta allita kasushpa suk ofrendata apay. Chayta apaptiki tukuy runakuna yachankasapa unkuynikimanta sanuyashkaykita.

*Jesus suk kapitanpa wiwachunta alliyachirkan.
(Lk 7.1-10)*

⁵ Chaymanta Kapernaum llaktapi chayaptin suk runa Jesusta laduncharkan. Payka Roma llaktamanta soldadukunapa kapitannin karkan. Jesusta sukaman roygashpa willarkan:

⁶ —Señor, suk wiwachuyni wasinipi sukaman unku dulla kawsan. Manana nima kuyuyta atipannachu. Mana muchunapa laya nanaywan sukaman sufriyan.

⁷ Chashna willaptin Jesuska chay kapitanta willarkan:

—Wasikiman risha payta alliyachinaynipa.

⁸ Chaypina chay kapitanka willarkan:

—Señor, ñuka mana nimachu kani wasinipi yaykunaykipa. Kayllamanta atipanki wiwachuynita alliyachiya.

⁹ Tata Diosmi kamachishunki. Chayrayku sinchi kamachikuk kanki. Ñukapapish tiyan kamachiwakinikuna. Paykuna kamachiwaptinkuna kasunayni tiyan. Chaymanta ñuka soldadukunata kamachiptini paykunapish kasuwansapa. Suk soldaduta suk mayman rinanpa willaptini rin. Sukta shamunanpa willaptini shamun. Suk wiwachuyni imatapish rurananpa willaptini ruran. Chayrayku sinchi kamachikuk kashpayki karullamanta wiwachuynita alliyachipay.

¹⁰ Chashna chay kapitan willaptin Jesuska sukaman almirarkan. Chaypina tukuy chay katik runakunata willarkansapa:

—Allita willaykichi. Tukuy judiyumasinikunamanta mana niman suk runa

kay romano kapitanshina ñukata kreyiwashkachu.

¹¹ Chayrayku willaykichi: Inti llukshimunamanta inti yaykunanmanta tukuy kreyiwakkuna Tata Diospa mandunpi yaykunkasapa. Chaypina tiyarinkasapa ñawpa awilunchi Abrahamwan Isakwan Jakobowan tantalla mikunankunapa.

¹² Chaykamanka kankuna Tata Diospa mandunpi yaykunaykichi kaykaptin mana ñukata kreyiwashkaykichirayku mana yaykunkichichu. Tata Dioska tukuy mana kreyiwakkunata sielu washaman tutayaduman churankasapa. Chaypina paykunaka llakishpankuna kirunkunata mukushpankuna sukaman wakankasapa.

¹³ Chayta willashkanwashana Jesuska chay kapitanta willarkan:

—Rillayna wasikiman. Tukuy shunku kreyiwashkaykiraykumi wiwachuykitaka alliyachishkani.

Jesus willashkan oraslla chay unku du wiwachunka wasinllapi alliyarkan.

*Jesus Pedrupa suedranta alliyachirkan.
(Mr 1.29-31; Lk 4.38-39)*

¹⁴ Chaymanta Jesuska disipulunkunawan rirkansapa Pedrupa wasinman. Chaypi yaykushpa Jesuska Pedrupa suedranta tarirkan unku duta. Chay warmika kawitunpi kalentorawan siridu karkan.

¹⁵ Chaypina Jesuska chay unku du warmipa makinta llankaptin kalentoranka chiriyapurkan.

Chashna alliyashpa atarimushpa kallarrirkan
Jesusta disipulunkunata karaysapata.

*Jesus aypa unku dukunata alliyachirkansapa.
(Mr 1.32-34; Lk 4.40-41)*

¹⁶ Chaymanta amusayaykaptinna Jesusman
supayadu runakunata pushamurkansapa.
Jesuska rimashpalla chay supaykunata
llukshichirkansapa. Tukuy unku dukunatapish
alliyachirkansapa.

¹⁷ Chayta Jesus rurarkan Tata Dios
willashkanta rurananpa. Chay ñawpa
yachachikuk Isaiyas killkarkan: “Payka rikchak
laya unku yninchikunamanta
alliyachiwashkanchisapa. Tukuy laya
nanayninchikunata kichuwarkanchisapa.” Chay
killkadunpi rimashkanshina Jesus
unku dukunata alliyachirkansapa.

*Aypa runakuna munarkansapa Jesusta katiyta.
(Lk 9.57-62)*

¹⁸ Chaymanta aypa runakuna Jesuspa ladunpi
tantanakurkansapa. Jesuska chay runakunata
kawashpa disipulunkunata willarkansapa:

—Akuychi kay kochata chimbaypachi.

¹⁹ Manara kanowapi yaykuptinkunara
Moisespa killkadunta yachachikuk runa Jesusta
ladunchashpa willarkan:

—Maestru, maytapish riptiki chaytami
katishkayki.

²⁰ Chaypina Jesuska willarkan:

—Atukkunapa machaykunapi wasinkuna
tiyan. Pishkillukunapapish wasinkuna tiyan.
Ñuka sielumanta shamudu runa kashpaynipish

mana nima wasiyukchu kani chaypi samanaynipa.

²¹ Chaypina Jesusta katik runa willarkan:

—Señor, tatayni wañuptin pampashpaynira katishkayki.

²² Chashna willaptin Jesus willarkan:

—Kunanlla aku ñukawan. Tata Diosta mana kasunayak runakunaka paykunapura pampanakuchunsapa.

Jesus sinchi wayrata sampayachirkan.

(Mr 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Chashna parlashkankunawasha Jesuska disipulunkunawan suk kanowapi yaykurkansapa kochata chimbanankunapa.

²⁴ Chimbaykaptinkuna kallarikan sukaman wayrayta. Chay wayrawan yakuka sukaman olasyarkan yakallapa kanowata untachinankaman. Chay yaku wayrawan kuyuykaptin pish Jesuska kanowapi puñuykarkan.

²⁵ Chaypina disipulunkunaka rirkansapa rikchachik. Sukaman manchakushpankuna willarkansapa:

—¡Señor, salvawaysapa! Ñami suminayaykanchisapana.

²⁶ Jesuska willarkansapa:

—¿Imapatí sukaman manchakunkichi?
¿Manachu allitara kreyiwankichira?

Chashna willashpa Jesuska atarishpa wayrata yakuta sinchita willarkan sampayanapa. Willaptinlla sampayarkan.

²⁷ Chayta kawashpankuna disipulunkunaka sukaman almirashpa tapunakurkansapa:

—¿Pití kay runaka? Rimashpalla wayrata yakuta kasillayachin.

*Jesus supayadu runakunata alliyachirkan.
(Mr 5.1-20; Lk 8.26-39)*

²⁸ Chaymanta chay kochata chimbashpankuna Gadara llaktapi Jesuska disipulunkunawan chayarkansapa. Chaypi ish kay supayadu ullkukuna tiyarkan. Paykuna sukaman supayadu karkansapa. Chay ish kay runakunaka wañudukunata pampashkankunapi kawsarkansapa. Paykuna sukaman sakra likidu kaptinkuna mana ni pi atiparkansapachu chay ñanta puriyta. Chaypina chay ish kay runakunaka Jesusta kawashpankuna laduncharkansapa.

²⁹ Sinchita rimashpa willarkansapa:

—Tata Diospa wambran Jesus ¿manara kastigawanaykipasapa tiempu chayamuptinra shamushkankichu kastigawaksapa?

³⁰ Chay supayadu runakunamanta mana karupichu aypa kuchikuna mikukuykarkansapa.

³¹ Chaypina chay runakunapi kawsak supaykunaka Jesustaka willarkansapa:

—Kay runakunamanta llukshichiwashpaykisapa almitiwaysapa chay kuchikunapi yaykunaynikunapa.

³² Chashna willaptinkuna Jesus almitishpa willarkansapa:

—¡Rillaychi!

Jesus willaptinkunana chay supaykuna chay ish kay runakunamanta llukshirkansapa. Rirkansapa kuchikunapi yaykuk. Chaypina

kuchikunaka kallpashpankuna urkumanta sinkushpa yakupi sipikurkansapa.

³³ Chayta kawashpankuna kuchikuna kuydak runakuna manchakuywan llaktankunaman kallparkansapa. Chaypi chayashpankuna tukuy llaktamasinkunata willarkansapa Jesus chay supayadu runakunata alliyachishkanta. Kuchikuna yakupi sipikushkankunata parlachikurkansapa.

³⁴ Chayta uyarishpankuna tukuy chay llaktapi kawsak runakuna rirkansapa Jesusta tarik. Jesusta kawashpankuna roygarkansapa llaktankunamanta llukshinanpa.

9

*Jesus mana kuyuy atipak runata alliyachirkan.
(Mr 2.1-12; Lk 5.17-26)*

¹ Chaymanta suk atun kanowapi yaykushpa Jesuska chimbarkan chay kochata. Chimbashpa kawsanan Nasaret llaktapi chayarkan.

² Chaypina runakuna suk mana kuyuy atipak runata kamillapi payman pusharkansapa. Chay unku duta pushamuk runakuna tukuy shunku kreyirkansapa Jesus alliyachinanta. Jesus kreyikushkankunata yachashpa chay unku duta willarkan:

—Wambrayni, ama manchakuychu. Tukuy uchaykikunamanta perdonayki.

³ Chashna chay unku duta willaptin Moisespa killkashkankunata yachachikuk runakuna piñakushpankuna yuyayninkunapi rimarkansapa: “Kay runaka Tata Diostami sukaman piñachiykan. Payka iden Tata Diosshina tukushpa kay

unkuduta willashka tukuy uchankunamanta perdonananta.”

⁴ Jesus chay runakunapa yuyayninkunata yachashpa willarkansapa:

—¿Imapatí washanchawaykankichi?

⁵ Kay unkuduta ishkay layata atipayman willayta. Munashpayni willayman: “Uchaykikunamanta perdonayki.” Munashpayni willayman: “Atarimushpa rillay.”

⁶ Kunanlla kay unkuduta alliyachisha. Alliyachiptini yachankichi ñuka sielumanta shamudu runa kanaynita. Yachankichi tukuy runakunapa uchankunata perdonayta atipanaynita.

Chashna willashpa Jesuska chay mana kuyuy atipak runata willarkan:

—¡Atarimuy! Kamillaykita apishpa wasikiman rillay.

⁷ Chashna Jesus willaptinna chay unkudu runaka alliyaduna atarimushpa wasinman kutirkan.

⁸ Chayta kawashpankuna chay runakuna sukaman manchakurkansapa. Chaymanta Jesus runakunata alliyachishkanrayku Tata Diosta alabarkansapa.

Jesus Mateota kayarkan.

(Mr 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ Chaymanta Jesus pasaykashpa ñuka Mateota kawawarkan. Maypicha romano awtoridarkunapa kullkita chaskikunaynipi tiyaridu karkani. Chaypina Jesuska kawawashpa willawarkan:

—Shamuy ñukawan.

Chashna willawaptin atarishpa Jesusta katirkani.

¹⁰ Chaymanta disipulunkunawan Jesusta pusharkani wasinipi mikuk. Chaypina kullki chaskikukmasinikunawan mana alli rurak runakuna shamurkansapa tiyarik Jesuswan disipulunkunawan tantalla mikunaynikunapa.

¹¹ Chaypina fariseo runakuna chayta kawashpankuna ñukaykunata willawarkansapa:

—¿Imapatí maestruykichi Jesus kullki chaskikukkunawan uchasapa runakunawan tantalla mikuykan?

¹² Chaypina Jesus yuyaykanankunata uyarishpa suk ejempluwan yachachirkansapa:

—Unkudu runa ampik runata sukaman maskan alliyachinanpa. Sanu runa mana nima ampik runata maskanchu sanu kashpa.

¹³ Rillaychi allita yachakumuychi imatami Tata Dios rimananpi yachachiwanchisapa nishpa. Paymi willawanchisapa: “Animalkunata kuyawashpa wañuchinaykichimanta ashwanta munani runamasikichita llakichishpa yanapanaykichipa.” Chayrayku ñuka shamushkani uchasapakunata uchankunamanta salvanaynipa. Manami shamushkanichu mana uchayuk yuyanakup runakunata salvanaynipa.

Fariseokuna amañaksapa mana mikushpa Tata Diosta kuyayta.

(Mr 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ Chaymanta Juan Bawtistapa disipulunkuna ladunchashpankuna Jesusta tapurkansapa:

—Ñukaykunawan fariseo runakuna Tata Diosta kuyashpaynikuna churadu diyakuna amañanisapa mana nimata mikuyta. ¿Imapatí disipuluykikuna mana ñukaykunashina amañansapa?

¹⁵ Chayta tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Suk funsiapi invitadu runakuna noviowan tantalla kashpankuna mana llakinsapachu. Funsia washa novio saktiptinkuna chaypira churadu diyakuna mikunata mana mikunkasapachu.

¹⁶ Chaymanta Jesus ashwanta entiendichinayashpa willarkansapa:

—Mana ni pi mawka llachapata tipi mushuk telawan remiendanmanchu. Chay llachapata takshaptin mushuk tela kintikushpa mawka llachapata ashwanta llikichin.

¹⁷ Chaymanta mana ni pi llullu vinuta churanmanchu vinu churana mawka kapachupi. Chaypi churaptin llullu vinuka timbushpa mawka kapachuta pachyachinman. Kapachu llikikuptin vinuka usunman. Chay llikikudu kapachupish wakllidu kiparin. Chayrayku llullu vinuta mushuk kapachupi churansapa ama vinu ichakunanpa.

*Jesus yawar unkuyuk warmita alliyachirkan.
Chaymanta Jairopa shipashninta
kawsachimurkan.
(Mr 5.21-43; Lk 8.40-56)*

¹⁸ Jesus chay runakunata yachachiykaptin suk runa laduncharkan. Payka tantanakunankuna

wasipi kamachikuk runa karkan. Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Chaylla shipashnini chayrak wañushka. Aku wasiniman. Llankaptiki shipashnini kashkan kawsamunka.

¹⁹ Chashna willaptin disipulunkunawan tantalla Jesuska chay kamachikuk runata katirkan.

²⁰ Jesus riykaptin suk warmi katishpa laduncharkan. Payka yawar unkuywan chunka ish kay watata kawsarkan. Chay warmi washanmanta Jesuspa llachapan mañanta llankarkan.

²¹ Yuyarkan: “Jesuspa llachapanta llankashpaynilla alliyasha.”

²² Chashna llankaptin Jesus washanta chapashpa chay warmita kawarkan. Chaypina llakichishpa willarkan:

—Wambrayni, kushikuyna. Tukuy shunku kreyiwashkaykirayku sanuyachiyki.

Chayta willaptin alliyarkan.

²³ Chaymanta chay kamachikuk runapa wasinpi Jesuska chayarkan. Chaypi aypa runakuna sukaman kaparikushpa wakakuykarkansapa. Kena pukuk runakunapish listuna karkansapa chay wañuduta pampak pushanankunapa.

²⁴ Paykunata kawashpa Jesuska willarkansapa:

—Kaymanta llukshiychi. Kay shipashka puñuykanmi. Manami wañuduchu.

Puñuykananta willaptinkuna chay runakuna Jestusta sukaman asichirkansapa.

²⁵ Chaypina Jesuska tukuyta washaman llukshichirkansapa. Chaymanta yaykushpa chay shipashta makinanta aiptin kawsamushpa atarimurkan.

²⁶ Chaymanta tukuy llaktakunapi sukaman famakurkansapa Jesus chay shipashta kawsachimushkanta.

Jesus ishkay mana kawakuk runakunata alliyachirkan.

²⁷ Chaymanta riykaptinna ishkay mana kawakuk runakuna sinchita kaparishpa Jesustaka katirkansapa. Willarkansapa:

—¿Davidpa miraknin Jesus, ñukaykunatapish llakichiwaysapa!

²⁸ Jesus suk wasipi yaykuptin chay ishkay biskukunapish yaykushpa laduncharkansapa. Jesuska paykunata tapurkansapa:

—¿Ariya kreyiwankichichu atipanaynita alliyachiykichita?

Paykunaka aynirkansapa:

—Ariya, Señor, kreyiykisapami.

²⁹ Chaypina Jesuska ñawinkunata llankashpa willarkansapa:

—Tukuy shunku kreyiwashkaykichirayku alliyachiykichi.

³⁰ Chashna willaptinna chay ishkay runakunaka allitana kawakurkansapa. Chaypina Jesuska paykunata sinchita willarkansapa:

—Ama ni pita willaychichu ñuka alliyachishkaynita.

³¹ Chashna willaptinpush paykunaka tukuy chay llaktakunapi kawsak runakunata parlachirkansapa Jesus alliyachishkankunata.

Jesus mana rimakuy atipak runata alliyachirkan.

³² Chay ishkay runakuna llukshiykaptinkuna sukkuna Jesusman pushamurkansapa suk mana rimakuk runata. Chay runaka supayadu kashpa mana rimakuyta atiparkanchu.

³³ Jesuska chay runamanta supayta llukshichirkan. Chaypina chay runaka atiparkan rimakuyta. Chayta kawashpankuna chay runakuna sukaman almirashpankuna willanakurkansapa:

—Mana niman suk kuti kay Israel llaktapi kay laya alliyachikuk runata kawashkanchisapachu.

³⁴ Chaypina fariseokuna Jesusta sukaman washanchashpankuna willanakurkansapa:

—Supaykunapa kamachikuknin kay runata yanapaptin supaykunata atipan llukshichiyta.

Jesus chay llaktapi kawsak runakunata llakichirkan.

³⁵ Chaymanta Jesuska llaktan llaktan alliyachikuyipi purirkan. Rikchak laya unkuywan nanaywan runakunata alliyachirkansapa. Tukuy llaktakunapi chayashpa tantanakunankuna wasikunapi yaykurkan yachachikunampa. Yachachikushpa willarkansapa Tata Diospa mandunpi yaykunankunapa.

³⁶ Jesuska chay aypa runakunata kawashpa llakichirkansapa iden llakidu wishchudu ovejakunashina kaptinkuna ni pi kuydaptinkuna.

³⁷ Chaypina Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Chay aypa runakunaka iden pallanapa wayukunashinami. Tata Diospa rimananta yachachikuk runakunaka iden pallak peonkunashinami. Yachachikuk runakuna pishinsapa kay aypa runakunata yachachinankunapa.

³⁸ Chayrayku Tata Diosta roygaychi aypa yachachikukkunata kachanankunapa.

10

Jesus chunka ishkay disipulunkunata akllarkan.
(Mr 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Chaymanta Jesuska ñukaykunata chunka ishkay disipulunkunata kayawashpankuna willawarkansapa:

—Kunanmantapacha ñuka yanapaptini kankuna atipankichi runakunamanta supaykunata llukshichiyta. Chaymanta atipankichi tukuy laya unkuyninkunamanta nanayninkunamanta alliyachiyta.

² Jesuspa chunka ishkay disipulunkunapa shutinikuna kaykunami: Primeru karkan Simon. Paypa suk shutin karkan Pedru. Chaymanta Pedrupa wawkin Andres, Sebedeopa ishkay wambrankuna Santiagowan Juan karkansapa.

³ Chaymanta Felipi, Bartolome, Tomas, Mateo karkanisapa. Ñuka Mateo romano awtoridarkunapa kullki chaskikuk karkani. Chaymanta Alfeopa wambran Santiagowan Tadeo karkansapa.

⁴ Chaymanta suk karkan Simon. Payka romano gobiernuta mana kasunayak runa karkan. Chaymanta Judas Iskariote karkan. Payka Jesusta apichichirkan wañuchichinankunapa.

Jesus disipulunkunata kacharkansapa rinankunapa yachachikuk.
(Mr 6.7-13; Lk 9.1-6)

⁵ Jesuska ñukaykunata ishkay chunka disipulunkunata kachawashpankuna willawarkansapa:

—Rillaychi judiyu runakunapa llaktankunallaman. Ama rillaychichu mana judiyukunapa llaktankunaman. Ama Samaria parti llaktakunapi yaykuychichu.

⁶ Rillaychi israelmasikichillata yachachik. Paykunaka iden chinkadu ovejakunashina kawsaykansapa.

⁷ Rishpaykichi paykunata willaychi: “Tata Diosmi munan mandunpi kawsanaykichipa.”

⁸ Chashna yachachikushpa lasaruyak runakunata alliyachiychi. Rikchak laya unkuyuk runakunatapish alliyachiychi. Wañudukunata kawsachimuychi. Supayadu runakunamanta supaykunata llukshichiychi. Tata Dios yanapashuptikichi tukuy chaykunata atipankichi rurayta. Payka mana chaninpachu sukaman yanapashunkichi. Chayrayku kankunapish mana kobrakushpalla tukuy kay willashkaynita ruraychi.

⁹ Rishpaykichi ama nima kullkita apaychichu.

¹⁰ Ama nima pikshaykichita nima ushutaykichita nima bastonnikichita

apaychichu. Rillaychi mudakushkaykichi llachapallawan. Chay runakunata yachachiptikichi paykuna karashunaykichi tiyan. Chayrayku ama nimata apaychichu.

¹¹ Maykan llaktapi chayashpaykichi alli chaskikuk runata maskaychi. Paypa wasinpi kipariychi suk llaktaman rinaykichi diyakaman.

¹² Chay runapa wasinpi chayashpaykichi tukuy chaypi kawsakkunata allimata rimachiychi.

¹³ Paykuna allita chaskishuptikichika Tata Diosta roygaychi kushichinankunapa. Mana allita chaskishuptikichika Tata Dios mana kushichinkasapachu.

¹⁴ Chay runakuna wasinkunapi mana chaskishunayaptikichika mana uyarishunayaptikichika wasinkunamanta llaktankunamanta chakikichi susyanta urmachishpa llukshiychi.

¹⁵ Allita willaykichi: Tata Dios kastigakunan diya chay ñawpa Sodoma Gomorra llaktakunapi kawsak runakunata kastigankasapa. Chaymanta chay mana uyarishunayak runakunata ashwan sinchita kastigankasapa.

Jesus willarkansasapa runakuna disipulunkunata chikninankunata.

¹⁶ Manara riptinikuna Jesuska yachachiwaysapallapi katirkan:

—Mash allita uyariwaychi. Kankunata ovejatashina kachaykichi sakra likidu pumashina runakunata yachachinaykichipa. Chayrayku machakuysina yachaysapa likidu

kaychi. Yachaysapa kashpaykichi urpayshina alli modoyuk kuskata rurashpa kawsaychi.

¹⁷ Sakra runakunamanta kuydanakushpa kawsaychi. Chiknishuk runakuna awtoridarkunapi chatashunkichi. Chaymanta tantanakunankuna wasikunapi makashunkichi.

¹⁸ Chashna rimanaynita yachachikuptikichi chay chiknishuk runakuna awtoridarkunaman ashwan sinchi kamachikukkunaman pushashunkichi. Tukuy paykunata mana judiyukunata pish atipankichi yachachiysapata.

¹⁹ Awtoridarkunaman pushashuptikichi ama manchakushpa yuyaychichu imatami willankichi nishpa. Chashna oras Tata Diosmi yachachishunkichi imatami rimankichi nishpa.

²⁰ Tata Diospa Espiritun yanapashuptikichi atipankichi awtoridarkunata allita ayniyta. Manami kikikichipa yuyaynikichitachu rimankichi.

²¹ Chaymanta chay chiknikuk runakuna wawkinkunata awtoridarkunapi chatankasapa wañuchichinankunapa. Chiknikuk tatakuna wambrankunata awtoridarkunapi chatankasapa. Chiknikuk wambrakuna tatankunata mamankunata awtoridarkunapi chatankasapa wañuchichinankunapa.

²² Tukuy runakuna ñukata kreyiwashpa kawsashkaykichirayku kankunata chiknishunkichi. Chiknishuptikichipish wañunaykichi diyakaman ñukata mana shaykushpa kreyiwashpa kawsanaykichi tiyan. Chashna kreyiwashpa kawsaptikichi Tata Diosmi sieluman pushashunkichi.

²³ Suk llaktapi kawsak runakuna wañuchishunayaptikichika chikan llaktaman nitikuychi. Allita willaykichi: Manara kankuna tukuy Israel llaktakunapi yachachikuptikichira ñuka sielumanta shamudu runa kashkan shamusha.

²⁴ Mana niman suk disipulu maestrunmanta ashwanta yachanchu. Mana niman suk peon patronninmanta ashwanta kamachikunchu.

²⁵ Suk disipulu maestrunshina yachachikushpa kushikun. Chaymanta suk peon patronninshina kamachikushpa kushikun. Ñuka maestruykichi kaykaptini runakuna chikniwashpankuna rimansapa Satanas kanaynita. Chashna ñukapa rimashpankuna kankunapapish idenllata rimankasapa.

Jesus yachachikurkan chiknik runakunata ama manchanankunapa.

(Lk 12.2-7)

²⁶ Ama chiknishuk runakunata manchaychichu. Tata Diosmi paykunapa upallalla rimashkankunata pakallalla rurashkankunata yachashpa tukuy runakunapi rikurichinkasapa.

²⁷ Ñuka kankunata pakallalla yachachishkaynita tukuy runakunata ama pakakushpa parlachiychi. Chaymanta upallalla willashkaynikunata tukuy runakunata sukaman yachachiychi.

²⁸ Runakuna wañuchishunayaptikichi ama manchaychichu. Paykunaka wañuchishushpaykichipish mana atipansapachu mana tukuy niyuk ninaman churashuynikichita.

Tata Diosllami tukuy uchasapa runakunata mana tukuy niyuk ninapi churankasapa. Chayrayku payllata manchashpa kasushpa kawsaychi.

²⁹ ¿Manachu ish kay pishkillukunata rantinsapa suk kullkillawan? Chay pishkillukuna mana ashwan chaniyuk kashpankunapish Tata Dios mana munaptin mana niman suk wañunmanchu.

³⁰⁻³¹ Tata Dioska tukuy kankunatapish allita kuydashunkichi. Pishkillukunamanta kankunata ashwanta kuyashunkichi. Sukaman kuyashushpaykichi allita yachan mashnami chukchaykichi tiyan nishpa. Chayrayku ama ni pita manchaychichu.

Tukuy runakunata parlachinanchikuna tiyan Jesus salvawakninchikuna kananta.
(Lk 12.8-9)

³² Jesus yachachiwaysapallapi katirkan:

—Kankuna mana pinkakushpa runamasikichita willanaykichi tiyan kreyiwak runakuna kanaykichita. Chashna rimaptikichi ñukapish sielupi kawsak Tatayni Diosta willasha kankuna kreyiwak kanaykichita.

³³ Chaymanta ichara runamasikichita pinkakushpa mana munankichimanchu rimayta ñukata kreyiwanaykichita. Chashna mana kreyiwanaykichita rimaptikichi ñukapish sielupi kawsak Tataynita willasha kankunata mana riksinaynita.

Jesusta katiptinchikuna familyanchi chikniwashunchisapa.
(Lk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Jesuska ñukaykuna disipulunkunata willawarkansapa:

—Ñuka kay allpaman shamushkaynirayku aypa runakuna makanakunkasapa. Ama yuyaychichu ñuka shamushkaynirayku tukuy runakuna manana makanakushpana kawsankunata.

³⁵ Ñuka shamushkaynirayku mana kreyiwak runakuna kreyiwak runakunata sukaman chikninkasapa. Ñukarayku suk wambra tatanta, suk shipash mamanta, suk nuera suedranta chiknishpa kawsankasapa.

³⁶ Ñukata kreyiwashpa kawsaptikichi kikin familyaykichi chiknishunkichi.

³⁷ Chaymanta tataykichimanta mamaykichimanta wambraykichimanta ñukata ashwan allita kuyawanaykichi tiyan. Ñukata mana ashwan allita kuyawashpaykichika mana ñukapa disipuluyunikunachu kankichi.

³⁸ Runakuna chiknishushpaykichi padesichishuptikichipish ñukallata allita kasuwashpa katiwanaykichi tiyan. Mana katiwashpaykichika mana ñukapa disipuluyunikunachu kankichi.

³⁹ Kankuna wañuyumanta kishpinayashpa sakiwashpaykichika mana tukuyniyuk ninamanta mana kishpinkichichu. Chaymanta ñukata kreyiwashkaykichirayku runakuna padesichishushpaykichi wañuchishuptikichika Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsankichi.

*Runakuna chaskiwaptinchikuna Tata Dios paykunata yanapankasapa.
(Mr 9.41)*

⁴⁰ Kankuna rimanaynita yachachikuk riptikichi suk runakuna chaskishushpaykichi ñukatapish chaskiwaykansapa. Ñukata chaskiwashpankuna kachamuwak Tatayni Diostapish chaskiykansapa.

⁴¹ Kankuna rimanaynita yachachikuk riptikichi sukkuna chaskishunkichi. Tata Dioska paykunata kankunatahina premyunta kunkasapa. Chaymanta alli rurak runakuna kaptikichi sukkuna chaskishunkichi. Paykunatapish kankunatahina Tata Dios premyunta kunkasapa.

⁴² Ñukata katiwashkaykichirayku ichara suk runa suk tipi chirik yakuta kushunkichiman. Tata Dios chay upyachishuk runata premyunta kunka.

11

Juanpa disipulunkuna rirkansapa Jesuswan parlak.

(Lk 7.18-35)

¹ Jesuska chunka ishkay ñukaykuna disipulunkunata yachachiwashkankunawasha rirkan Galilea parti llaktakunapi yachachikuk.

² Chay tiempu Juan Bawtista karselpi karkan. Chaypi kashpa yacharkan Jesus rikchak almirana ruranakunata rurashkanta. Chaypina Juanka ishkay disipulunkunata kacharkansapa Jesusta tapuk:

³ —¿Deveraschu Tata Diosmanta shamudu runa kanki? ¿Suktachu shuyashasapa?

⁴ Chashna tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Rillaychi Juanta willak uyarishkaykichita kawashkaykichita.

⁵ Juanta willaychi ñuka alliyachiptini mana kawakukkuna kawakuykanankunata kojokuna puriyanankunata upakuna uyariyanankunata. Willaychi lasaruyak runakunatapish alliyachishkaynita. Willaychi wañudu runakunata kawsachimushkaynita. Chaymanta tukuy mana nimayuk runakunata yachachiykanisapa Tata Dios salvakuk kananta.

⁶ Chaymanta Juanta willaychi tukuy runakuna mana pinkakushpa ñukata allita kreyiwashpa kushikuypurulla kanankunata.

⁷ Chaymanta Juanpa disipulunkuna kutiptinkuna Jesuska chay aypa runakunata willarkansapa:

—¿Imatátí rishkankichi kawak chunlla pampapi? ¿Rishkankichichu kawak pintuta wayra kuyuchiptin?

⁸ Mana chayta kawak rishpaykichika ¿imatátí kawak rishkankichi? ¿Allima llachapayuk runatachu? Kankunaka allita yachankichi allima llachapayuk runakuna kamachikuk runakunapa wasinkunallapi kawsanankunata.

⁹ Ariya ¿imatátí rishkankichi kawak? ¿Alli yachachikuk runatachu? Ariya deverasmi rishkankichi alli yachachikuk runata kawak. Payka tukuy alli yachachikukkunamanta ashwan alli yachachikukmi.

¹⁰ Ñawpa tiempu Tata Dioska killkadunpi Juanpa rimarkan:

“Ñukaka suk alli yachachikukta kachasha tukuy

runakunata willanankunapa
kachamushkayni runata allita
chaskinankunapa.”

¹¹ Mash allita uyariwaychi. Chay yachachikuk
Juanka tukuy runakunamanta ashwan alli
yachachikukmi karkan. Chashna kaptin
pish Tata Diospa mandunpi tukuy
mana kreyinakuk runakuna
Juanmanta ashwan yachaysapakunami
kankasapa.

¹² Juan Bawtista shamushkanmantapacha
kunankaman aypa runakuna Tata Diospa
mandunpi sukaman sinchikushpa
yaykunsapa. Paykunaka sukaman
sufrihpankunapish mana manchakushpa
sukaman munashpa yaykunsapa.

¹³ Manarapish Juan Bawtista shamuptinra
Moiseswan ñawpa yachachikuk runakuna
yachachikurkansapa Tata Dios tukuy
maypi kamachikunanta.

¹⁴ Chaymanta Tata Dios killkadunpi
willawanchisapa: “Suk alli yachachikukta
ñawpa Eliyastashina kachasha.” Chay
Eliyasshina alli yachachikuk runaka
Juanmi. Munashpaykichika kay
yachachishkaynita kasuychi.

¹⁵ Tukuy kay yachachikushkaynita allita
rinrillikuychi.

¹⁶ ¿Imashna kanaykichita willaykichiman?
¿Ima ejempluwanti yachachiykichiman?
Kankunaka plasapi tiyarishpa pukllak
wambrakunashinami kankichi. Chay
wambrakuna pukllak wambramasinkunata
kaparishpa willansapa:

¹⁷ “Ñukaykuna kenata pukuptinikuna
kankuna mana tushushkankichichu.
Llakinapa laya

kantukunata kantaptinikuna mana
wakashkankichichu.”

¹⁸ Kankuna chay pukllak wambrakunashina
mana nimawan agradakunkichichu. Juanka Tata
Diosta kuyashpa aypa diyakunata mana nimata
mikushpa nimata upyashpa kawsarkan.
Chashna Juan amañaptin kankuna rimankichi
supayadu kananta.

¹⁹ Ñuka sielumanta shamudu runa mikuptini
upyaptini rimankichi illu likidu kanaynita.
Chaymanta rimankichi uchasapa runakunawan
romano awtoridarkunapa kullki
chaskikukkunapa purikmasinkuna kanaynita.
Chashna rimaptikichipish willaykichi: Tukuy pi
allita rurashpa kawsashpa runamasinkunata
kawachinsapa yachaysapa kanankunata.

*Jesus chay mana kreyikunayak runakunata
llakichirkan.
(Lk 10.13-15)*

²⁰ Chaymanta Jesuska suk llaktakunapi kawsak
runakunata kallarrirkan piñayaysapata. Chay
llaktakunapi aypa almirana milagrukunata
rurashka kaptinpi chay runakuna mana
uchankunamanta wanarkansapachu. Jesus
piñakushpa sinchita willarkansapa:

²¹ —¡Alaw! Korasinpi Betsaidapi kawsak
runakunata llakichini. Chay ishkay llaktakunapi
kashpayni aypa almirana milagrukunata
rurashkani. Chaykunata kawashpankunapish
uchankunamanta mana nima
wananayansapachu. Chayrayku Tata Dioska
paykunata sukaman kastigankasapa. Tiro
llaktapi Sidon llaktapi almirana milagrukunata

rurashka kaptini chaypi kawsakkuna
uchankunamanta wananmansapa karkan Tata
Diosta kreyinankunapa. Llakina llachapakunata
churakushpankuna uchpata umankunapi
churanmansapa karkan llakinankunapa.

²² Chayrayku kastigakunan diya Tata Dioska
chay Tiropi Sidonpi kawsak runakunamanta
Korasinpi Betsaidapi kawsak runakunata
ashwanta kastigankasapa.

²³ Chaymanta Kapernaumpi kawsak runakuna
yuyansapa sieluman riyta Tata Dioswan kawsak.
Chashna yuyashpankunapish Tata Dios manami
sielumanka pushankasapachu. Mana ñukata
kreyiwashkankunarayku manllayba tuta likidu
uchkuman kachankasapa. Chay ñawpa Sodoma
llaktapi almirana milagrukunata rurashka
kaptinika chay llaktapi kawsak runakuna
kreyiwanmansapa karkan. Kreyiwashpankuna
chay llakta kunankaman tiyanmanlla karkan.

²⁴ Chayrayku willaykichi: Tata Dios
kastigakunan diya ñawpa Sodoma llaktapi
kawsak runakunamanta ashwan sinchita
Kapernaumpi kawsak runakunata
kastigankasapa.

*Jesus tukuy runakunata kayarkan payta katishpa
kushikushpa kawsanankunapa.*

(Lk 10.21-22)

²⁵ Jesus chay runakunata
yachachishkankunawasha Tatan Diosta
willarkan:

—Tatayni, kay allpapi chay sielupi allima
kamachikukmi kanki. Kanka tukuy mana
kreyinakuk runakunallata allita yachachinki.

Chaymanta kikinkunallamanta yachak runakunata mana nimata yachachishkankichu. Chayrayku, Tatayni, sukaman alabayki.

²⁶ Ariya, Tatayni, kushikushpa chashna munashkanki rurayta.

²⁷ Jesus Tatanwan parlashkanwasha chay runakunata yachachirkansapa:

—Tataynika willawarkan ñukalla tukuy layata kamachikunaynipa. Payllami ñukata allita riksiwan. Kankunaka manami allitachu riksiwankichi. Tata Diospa wambran kashpayni ñukallami payta allita rikisini. Ñuka munashkayni runakunata riksihiptini paykunalla Tataynita rikisinsapa.

²⁸ Kankuna llakidu shaykudu kashpaykichika ñukaman shamuychi. Shamuptikichi tukuy llakinaykichimanta samachishkaykichi.

²⁹ Ñuka yachachikunaynika iden animal aysanan timonshinami. Yachachikunaynita kasushpaykichi timonta aysakshina kankichi. Chayrayku ñukamanta yachakuychi. Ñukaka mana piñakushpa allillapi yachachiykichi. Ñukaman shamushpaykichi ñukata kasuwashpaykichi kushikuypuru kawsankichi.

³⁰ Atipanaykichi layallata yachachiykichi ruranaykichipa. Ñuka yanapaptini atipankichi kasuwashpa kawsayta.

12

*Suk samana diya Jesuspa disipulunkuna tipi triguta pallashpa mikurkansapa.
(Mr 2.23-28; Lk 6.1-5)*

¹ Chaymanta suk samana diya Jesuska ñukaykunawan suk trigu chakra chawpinta pasarkanisapa. Chaypina yarkashpaynikuna triguta tipirkanisapa mikunaynikunapa.

² Mikuykaptinikuna fariseo runakuna kawawarkansapa. Chashna kawawashpankuna Jesusta willarkansapa:

—Mash kaway. Disipuluykikuna samana diya kaykaptin triguta tipishpa Moisespa kamachikunankunata mana kasuykansapachu.

³ Chashna willaptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Ariya, kawaykani imatami ruraykansapa nishpa. Samana diya pallashpankunapish manami uchallikuykansapachu. ¿Manachu leyishkankichi ñawpa kamachikuk David rurashkanta? Suk kuti payka purikmasinkunawan sukaman purishpankuna yarkarkansapa.

⁴ Yarkaymanta kashpa Tata Diospa wasinpi yaykurkansapa. Chaypi Davidka Tata Diospa churadu pankunata mikurkan. Purikmasinkunataplash kararkan. Chay laya pankunaka saserdotekunallapa karkan. Chayta mikushpankunapish mana uchallikurkansapachu.

⁵ ¿Manachu leyishkankichi ñawpa Moisespa killkadunpi rimashkankunata? Chaypi willawanchisapa saserdotekuna Tata Diospa wasinpi tukuy diya trabajanankunata. Paykuna samana diyakuna mana samashpapis manami uchallikunsapachu.

⁶ Mash uyariwaychi. Chay Tata Diospa wasinpi trabajak saserdotekunamanta ñukami ashwan kamachikuk kani.

⁷ Tata Dioska rیمانانpi willawanchisapa: “Kankuna wiwa animalnikichita wañuchishpa rupachinaykichi tiyan ñukata kuyawanaykichipa. Chay animalnikichita rupachishkaykichimanta ashwanta munani runamasikichita llakichishpa yanapanaykichipa.” Chashna Tata Dios rimaptin pish kankunaka mana entiendishkankichichu. Allita entiendishpaykichika kay disipuluynikunata mana willankichimanchu karkan samana diya tipi triguta tipishpa uchallikuyanankunata.

⁸ Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni ashwan alli kamachikuk kani willanaynipa imakunatami samana diya rurankichi nishpa.

*Jesus kaspirayadu makiyuk runata alliyachirkan.
(Mr 3.1-6; Lk 6.6-11)*

⁹ Chay chakramanta llukshishpa Jesuska suk tantanakunankuna wasipi yaykurkan.

¹⁰ Chaypi suk kaspirayadu makiyuk runa karkan. Chaypina fariseo runakuna Jesusta chiknishpa chapaykarkansapa chatanankunapa. Pantachinayashpankuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Ariya Moisespa killkadun willawanchichu samana diya suk un kuduta alliyachinanchikunapa?

¹¹ Chaypina Jesuska aynirkan:

—Samana diya suk ovejaykichi uch kupi urmaptin ¿manachu surkunkichiman?

12 Ñukanchikuna ovejanchimanta ashwan allita runamasinchikunata kuyanchisapa. Chayrayku alli kanman samana diya runamasinchikunata yanapananchikunapa.

13 Chashna paykunata willashpa Jesuska chay kaspirayadu makiyuk runata willarkan:

—¡Makikita chutachiy!

Chaypina chay runaka Jesusta kasushpa kaspirayadu makinta chutachiptin iden suk ladu makinshina alliyarkan.

14 Samana diya Jesus chay runata alliyachiptin fariseo runakuna chay tantanakunankuna wasimanta llukshishpankuna kallarkansapa yuyaykuyta Jesusta wañuchinankunapa.

Ñawpa yachachikuk Isaiyas killkarkan Jesus rurananta.

15 Jesus fariseo runakuna wañuchinayanankunata yachashpa chay llaktamanta llukshirkan.

Llukshiptin aypa runakuna katirkansapa.

Chaypina tukuy unku dukunata alliyachirkan.

16 Chaymanta chay alliyachishkan runakunata willarkansapa:

—Amara famakunkichirachu alliyachishkaynita.

17 Jesus chayta rurashpa chay ñawpa yachachikuk Isaiyas rimashkantashina ruraykarkan. Kashna Tata Dios rimashkanta Isaiyas killkarkan:

18 “Kaypimi sirviwaknini.

Ñukami paytaka kuyashpa akllarkani.

Paymi ñukata kushichiwan.

Paytami Espirituynita kusha.

Payka tukuy allpapi kawsak runakunata
yachachinkasapa ñuka alli rurak
kanaynita.

19 Payka manami ni pita piñayankachu ni pita
kaparichinkachu.

Kallikunapi mana ni piwan ayninakuptin
uyarinkasapachu.

20 Payka pataranakuk pintuta mana pakinkachu.

Wañunayak alkusata mana wañuchinkachu.

Tukuy llakishpa shaykushpa kawsak runakunata
mana washanchashpa llakichishpa
yanapankasapa.

Sukaman allita kamachikunka tukuy runakuna
yachanankunapa allillata rurashpa
kawsayta.

21 Chaypina aypa llaktakunapi kawsak runakuna
payta shuyankasapa salvanankunapa.”

Ñawpa yachachikuk Isaiyaska chayta
killkarkan.

*Fariseo runakuna rimarkansapa Jesusta supay
yanapananta.*

(Mr 3.20-30; Lk 11.14-23; 12.10)

22 Chaymanta Jesusman supayadu runata
pushamurkansapa. Chay runaka supayadu
kashpa mana nima kawakuyta nima rimakuyta
atiparkanchu. Jesus payta alliyachiptin
atiparkanna kawakuyta rimakuyta.

23 Chayta kawashpankuna tukuy runakuna
sukaman almirashpankuna tapunakurkansapa:

—¿Kay runachu shuyaykananchi ñawpa
kamachikuk Davidpa miraknin?

24 Chashna chay runakuna tapunakuptinkuna fariseo runakuna Jesusta mana kreyishpankuna rimarkansapa:

—Kay Jesuska atipan runakunamanta supaykunata llukshichiyta supaykunapa kamachikuknin Belsebu yanapaptin.

25 Chay fariseo runakuna yuyashkankunata yachashpa Jesuska willarkansapa:

—Suk llaktapi kawsak runakuna chikninakushpa makanakushpankuna kikinkunapura kulluchinakunsapa. Chaymanta suk wasipi kawsak runakuna chikninakushpa makanakushpankuna chayta chayta anchunsapa.

26 Chashnallami supaykunapish kikinkunapura karkunakushpankuna wakllichinakunsapa. Kikinkunalla kulluchinakunmansapa.

27 Kankunaka rimankichi supaykunapa kamachikuknin Belsebu yanapawaptin supaykunata llukshichinaynita. Chashna rimashpaykichi mana kuskatachu rimaykankichi. Belsebu yanapawaptinka ¿piti kankunapa disipuluykikunata yanapan supaykunata llukshichinankunapa? Allita yachankichi Tata Dios yanapanankunata. Chayrayku ñukata yuyawashpaykichi sukaman llullachinakuykankichi.

28 Tata Diospa Espiritun yanapawaptin supaykunata atipani llukshichiyta. Chayrayku allita yachanaykichi tiyan Tata Dios ñukata

kachamuwashkanta. Ñuka yachachiykichi Tata Dios kankunata kamachishunaykichita.

²⁹ Mana ni pi suk sinchi runapa wasinmanta atipanmanchu nimata apayta manara payta allita watashpara. Chay sinchi runata watashpara tukuy laya tiyapunankunata atipanman kichuyta.

³⁰ Kankuna mana kreyiwashpaykichi chikniwankichi. Mana yanapawashpaykichi sukkunata ñukamanta ashuchiykankichi.

³¹ Mash allita uyariwaychi. Tata Dioska runakunata tukuy uchankunamanta tukuy mana alli rimashkankunamantapish perdonankasapa. Chaymanta mana kutin perdonankachu Tata Diospa Espiritunta washanchashpa sakra mana alli kananta rimaptinkuna.

³² Ñukaka sielumanta shamudu runami kani. Chashna kaptinpih suk runa mana alli kanaynita rimaptinpih Tata Dioska payta perdonanka. Chaymanta suk runa Tata Diospa Espiritunta washanchashpa chiknishpa sakra mana alli kananta rimaptin Tata Dioska manami paytaka perdonankachu. Nima kunan kay tiempu nima wañushkanwasha perdonankachu.

Jesus wayuchakuk kaspipa ejemplunta yachachikurkan.

(Lk 6.43-45)

³³ Chaymanta Jesuska yachachikuyllapi katirkan:

–Kankuna alli wayuchakuk kaspita kuydashpaykichi alli wayukunata pallankichi. Mana allita kuydaptikichi mana allitachu wayuchakun. Kaspikunapa wayunkunata

kawashpaykichira riksinkichi chay kaspi allichu manachu nishpa. Allita rurashpa kawsaptini riksiwankichi alli wayuchakuk kaspishina kanaynita.

³⁴ Kankuna fariseokuna sukaman llullachikushpaykichi machakuyshina kankichi. Mana alli rurak runakuna kashpaykichi mana atipankichichu allikunata rimayta. Tukuy runa shunkunpi yuyanallata riman.

³⁵ Tukuy alli yuyayuk runa allikunallata rimashpa kawsan. Tukuy mana alli yuyayuk runa mana allikunata rimashpa kawsan.

³⁶ Mash allita uyariwaychi. Kastigakunan diya Tata Dioska tukuy mana alli rimashkankunarayku runakunata kastigankasapa.

³⁷ Tata Dioska willashunkichi rimashkaykichi allichu manachu nishpa. Chaypina rimashkaykichi alli kaptinka payka mana kastigashunkichichu. Rimashkaykichi mana alli kaptinka sukaman kastigashunkichi.

*Mana kreyinayak runakuna Jesusta mañarkansapa almirana milagruta rurananpa.
(Mr 8.12; Lk 11.29-32)*

³⁸ Jesus yachachikuykaptin fariseo runakuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna uyarirkansapa. Chaypina willarkansapa:

—Maestru, yachanayanisapa deveraschu manachu Tata Diosmanta shamudu runa kanaykita. Chayrayku munanisapa kawayta almirana milagrukunata ruraptiki.

³⁹ Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kankuna Tata Diosta mana kreyishpa mana alli rurak runakuna kashpaykichi mañawankichi almirana milagruta ruranaynipa. Kankunapaka manami rurashachu chay laya milagruta. Tata Dios ñawpa yachachikuk Jonaspasuk milagruta rurarkan. Ñukapapish chay layallata ruranka.

⁴⁰ Suk atun challwa Jonasta millpurkan. Chaypina chay challwa wiksanpi kimsa diyata kimsa tutata payka karkan. Chay kimsa diya paktaptinna chay challwaka Jonasta kipnamurkan. Ñuka sielumanta shamudu runa iden Jonashina kimsa diyata kimsa tutata allpa ukupi kashkaynimanta atarimusha.

⁴¹ Chay ñawpa Ninive llaktapi kawsak runakuna sukaman mana allikunata rurashpankuna kawsarkansapa. Chaymanta chay yachachikuk Jonas yachachikuptin paykunaka uchankunamanta wanarkansapa Tata Diosta allita kasushpa kawsanankunapa. Chay kastigakunan diya chay ñawpa Ninivemanta runakuna kankunata chatashunkichi mana kreyiwashkaykichirayku. Ñuka Jonasmanta ashwan alli yachachikuk kaptinipish mana kreyiwanayankichichu.

⁴² Chaymanta ñawpa tiempu suk karu llaktamanta suk kamachikuk warmi shamurkan yachaysapa Salomonta uyarik. Nuka Salomonmanta ashwan alli yachaysapa kaptinipish kankunaka mana kreyiwanayankichichu. Chayrayku Tata Dios kastigakunan diya chay kamachikuk warmi kankunata chatashunkichi mana kreyiwashkaykichirayku.

*Jesus supayadu runapa ejemplunta
yachachikurkan.*

(Lk 11.24-26)

⁴³ Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Suk runamanta supay llukshishpa chakidu chunlla allpapi purin samanayashpa. Mana ni maypi samananta tarishpa yuyaykushpa riman:

⁴⁴ “Shu kutishalla chay llukshimushkayni runallaman.” Chay runaman kutishpa tarin iden suk chunlla wasi chuya chuya pichadutashina.

⁴⁵ Chaypina kanchis ashwan mana alli rurak supaymasinkunata rin kayak. Tukuy paykuna rinsapa chay runapi kawsak. Chashna modomanta chay runaka ashwan mana allikunata rurashpana kawsan. Kankuna sukaman mana alli rurak kashpaykichi iden chay aypa supayuk runashinami kankichi.

*Jesuspa wawkinkunawan maman rirkansapa
paywan parlak.*

(Mr 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Jesus chay runakunata yachachiykaptin paypa mawan wawkinkuna chay wasiman rirkansapa. Paykunaka Jesuswan parlanayashpankuna wasi washallamanta kayachirkansapa.

⁴⁷ Chaypina suk runa Jesusta willarkan:

—Mamaykiwan wawkikikuna parlachishunayankisapa. Washapi shuyashuykansapa.

⁴⁸ Chaypina Jesuska chay runataka willarkan:

—¿Pití mamaynika? ¿Pití wawkinikunaka?

⁴⁹ Chaymanta disipulunkunata makinwan apuntashpa tukuy runakunata willarkansapa:

—Kaykunami mamayni. Kaykunami wawkinikuna.

⁵⁰ Kankuna paykunashina sielupi kawsak Tatayni Diospa munananta rurashpa kawsashpaykichi ñukapa wawkinikuna paninikuna mamaynikuna kankichi.

13

Jesus tarpukuk runapa ejemplunta yachachikurkan.

(Mr 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Chay diyalla Jesuska chay wasimanta llukshishpa rirkan kocha mañanpi tiyarik.

² Chaypi tiyariptin aypa runakuna laduncharkansapa. Chaypina suk kanowapi Jesuska yaykurkan tiyarik chay kanowamanta yachachikunanpa. Yachachikuptin tukuy chay runakuna kocha mañanmanta uyarirkansapa.

³ Chaypina Jesuska chay aypa runakunata rikchak laya ejemplukunata parlachishpa yachachirkansapa. Willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Suk runa rirkan murukunata chakranpi tarpuk.

⁴ Chaypina murukunata shikwashpa tarpuptin sukkuna ñanpi urmarkansapa. Pishkillukuna chay ñanpi urmadu murukunata mikurkansapa.

⁵ Suk murukuna urmarkansapa rumisapa allpapi. Chay murukuna allpa sawallapi kashpa utka shurayarkansapa allpa mana rakta kaptin.

⁶ Chay allpa rumisapa kaptin chay murukuna mana atiparkansapachu sapichakuyta. Chayrayku rupay nanaptin chakirkansapa.

⁷ Chaymanta suk murukuna urmarkansapa kashasapa allpapi. Chaypina kashakuna ashwanta wiñashpa chay wiñaykak murukunata makarkansapa.

⁸ Suk murukuna urmarkansapa allima allpapi. Chaypina wiñashpankuna sukaman allita wayuchakurkansapa. Suk murukuna mirarkansapa pachak murukunata. Sukkuna mirarkansapa sokta chunka murukunata. Sukkuna mirarkansapa kimsa chunka murukunata.

⁹ Kankuna uyariwashpaykichika allita rinrillikuychi.

*Jesus disipulunkunata willarkan imaraykumi ejemplukunawan yachachikurkan nishpa.
(Mr 4.10-12; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Chaymanta ñukaykuna disipulunkuna Jesusta ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—¿Imaraykuti chay runakunata ejemplukunata parlachishpa yachachinkisapa?

¹¹ Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Tata Dios kankunallata yachachishuykankichi paypa mandunpi yaykunaykichipa. Manara kutin yachachishushkaykichita kunanka yachachishuykankichi. Suk runakuna mana kasunayaptinkuna Tata Dios mana kankunatashinachu yachachinsapa.

¹² Tata Dioska tukuy kreyikukkunata sukaman yanapanka ashwanta entiendinankunapa.

Chaypina ashwanta kreyikunkasapa. Mana kreyikukkunata tipi yachashkankunatapish kunkachinkasapa.

¹³ Chay runakunata yachachiptinipish mana entiendinsapachu. Tukuy alli rurashkaynikunata kawashpapish mana yachansapachu imaraykumi chaykunata rurashkani nishpa. Chayrayku ejemplukunallawan paykunata yachachini.

¹⁴ Ñawpa tiempu alli yachachikuk Isaiyas kay mana uyarinayak runakunapa killkarkan: “Kay runakuna alli yachachikunaynita uyarishpapish mana nima entiendinkasapachu.

Alli rurashkaynita kawashpankunapish mana entiendinkasapachu imaraykumi rurashkani nishpa.

¹⁵ Kay runakunapa shunkunkuna sinchi likidumi.

Rinrinkunata wichkansapa ama uyariwanankunapa.

Ñawinkunatapish wichkansapa alli rurashkaynita ama kawanankunapa.

Mana munansapachu rimashkaynita entiendiyta.

Mana munansapachu ñukaman shamuyta sanuyachinaynipasapa.”

¹⁶ Chaymanta Jesuska ñukaykunallata willawarkansapa:

—Kankuna sukaman kushikuypuru kankichi rurashkaynita kawashpaykichi. Sukaman kushikuypuru kankichi yachachikuptini uyarishpaykichi.

¹⁷ Allita willaykichi. Ñawpa yachachikuk runakuna alli rurak runakunapish sukaman munarkansapa kawanaykichita kawayta. Munarkansapa uyarinaykichita uyariyta. Chashna munashpankunapish mana kawarkansapachu nima uyarirkansapachu.

Jesus chay murukuna tarpukuk runapa ejemplunta entiendichikurkan.
(Mr 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸ Mash uyariwaychi. Yachachiykichi chay muru tarpukuk runapa ejemplun imatami riman nishpa.

¹⁹ Aypa runakuna sinchi shunkuyuk kashpa iden ñanpi chakidu sarudu allpashina. Chay laya runakuna Tata Diospa rimananta uyarishpankunapish mana entiendinsapachu. Chaypina chay pishkillukuna ñanpi urmadu murukunata mikukshina supay shamun Tata Diospa rimananta kunkachinanpa.

²⁰ Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta kushikushpa uyarinsapa. Chay laya runakuna iden rumisapa allpapi wiñak murukunashinami.

²¹ Mana ukupi sapiyukshina kashpankuna suk tiempullata kushikushpa Tata Diosta katinsapa. Paykuna kreyikushkankunarayku sufrishpankuna nanayta llakita mallishpankuna manana munansapanachu Tata Diosta katiyta.

²² Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta uyarishkankunamanta munanankunallata rurashpa kawsansapa. Sukaman kullkiyayta munashpalla kawsansapa.

Chay laya runakunaka iden kashasapa allpapi wiñak murukunashinami. Mana nima wayuchakunsapachu.

²³ Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta uyarishpa tukuy shunku kreyishpa entiendinsapa. Chay laya runakuna iden chay alli allpapi wayuchakuk murukunashinami. Sukkunaka pachak murukunata wayuchakukshinami. Sukkunaka sokta chunka murukunata wayuchakukshinami. Sukkunaka kimsa chunka murukunata wayuchakukshinami.

Jesus triguwan pakta mana alli kiwakuna wiñashkanta yachachikurkan.

²⁴ Chaymanta Jesuska yachachikushpa chay aypa runakunata willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Tata Dios mandunpi kamachikushpa iden suk runa chakranpi alli trigu murukunata tarpukshinami.

²⁵ Chaymanta suk tuta tukuy pi puñuykaptinkuna chakrayukta chiknik runa chay trigu tarpudu chakraman rishpa mana alli kiwa murukunata tarpurkan.

²⁶ Chaymanta trigu wiñaykaptin chay mana alli kiwapish sukaman wiñarkan.

²⁷ Chaypina trabajadorkuna chakrayuk runata willarkansapa: “Señor, kan alli murukunata tarpuchiptiki ¿imapati mana alli kiwakuna wiñaykansapa?”

²⁸ Chay chakrayuk runa aynirkansapa: “Suk chikniwak runami mana alli kiwa murukunata tarpushka.”

Chashna willaptin trabajadorkuna tapurkansapa: “¿Munankichu rinaynikunapa chay mana alli kiwakunata tipik?”

²⁹ Chaypina chakrayuk runaka willarkansapa: “Amara tipiychirachu. Mana alli kiwakunata tipishpaykichika ichara trigukunata pish tipinkichiman.

³⁰ Tantalla wiñachunsapa trigu pallananchi diyakaman. Alli trigu pukuptinra pallak runakunata willasha tukuy mana alli kiwakunata tipishpa tantanachinankunapa. Chay mana alli kiwata wata wata rurashpa rupachinkasapa. Chaymanta alli triguta pallashpa wakaychankasapa murukuna churana wasinipi.”

Jesus mostasa murillupa ejemplunta yachachikurkan.

(Mr 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹⁻³² Chaymanta Jesuska chay runakunata suk ejemplunta yachachirkansapa:

–Kunan yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa. Mostasa murillun tukuy laya murukunamanta ashwan kishnisillu. Suk runa chakranpi tarpuptin chay murilluka allita wiñan. Kishnisillu kashpapish chay muruka tukuy kiwakunamanta ashwan atunta wiñan. Iden kaspishina sukaman ramachakun. Chay ramankunapi aypa pishkillukuna wasinkunata ruransapa. Kankuna chay kishnisillu murukunashinami kankichi.

Jesus levadurapa ejemplunta yachachikurkan.

(Lk 13.20-21)

³³ Chaymanta Jesuska kashkan yachachikushpa chay runakunata willarkansapa:

—Yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa. Suk warmi panta rurashpa kimsa pati trigupa machkanta yakuwan chakrun. Chaymanta tipi levaduratapish churan chay chapuduta allita punkichinanpa. Kankuna Tata Diospa mandunpi kawsashpaykichi chay alli levadurashina kankichi.

*Jesus willarkan imaraykumi ejemplukunata parlachikushpa yachachikurkan nishpa.
(Mr 4.33-34)*

³⁴ Jesuska rikchak laya ejemplukunawan parlachikushpa chay runakunata yachachirkansapa. Mana ejempluta parlachikushpa mana yachachikukchu.

³⁵ Ñawpa tiempu suk yachachikuk runa killkashpa rimarkan Jesus ejemplukunata parlachikushpa yachachikunanta. Chay killkadunpi riman:

“Ñuka rikchak laya ejemplukunata parlachishpayni runakunata yachachisha. Tata Dios kay allpata rurashkanmantapacha mana ni pi yachashkanta yachachikusha.”

Jesus yachachikurkan imami chay mana alli kiwakuna nishpa.

³⁶ Chaymanta Jesus chay aypa runakunata wasinkunaman kutinankunapa willashpa suk wasipi yaykurkan. Chaypi ñukaykuna ladunchashpaynikuna willarkanisapa:

—Chay mana alli kiwakunapa ejemplunta parlachiwashpaykisapa ¿imatati yachachiwashkankisapa?

³⁷ Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni alli murukunata tarpukuk runashinami kani.

³⁸ Kay allpapi kawsak runakuna iden chakrashinami. Tata Diosta kasushpa kawsak runakunaka iden chay alli murukunashinami. Supaypa mandunpi kawsakkunaka iden chay mana alli kiwakunashinami.

³⁹ Supayka iden chay chakrapi mana alli murukunata tarpuk runashinami. Kay allpa tukunan diya iden chay trigu pallana diyashinami. Chaymanta angelkuna iden triguta pallak trabajadorkunashinami.

⁴⁰ Kay allpa tukunan diya Tata Dioska tukuy uchasapa runakunata kastigankasapa. Payka iden chay mana alli kiwakunata shuntushpa rupachik runashinami.

⁴¹ Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni angelninikunata kachamusha tukuy maymanta mana alli rurak runakunata tantachinankunapa. Chaymanta runamasinkunata uchallichikuk runakunatapish tantachishasapa.

⁴² Chaypina mana tukuyniyuk ninaman paykunata wishchushasapa. Chaypi chay runakuna nanayta mana muchushpankuna kirunkunata mukushpankuna sukaman wakankasapa.

⁴³ Chaymanta Tata Diospa munananta rurak runakuna Tatankunapa mandunpi yaykushpa iden intishina llipyankasapa.

Kankuna rinriyuk kashpaykichi allita uyariwaychi.

Jesus pakadu kuripa ejemplunta aypa chaniyuk perlas ejemplunta yachachikurkan.

⁴⁴ Chaymanta kashkan yachachikushpa Jesuska willarkansapa:

—Tata Diospa mandunka iden aypa chaniyuk kurishinami. Suk runa chikanpa chakranpi pakadu kurita tarirkan. Chayta tarishpa kashkan chayllapi pakarkan. Kushikuypuru chay kuriyuk chakrata rantinanpa tukuy tiyapushkankunata rantikurkan. Chaypina chay kuriyuk chakrata rantirkan. Chashnashina kankuna sukaman munanaykichi tiyan Tata Diospa mandunpi kawsayta.

⁴⁵ Chaymanta chikan ejempluta willaykichi. Tata Diospa mandunka iden aypa chaniyuk perlasshinami. Suk rantikuk runa allima yurak perlaskunata maskashpa purirkan rantinanpa.

⁴⁶ Sukaman maskashpa suk aypa chaniyuk ashwan allima perlasta tarirkan. Chaypina tukuy tiyapushkankunata rantikurkan chaypa chaninwan chay ashwan allima perlasta rantinanpa. Chashnashina kankuna sukaman munanaykichi tiyan Tata Diospa mandunpi kawsayta.

Jesus atun redpa ejemplunta yachachikurkan.

⁴⁷ Chaymanta Jesuska kashkan yachachikushpa willarkansapa:

—Kunan yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi yaykunkichi nishpa. Aypa

runakuna atun redninwan rikchak laya
challwakunata apinsapa.

⁴⁸ Chaymanta aypa challwakuna redninwan
wichkashpa chay runakuna kocha mañanman
aysansapa. Chaypi tiyarishpa challwakunata
akllansapa. Alli challwakunata sestunkunapi
churansapa. Mana alli challwakunata
wishchunsapa.

⁴⁹ Chaymanta kay allpa tukunan diyapish iden
chay challwakunata apik runakunashina
angelkuna runakunata akllankasapa. Tata Diosta
kuyashpa kawsak runakunamanta mana alli
rurak runakunata suchuchinkasapa.

⁵⁰ Chaymanta tukuy mana alli rurak
runakunata wishchunkasapa mana tukuy niyuk
ninaman. Chaypi nanayta mana
muchushpankuna kirunkunata mukushpankuna
sukaman wakankasapa.

*Jesus tukuy laya wakaychadukunapa ejemplunta
yachachikurkan.*

⁵¹ Chaymanta Jesuska ñukaykuna
disipulunkunata tapuwarkansapa:

—¿Entiendinkichichu tukuy chay
yachachishkaynikunata?

Chaypina aynirkanisapa:

—Ariya entiendinisapami.

⁵² Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Suk wasiyuk runa wasinpi aypa mushuk
aypa mawka wakaychadu tiyapunankunata
surkumun suk runata kawachinanpa. Chay
kawachikuk runaka Tata Diospa killkadunta
yachachikuk runakunashinami. Paykunaka Tata

Diospa mandunpi yaykushpa yachansapa
mushuk layata ñawpa yachashkankunata
yachachikuyta.

*Llaktamasinkuna Jesusta mana
kreyinayarkansapachu.
(Mr 6.1-6; Lk 4.16-30)*

⁵³ Chaymanta tukuy chay ejemplukunawan
yachachikushkanwasha chay llaktamanta
Jesuska llukshirkan.

⁵⁴ Chaypina kikinpa llaktanpi chayashpa
tantanakunankuna wasipi Tata Diospa
rimananta yachachikurkan. Chaypina tukuy
chay runakuna sukaman almirashpankuna
rimarkansapa:

—¿Maypití kay runaka tukuy layata
yachakushka? ¿Imashnatí atipan almirana
milagrukunata rurayta?

⁵⁵ ¿Manachu kay runaka karpinterupa
wambran? ¿Manachu paypa maman Mariya?
¿Manachu wawkinkuna Jakobo, Jose, Simon,
Judas?

⁵⁶ ¿Manachu paninkuna llaktamasinchikunalla?
¿Pití payta yachachishka chay layata
yachananpa?

⁵⁷ Chay runakuna Jesus llaktamasinkuna
kaptinkunapish mana nima
kasunayarkansapachu. Chaypina Jesuska
willarkansapa:

—Suk runa Tata Diospa rimananta
yachachikuptin llaktamasinkuna familyankuna
mana kreyinsapachu. Chikan llaktakunapi

yachachikuptin chaypira sukaman allita uyarinsapa.

⁵⁸ Chashna llaktamasinkuna mana kreyinayaptinkuna Jesuska llaktanpi mana aypa almirana milagrukunata rurarkanchu.

14

Kamachikuk Herodes Juan Bawtistata

wañuchichirkan.

(Mr 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ Chay tiempu Galilea partipi sinchi kamachikuk Herodes uyarirkan Jesus aypa almirana milagrukunata rurashkanta.

² Chaypina Herodeska sirvikhinkunata willarkansapa:

—Ichará chay Jesuska wañuchichishkayni Juan. Ichará Juan Bawtista wañushkanmanta kawsamushka. Chayrayku atipan almirana milagrukunata rurayta.

³ Herodeska tukuy chayta rimarkan Juanta wañuchichishkanta yuyashpa. Ñawpana Juanta kadenakunawan watachishpa karselpi wichkachirkan. Chayta rurarkan warmin Herodiyas munaptin. Chay warmin Herodiyaska ñawpa Herodespa wawkin Felipipa warmin karkan.

⁴ Kuñadanwan kawsaptin Juanka Herodesta willarkan:

—Kuñadaykiwan uchallikushpa kawsashpayki mana allitachu ruraykanki.

⁵ Chayta willashkanrayku Herodes Juantaka wañuchichinayarkan. Wañuchichinayaptinpi tukuy runakuna yuyarkansapa Juan Tata Diospa

rimananta yachachikuk kananta. Chayrayku chay runakunata manchashpa mana animukurkanchu wañuchichiyta.

⁶ Chaymanta Herodeska watan paktashkanrayku suk fiestata rurarkan. Chay fiestapi warmin Herodiyaspa shipashnin tushurkan tukuy konvidadukunapa ñawpakninkunapi. Chashna tushushpa Herodestaka sukaman kushichirkan.

⁷ Chayrayku Herodes chay shipashtaka jurashpa prometirkan: “Imatapish mañawaptiki kushkayki.”

⁸ Chashna Herodes willaptin chay shipashka mamanta tapurkan imatami mañanka nishpa. Chaypina mamanka yachachirkan mañananpa Juan Bawtistapa umanta suk kallanapi churashpa kunanpa.

⁹ Chashna mañaptin Herodeska sukaman llakirkan. Llakishpapish konvidadukuna prometinakushkanta uyarishkankunarayku mana atiparkanchu llullachiyta.

¹⁰ Chayrayku Herodeska soldadunkunata willarkansapa karselman rishpankuna Juanpa umanta tipinankunapa.

¹¹ Chaymanta soldadukuna Herodes willashkankunata rurarkansapa. Juanpa umanta tipishpankuna suk atun kallanapi churashpa aparkansapa chay shipashta chaskichik. Chaypina payka mamanta kurkan.

¹² Chaymanta Juanpa disipulunkuna rirkansapa kuerpunta pampak. Pampashkankunawasha rirkansapa Jesusta willak.

Jesus mikunata mirachirkan pichka waranka runakunapa.

(Mr 6.30-44; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Juan Bawtistata wañuchishkankunata yachashpa Jesuska sapallan suk kanowapi chay kochata chimbarkan chunlla likidu pampaman rinanpa. Jesus rishkanta yachashpankuna chay llaktakunamanta aypa runakuna kocha mañanta purishpankuna katirkansapa.

¹⁴ Chay kanowamanta llukshishpa Jesuska chay aypa katik runakunata kawarkan. Paykunata kawashpa sukaman llakichirkansapa. Chaypina tukuy chay pushadu unku dukunata alliyachirkansapa.

¹⁵ Chaymanta amusayaptin ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna willarkanisapa:

—Ñami amusayaykanna. Manami ni pi kaypika kawsanchu. Chayrayku tukuy kay runakunata willay chay llaktakunaman utka rinankunapa mikunankunata rantik.

¹⁶ Chaypina Jesuska ñukaykunataka willawarkansapa:

—Mana munanichu rinankunapa. Kankunalla karaychi.

¹⁷ Chashna Jesus willawaptinkuna willarkanisapa:

—Manami aypachu mikunaynikuna. Pichka pan ish kay challwallami tiyawansapa.

¹⁸ Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Apamuychi chay mikunaykichita.

¹⁹ Apamuptinikuna Jesuska tukuy chay runakunata willarkansapa uksha sawanpi tiyarinankunapa. Chaymanta chay pichka panta

chay ishkey challwata apishpa sieluta chapashpa Tata Diosta agradesirkan. Agradesishkanwasha chay pankunata paki paki rurashpa ñukaykunata kuwarkansapa. Chaypina ñukaykuna runakunata charichirkanisapa.

²⁰ Chay aypa runakuna mikurkansapa saksanankunakaman. Chaymanta mikushkankunawasha ñukaykuna puchukunata tantachirkanisapa chunka ishkey sestu untata.

²¹ Chay mikuk ullkukunaka pichka waranka karkansapa. Aypa warmikuna wambrakunapish mikurkansapa. Paykunata mana yuparkanisapachu.

Jesus yaku sawanta purirkan.

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Ñukaka tukuy kay runakunata willasha wasinkunaman kutinankunapa. Willanaynikaman kankuna kay kanowapi kochata chimbaychi.

²³ Chay runakuna rishkankunawasha Jesuska sapallan suk urkuman rirkan chaypi Tatan Dioswan parlananpa. Tutayanankaman chaypi sapallan karkan.

²⁴ Jesus chay urkupi kaptin ñukaykuna kanowapi chawpi kochata riykarkanisapa. Chimbaykaptinikuna sinchita wayraptin olaskuna kanowaynikunata sukaman kuyuchirkan.

²⁵ Chaymanta pakariykaptin Jesuska yaku sawanta purishpa ladunchawarkansapa.

26 Ñukaykuna Jesusta mana riksishpaynikuna sukaman manchakurkanisapa. Manchakuywan sinchita rimarkanisapa:

—¡Supaychi imachami shamuykan!

27 Chashna kapariptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—¡Ama manchawaychichu! Ñukami kani.

28 Chaypina Pedru aynirkan:

—Kan Señorini kashpaykika willaway yaku sawanta purishpa laduykiman rinaynipa.

29 Chaypina Jesuska willarkan:

—Ariya shamuy.

Rinanpa willaptinna Pedruka kanowamanta llukshishpa yaku sawanta purirkan Jesuspa ladunman rinanpa.

30 Riykashpana chay sinchi wayrata mallishpa sukaman manchakurkan. Kallarishpa sumiyta sinchita rimashpa willarkan:

—¡Salvaway, Señor!

31 Chashna Pedru willaptin Jesuska makinmanta apishpa willarkan:

—¿Imapatí mana tukuy shunku ñukata kreyiwanki yanapanaynipa?

32 Chaymanta Jesuswan Pedru kanowapi yaykuptinkuna chay sinchi wayraka kasillayarkan.

33 Chaypina tukuy ñukaykuna kanowa ukupi Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkanisapa:

—Deverasmi Tata Diospa wambran kanki.

Genesaret partipi Jesus aypa unkudu runakunata alliyachirkansapa.

(Mr 6.53-56)

³⁴ Chaymanta Jesuswan tantalla chay kochata chimbashpaynikuna Genesaret partipi chayarkanisapa.

³⁵ Chaypi kawsak runakuna Jesusta riksishpankuna chayta chayta rishpankuna famakurkansapa Jesus llaktankunapi kananta. Chaypina Jesusman tukuy laya unkuyuk runakunata pusharkansapa alliyachinankunapa.

³⁶ Chay unku dukuna alliyayta munashpankuna Jesusta roygarkansapa:

—Llachapaykipa mañanta llankanayanisapa alliyayanikunapa.

Chaypina llachapanpa mañanta llankakkuna unkuyninkunamanta alliyarkansapa.

15

Jesus yachachikurkan imata rurashpanchi uchallikunchi.

(Mr 7.1-23)

¹ Chaymanta fariseo runakunawan Moisespa killkadunta yachachikukkuna Jerusalen llaktamanta rishpankuna Jesusta tapurkansapa:

² —¿Imapatí disipuluykikuna mana ruransapa ñawpa awilunchikunapa amañashkankunata? ¿Imapatí paykunaka makinkunata mana allita mayllashpankuna mikunsapa?

³ Chaypina Jesuska tapurkansapa:

—¿Imapatí kankuna Tata Diospa munananta mana rurashpa ñawpa awiluykichipa amañashkankunallata rurankichi?

⁴ Tata Diosmi rimarkan: “Tataykita mamaykita allita kuyashpa kawsaychi.” Chaymanta rimarkan: “Ichara suk runa tatanta mamanta sukaman chiknishpa maldisinman. Chay maldisikuk runataka awtoridarkuna wañuchichinankuna tiyan.”

⁵ Chashna Tata Dios rimaptinpush kankuna chikan layatana yachachikuykankichi. Yachachikunkichi atipanaykichita mamaykichita tataykichita willayta: “Kankunata yanapanayni kullkita Tata Diostami kushkani. Chayrayku manana tiyawannachu kankunata yanapanaynipa.”

⁶ Chashna rimashpaykichika rimaykankichi tataykichita mamaykichita mana yanapantikichipish mana nimananchu. Yachachikuykankichi Tata Dios kamachikushman mana alli kananta. Tata Diosta mana kasushpaykichi ñawpa awiluykichi amañashkankunallata ruraykankichi.

⁷ Chaymanta Jesuska chay fariseokunata willarkansapa:

–Tukuy kankuna allipi tukushpa llulla likidu kankichi. Kankunapa ñawpa yachachikuk Isaiyas killkarkan:

⁸ “Kay runakuna mishkik shimi tukushpa kuyawansapa.

Mana tukuy shunkuchu kuyawansapa.

⁹ Runakunapa yachachikunanllata yachachikunsapa.

Llullakushpa kuyawakshina tantanakushpankunapish mana kushichiwansapachu.”

¹⁰ Chashna willashpa Jesuska tukuy chay runakunata ladunman kayashpankuna willarkansapa:

—Mash uyariwaychi allita entiendinaykichipa:

¹¹ Imatapish kaptin mikushpaykichi mana uchallikunkichichu. Mana allita rimashpaykichi chaypimi esika uchallikunkichi.

¹² Chaypina ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna willarkanisapa:

—¿Yachankichu fariseo runakuna chay yachachikushkaykita uyarishpankuna sukaman piñakushkankunata?

¹³ Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:

—Chay fariseo runakuna Tata Diospa rimananta yachachikuykashpa aypa amañashkankunatapish yachachikunsapa. Sielupi kawsak Tataynika mana alli kiwata sapintinta tirakshina chay runakunapa mana alli yachachikushkanta kulluchinan tiyan.

¹⁴ Ama llakiychichu chay fariseokuna piñakuptinkuna. Paykunaka Tata Diospa kamachikunankunata mana allita entiendishpankuna mana yachak runakunata pantachichinsapa. Paykunaka mana kawakuk runakunashina kashpankuna mana kawakukmasinkunata pushashpa ishkantin uchkupi urmanmansapa.

¹⁵ Chaymanta Pedruka Jesusta willarkan:

—Chay yachachiwashkaykisapata ashwan allita entiendichiwaysapa.

¹⁶ Chaypina Jesuska willarkan:

—¿Ariya kankunapish manarachu entiendinkichira?

¹⁷ Tukuy laya mikuna shiminchita yaykushpa wiksanchiman rin. Chaymanta letrinaman rin. Imatapish kaptin mikushpa manami uchallikunchichu.

¹⁸ Tukuy runa mana allita yuyaykushpa mana allita rimashpa uchallikun.

¹⁹ Tukuy runa shunkunpi mana allita yuyaykushpa chayta rurán. Chayta yuyashpa runamasinta wañuchin, chikan warmiwan uchallikun. Suk wayna suk shipashwan manara kasarashpara uchallikunsapa. Chaymanta suwakun, llullachikun, runamasinta chiknishpa piñachin.

²⁰ Suk runa chay mana allikunata rurashpa uchallikun. Mana makinta mayllashpa mikushpa manami uchallikunchu.

*Mana judiya warmi Jesusta roygarkan shipashninta alliyachipunanpa.
(Mr 7.24-30)*

²¹ Jesuska chay llaktamanta rirkan Tiro llaktaman Sidon llaktaman.

²² Chaypina suk warmi payta laduncharkan. Chay warmika kananea kashpa mana judiyachu karkan. Payka sinchita rimashpa Jesusta roygarkan:

—Señor, ñawpa kamachikuk Davidpa mirakninmi kanki. Llakichiwashpa shipashninita alliyachipay. Shipashninita supay sukaman turbachishpa unkuchin.

²³ Chashna chay warmi sukaman willaptinpih Jesuska mana nimata aynirkanchu. Chaypina ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna roygarkanisapa:

—Señor, kay warmita ashuchiy. Payka sukaman kaparikushpa katiwaykanchisapa.

²⁴ Chaypina Jesuska chay warmita willarkan:

—Tata Dioska kachamuwashka israel llaktamasinikunallata yanapanaynipasapa. Paykunaka iden chinkadu ovejakunashina kawsaykansapa.

²⁵ Chayta uyarishpa chay warmika Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

—Señor, yanapaway.

²⁶ Chashna chay warmi willaptin Jesuska willarkan:

—Manarapish ni pita chikan llaktakunamanta alliyachishpaynira judiyumasinikunatara yanapanayni tiyan. Mana allichu suk runa wambrankunata panta kichushpa allkukunata karananpa.

²⁷ Chashna Jesus willaptin chay warmika willarkan:

—Ariya Señor, wambrakuna mesapi mikuptinkuna mesamanta puchudukuna urmaptin allkukunapish mikunsapa. Ñuka allkushina kaptinipish yanapaway.

²⁸ Chaypina Jesuska willarkan:

—Tukuy shunku kreyiwashkaykirayku shipashnikita alliyachini.

Chay oramantapacha shipashnin sanuna karkan.

Jesus aypa unkudu runakunata alliyachirkansapa.

²⁹ Chaymanta chay llaktakunamanta

llukshishpa Jesuska ñukaykunawan rirkan Galilea kocha mañanman. Chaypina suk urku sawanman rishpa tiyarirkan.

³⁰ Chay urkupi kaptinikuna aypa runakuna tukuy laya unkuyuk runakunata pushashpankuna shamurkansapa. Jesuspa ñawpakninpi churarkansapa mana puriy atipakkunata, mana kawakukkunata, mana rimakuy atipakkunata, wakllidu makiyukkunata, rikchak laya unkuyukkunata. Chaypina Jesuska tukuy chay unkudu runakunata alliyachirkansapa.

³¹ Chashna alliyachiptinkuna mana rimakuy atipakkuna allitana rimakurkansapa. Wakllidu makiyukkuna alliyarkansapa. Mana puriy atipakkuna allitana purirkansapa. Mana kawakukkuna allitana kawakurkansapa. Jesus tukuy paykunata alliyachishkanta kawashpankuna chay runakuna israel runakunapa Tata Diosninta sukaman alabarkansapa.

Jesus mikunata mirachirkan chusku waranka runakunata karananpa.

(Mr 8.1-10)

³² Chaymanta Jesus ñukaykunata kayawashpankuna willawarkansapa:

—Sukaman kay runakunata llakichinisapa. Ñami kimsa diyatana ñukawan kashpankuna tukuy mikunankunata tukuchashkasapa. Mana willanayanichu wasinkunaman kutinankunapa. Ichará mana mikushpa rishpankuna ñanpi shaykunmansapa.

³³ Chaypina ñukaykunaka Jesusta willarkanisapa:

—Kaypika manami niman suk runa kawsanchu. Manami kay chunllapika nima mikunata tarishunchisapachu kay aypa runakunata karananchikunapa.

³⁴ Chashna willaptinikuna Jesuska tapuwarkansapa:

—¿Mashna pannikichití tiyan?

Ñukaykuna aynirkanisapa:

—Kanchis pan challwillukunapish tiyawansapa.

³⁵ Chaypina Jesuska tukuy chay runakunata willarkansapa allpapi tiyarinankunapa.

³⁶ Tiyariptinkuna chay kanchis pankunata chay challwillukunata apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chaymanta chay pankunata chay challwillukunata ñukaykunata kuwarkansapa. Ñukaykuna chay runakunata kararkanisapa.

³⁷ Karaptinikuna mikurkansapa saksanankunakaman. Chaymanta puchushkankunata kanchis sestu untata tantachirkanisapa.

³⁸ Chay mikuk ullkukuna chusku waranka karkansapa. Warmikunata wambrakunata mana yuparkanisapachu.

³⁹ Chaymanta mikushkankunawasha Jesuska tukuy runakunata willarkansapa wasinkunaman kutinankunapa. Riptinkuna Jesuska ñukaykunawan rirkan suk kanowapi Magadan partiman.

16

*Fariseokunawan saduseokuna Jesusta
roygarkansapa suk milagruta rurananpa.
(Mr 8.11-13; Lk 12.54-56)*

¹ Chaymanta fariseo runakunawan saduseo runakuna Jesustaka laduncharkansapa. Jesusta pantachichinayashpa willarkansapa:

—Tata Diosmanta shamudu runa kashpaykika suk almirana milagruta ruray kanta kreyinaynikunapa.

² Chashna willaptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Inti puka likidu yaykuptin kankuna rimankichi allima diya pakarinenta.

³ Chaymanta chikan diya puka likidu puyuwichkanakuptin rimankichi diya wakllinanta. Kankuna sielupi puyukunata kawashpa yachankichi ima laya diyami kanka nishpa. Tukuy chayta allita yachashpaykichipish ñuka rurashkaynikunata kawashpaykichi mana entiendinkichichu Tata Diosmanta shamudu runa kanaynita.

⁴ Kankuna Tata Diosta mana kasushpa mana alli rurak kaykashpaykichi willawankichi almirana milagruta ruranaynipa. Ñukaka manami nimata rurashachu kawanaykichillapa. Tata Dios ñawpa yachachikuk Jonaspasuk almirana milagruta rurarkan. Chay layallata ruranka kawanaykichipa.

Jesus chashna willashpa paykunata sakishpa chikanman rirkan.

*Jesus yachachikurkan ama fariseokunapa
yachachikunankunata kasunankunapa.
(Mr 8.14-21)*

⁵ Chaymanta chay kocha chimbapi
chayashpaynikuna yuyarkanisapa
pannikunata kunkashkaynikunata.

⁶ Chaypina Jesuska willawarkansapa:
—Mash allita uyariwaychi. Ama munaychichu
fariseokunapa nima saduseokunapa
levadurawan ruradu panninkunata.

⁷ Chashna Jesus willawaptinkuna mana
entiendishpaynikuna willanakurkanisapa:
—Pankunata mana apamushkanchikunarayku
chayta willawanchisapa.

⁸ Willanakushkaynikunata yachashpa Jesuska
willawarkansapa:

—¿Imapatí chashnaka willanakunkichi? Mana
chaytaka willashkaykichichu pannikichita
kunkashkaykichirayku. Kankunaka manara
allitarachu kreyiwaykankichi.

⁹ ¿Manarachu entiendinkichira? ¿Ñachu
kunkashkankichina pichka pankunawan pichka
waranka runakunata paktachishpa
karashkaynita? ¿Manachu yuyankichi mashna
sestutami mikuna puchuduta
tantachishkaykichita?

¹⁰ Chaymanta ¿manachu yuyankichi chusku
waranka runakunata kanchis pankunawan
karashkaynita? ¿Manachu yuyankichi mashna
sestutami puchudu pankunata
tantachishkaykichita?

¹¹ ¿Imapatí kankunaka mana allita
entiendiwashkankichi? Manami fariseokunapa

saduseokunapa panninkunapachu willashkaykichi. Kashkan willaykichi: Ama munaychichu chay runakunapa levadurawan ruradu panninkunata.

¹² Chaypina ñukaykuna chayrak allita entiendirkanisapa Jesus rimashkanta fariseokunapa saduseokunapa mana alli yachachikunankunamanta kuydanakunaynikunapa. Mana willawarkansapachu paykunapa levadurawan ruradu panninkunamanta kuydakunaynikunapa.

*Pedru rimarkan Jesus Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa kananta.
(Mr 8.27-30; Lk 9.18-21)*

¹³ Chaymanta Sesarea Filipino partipi chayaptinikuna Jesus ñukaykunata tapuwarkansapa:

—Runakuna parlashpankuna ¿pi kanaynitatí rimansapa?

¹⁴ Ñukaykuna aynirkanisapa:

—Sukkuna rimansapa Juan Bawtista kanaykita. Sukkuna rimansapa ñawpa yachachikuk Eliyas kanaykita. Sukkuna rimansapa ñawpa yachachikuk Jeremiyas kanaykita. Sukkuna rimansapa Tata Diospa rimananta yachachikuk kanaykita.

¹⁵ Chaypina Jesuska tapuwarkansapa:

—Kankunaka ¿pi kanaynitatí yuyankichi?

¹⁶ Chashna tapuwaptinkuna Simon Pedruka aynirkan:

—Kanka mana tukuyniyuk kawsak Tata Diospa wambranmi kanki. Paymi kachamushushka salvakuk kanaykipa.

¹⁷ Chaypina Jesuska Pedruta willarkan:

—Jonaspa wambran Simon, sielupi kawsak Tataynimi yachachishushka chayta willawanaykipa. Mana niman suk runachu chaytaka yachachishushka. Chayrayku Tata Dios kushichishunki.

¹⁸ Mash allita uyariway. Kanka Pedrumi kanki. Sinchita kreyiwashkaykirayku sinchi rumishina kanki. Aypa runakuna kanshina sinchita kreyiwankasapa. Tukuy kreyiwakkuna ñukapa wasinishina kankasapa. Ñukaka sinchi rumi sawanpi wasinita rurasha. Tukuy kreyiwak runakuna wañushpankunapish manana wañudukuna churanankunaman rinkasapachu. Mana ni pi atipankachu kreyiwakkunata kulluchiya.

¹⁹ Ñukaka Tata Diospa mandunpi yaykuna llavita kushkayki. Chay llavika yachachikunaynishinami. Kan yachachikuptiki suk runakuna kreyikuptinkuna willankisapa uchankunamanta kacharidu kanankunata. Sielupi kawsak Tata Diospish willankasapa kacharidu kanankunata. Chaymanta yachachikuptiki sukkuna mana kreyikuptinkuna willankisapa watadushinalla kiparinankunapa. Chashnalla sielupi kawsak Tata Diospish willankasapa watadutashinalla kiparinankunapa.

²⁰ Chayta Pedruta willashkanwashana Jesuska tukuy ñukaykunata willawarkansapa:

—Amara ni pita willankichirachu ñuka
sielumanta shamudu salvakuk runa kanaynita.

*Jesus willarkansapa chiknik runakuna payta
wañuchinankunata.
(Mr 8.31-9.1; Lk 9.22-27)*

²¹ Chaymanta Jesuska ñukaykunata allita
entiendichiwashpankuna willawarkansapa:

—Ñukaka Jerusalemman rinayni tiyan. Chaypi
ansianukunawan, saserdotekunapa
kamachikukninkunawan, Moisespa killkadunta
yachachikuk runakuna sukaman sufrichiwashpa
wañuchiwankasapa. Chaymanta wañushkaynimanta
kimsa diya ukun kawsamusha.

²² Chashna wañuchinankunata willawaptinkuna
Pedruka suk chikanman Jesusta pushashpa
willarkan:

—Señor, ama chaytaka yuyaychu. Tata Dioska
manami munankachu wañuchishunankunapa.

²³ Chashna willaptin Jesuska Pedruta
chapashpa willarkan:

—Ñukamanta ashuy, Satanas.
Llullachiwanayanki ama Tata Diosta
kasunaynipa. Manami Tata Diospa
munanantachu willawaykanki. Runakunapa
munananllata yuyashpa willawaykanki ama
wañunaynipa.

²⁴ Chaymanta Jesuska tukuy ñukaykunata
willawarkansapa:

—Kankuna ñukapa disipuluynikuna
kanayashpaykichika amana kikikichipa
munanaykichita ruraychinachu. Chiknishuk

runakuna ñukarayku wañuchishunayaptikichipish ñukallata kreyiwashpa katiwaychi.

²⁵ Kankuna wañuyumanta kishpinayashpa sakiwashpaykichika mana tukuyniyuk ninamanta mana kishpinkichichu. Chaymanta kreyiwashkaykichirayku runakuna wañuchishuptikichipish sieluman rinkichi Tata Dioswan mana tukuyniyukta kawsak.

²⁶ Suk runa rikchak laya tiyapuptinpi mana sielupi yaykushpaka yankamanta tukuy layayuk kawsashka. Aypa kullkiyuk kashpapi mana atipanchu chaninta paktachiyta sielupi kawsanapa.

²⁷ Ñuka sielumanta shamudu runa Tataynipa llipyayninpi angelninkunawan tantalla kashkan shamusha. Shamushpayni tukuy runakunata pagarashasapa allita mana allita rurashkankunapa.

²⁸ Mash allita uyariwaychi. Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni tukuy runakunata kamachishasapa. Suk kankuna manara wañushpaykichira kawawankichi sinchita kamachikuptini.

17

*Jesus chikan laya tukushpa sukaman llipyarkan.
(Mr 9.2-13; Lk 9.28-36)*

¹ Chaymanta sokta diya washan Jesus rirkan suk atun urkuman Pedruta, Jakobota, Jakobopa wawkin Juanta pushashpankuna.

² Chay urkupi kashpankuna chay kimsa disipulunkuna kawaptinkuna Jesuska chikan

laya tukurkan. Uyan intishina llipyarkan.
Llachapanpish yurak lusshina llipyarkan.

³ Chay kimsa disipulunkuna kawarkansapa ñawpa tiempu kawsashka Eliyasta Moiesta Jesuswan parlaykaptinkuna.

⁴ Chayta kawashpa Pedruka Jesusta willarkan:

— Señor, allipaka kanwan tantalla kanisapa. Munaptikika rurashasapa kimsa ranchukunata, sukta kanpa, sukta Moiespa, sukta Eliyaspa.

⁵ Chashna Pedru rimaykaptin suk yurak likidu puyu sirishpa paykunata wichkamurkansapa. Chay puyu ukumanta uyarirkansapa Tata Dios rimakuptin:

— Kay Jesuska munanayni wambraynimi. Paytami akllashkani. Chayrayku kankuna payta allita uyariychi.

⁶ Chay kimsa disipulunkuna chayta uyarishpa sukaman manchakushpankuna allpapi pakchanakurkansapa.

⁷ Chaypina Jesus ladunchashpa paykunata llankashpankuna willarkansapa:

— Atarimuychi. Ama manchakuychichu.

⁸ Paykuna atarimushpa Jesusta chapashpankuna sapallantana kawarkansapa.

⁹ Chaymanta chay urkumanta urayamuykashpankuna Jesuska willarkansapa:

— Amara ni pita kay urkupi kawashkaykichita parlachiychirachu. Ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni wañushkaynimanta kawsamuptinira chayta parlachikuychi.

¹⁰ Chaypina chay kimsa disipulunkuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Imapatí Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna rimansapa manara Tata Diosmanta runa shamuptin ñawpa yachachikuk Eliyas shamunanta?

¹¹ Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Deverasmi Moiseska rimarkan Eliyas shamunanta runakunata willak Tata Dios kachamushkan runata shuyanankunapa.

¹² Allita willaykichi. Eliyaska ñami shamushkana. Fariseo runakuna mana riksirkansapachu Eliyas kananta. Mana riksishpankuna chiknishpa sufrichirkansapa. Sielumanta shamudu runa kaykaptini ñukatapish chikniwashpankuna sufrichiwankasapa.

¹³ Chaypina chay disipulunkunaka allita entiendishpankuna willanakurkansapa:

—Deverasmi willawaykanchisapa Juan Bawtista Eliyashina kananta.

Jesus supayadu wambrata alliyachirkan.

(Mr 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴ Chay urkumanta kutimushpankuna Jesuska chay kimsa disipulunkunawan aypa tantanakudu runakunapi chayarkansapa. Chaypina suk runa Jesusta ladunchashpa ñawpakninpi kunkurikushpa willarkan:

¹⁵ —Señor, wambraynita llakichishpa alliyachipay. Payka gota unkuywan sukaman sufrishpa kawsan. Kuti kuti chay unkuynin aiptin ninapi yakupi urman.

¹⁶ Kay disipuluykikunaman pushamuptini mana atipashkasapachu alliyachiyta.

¹⁷ Chaypina Jesuska chay runakunata aynirkansapa:

—Kankuna mana kuska yuyayyuk kankichi.
Tata Diosta mana kreyinayankichichu.

¿Aykapikamantí kankunawan kanayni tiyan?

¿Aykapikamantí amichiwankichi? Kayman chay
unkudu wambrata pushamuychi.

¹⁸ Chay wambrata pushamuptinkuna Jesuska
unkuchik supayta sinchita willarkan chay
wambramanta llukshinanpa. Supayta
llukshichtin chay wambra sanuna kiparirkan.

¹⁹ Chaymanta chikanman rishpaynikuna
ñukaykuna Jesusta tapurkanisapa:

—¿Imapati ñukaykuna chay unkuchik supayta
mana atipashkanisapa chay wambramanta
llukshichiyta?

²⁰ Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Kankunaka mana atipashkankichichu chay
wambrata alliyachiyta mana Tata Diosta tukuy
shunku kreyishpaykichi. Allitami willaykichi.
Mostasa murushina tipisitullatapish Tata Diosta
kreyishpaykichika kay urkuta willankichiman
kaymanta suchunanpa. Chashna willaptikichika
kay urkuka suchunka. Tata Dios
yanapashuptikichi rikchak layata atipankichi
rurayta.

²¹ Mana nimata mikushpaykichira tukuy
shunku Tata Diosta roygashpaykichira chay laya
supayta atipankichi llukshichiyta.

Jesus kashkan willarkansapa wañunanta.

(Mr 9.30-32; Lk 9.43-45)

²² Chaymanta Galilea partipi ñukaykunawan
puriy Kashpa Jesuska willawarkansapa:

—Chikniwak runakuna ñuka sielumanta shamudu runata awtoridarkunaman pushawankasapa.

²³ Paykunaka wañuchiwankasapa.

Wañushkaynimanta kimsaynin diyapi kashkan kawsamusha.

Chashna willawaptinkuna ñukaykuna sukaman llakirkanisapa.

Jesus yachachikurkan Tata Diospa wasinpa pagarakunankunapa.

²⁴ Chaymanta Jesuska ñukaykunawan Kapernaum llaktapi chayaptinikuna suk runakuna ladunchawarkansapa. Paykunaka Tata Diospa wasinpa kullkita kobrakuk kashpankuna Pedruta tapurkansapa:

—¿Manachu maestruykichi Tata Diospa wasinpa pagarakun?

²⁵ Chashna tapuptinkuna Pedruka aynirkansapa:

—Ariya payka pagarakunmi.

Chaypina Pedru chay wasipi yaykushpa manara nimata willaptinra Jesuska tapurkan:

—Simon, willaway ¿imatati yuyanki?

Kamachikuk runakuna ¿pikunatati rikchak layapa pagarachinsapa? ¿Kikinkunapa kastankunatachu? ¿Chikan llaktakunamanta runakunatachu?

²⁶ Chaypina Pedruka aynirkan:

—Chay chikan llaktamanta runakunallata pagarachinsapa.

Chaymanta Jesuska willarkan:

—Chayrayku kikin kastankunaka mana nimata pagarakunkasapachu.

27 Ñuka Tata Diospa wambran kashpayni paypa wasinpa mana pagarakuymanchu. Chashna kaptinpi ama ni pita piñachinanchipa aku pagarakuypa. Rillay kochapi ansuelakuk. Chay kallarinan challwa apinaykita surkushpayki shiminpi suk kullkita tarinki. Chayta apashpayki kanpa ñukapa pagarakunki.

18

*Jesus yachachikurkan maykanmi ashwan sinchi kamachikuk kanka nishpa.
(Mr 9.33-37; Lk 9.46-48)*

¹ Chaypina ñukaykuna Jesusta ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—Señor, Tata Diospa mandunpi ¿maykan ñukaykunati ashwan alli kamachikuk kaymansapa?

² Chashna tapuptinikuna Jesuska suk taksha wambrilluta kayashpa chawpinikunapi shayachirkan. Payta kawachiwashpankuna yachachiwarkansapa:

³—Mash allita uyariwaychi. Tata Diospa mandunpi yaykunayashpaykichika ama munaychichu ashwan sinchi kamachikuk kayta. Mana kay wambrillushina alli kasukuk kashpaykichika manami Tata Diospa mandunpika yaykunkichichu.

⁴ Tata Diospa mandunpi ashwan alli kamachikuk kashpaykichi kay wambrillushina allillapi mana kreyinakushpa kawsanaykichi tiyan.

⁵ Chaymanta ñukata kuyawashpa kay laya wambrata chaskishpaykichika ñukatapish chaskiwaykankichi.

Jesus yachachikurkan uchallichikuk runa sukaman kastigadu kananta.
(Mr 9.42-48; Lk 17.1-2)

⁶ Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Suk runa ñukata kreyiwak wambrilluta uchallichiptin Tata Dios sukaman kastiganka. Ashwan alli kanman payta atun rumi makita kunkanpi watashpa atun yakupi wishchukunankunapa.

⁷ Sukaman llakini kay allpapi rikchak laya uchallichikuk runakuna tiyaptin. Chay laya runakuna aypami tiyanka. Ñuka sukaman llakini uchallichikuk runakuna tiyaptin. Tata Dios paykunata sukaman kastigankasapa.

⁸ Chayrayku willaykichi: Ichara makikichiwan chakikichiwan sukaman uchallikuyta munankichiman. Ama uchallikunaykichipa makikichita chakikichita tipishpa chikanman wishchukuychi. Chayta ruraychi ama ishkantin chakikichiwan ishkantin makikichiwan mana tukuyniyuk ninaman rinaykichipa. Ashwan alli kanman suk makikichillawan suk chakikichillawan sieluman rinaykichipa.

⁹ Chaymanta ichara ñawikichiwan ima mana allita kawashpa munashpa uchallikunkichiman. Chay uchallichishuk ñawikichita surkushpa wishchukuychi. Chayta ruraychi ama ishkantin ñawikichiwan mana tukuyniyuk ninaman

rinaykichipa. Ashwan alli kanman suk
ñawikichillawan sielupi yaykunaykichipa.

*Jesus yachachikurkan chinkadu ovejapa
ejemplunta.
(Lk 15.3-7)*

¹⁰ Chaymanta Jesuska ñukaykunata
willawarkansapa:

—Chayrayku ama niman suk kreyiwak
runakunata mana nimatashina kawaychichu.
Tatayni Dios tukuy mana kreyinakushpa ñukata
kreyiwak runakunata kuyansapa. Tukuy tiempu
sielupi paykunata kuydak angelkuna paypa
ñawpakninpi kawsansapa.

¹¹ Ñuka Tata Diosmanta shamushkani
paymanta ashudu runakunata kastigumanta
salvanaynikunapa.

¹² Chayrayku ama ni pita ignoraychichu.
¿Imatati yuyankichi? Ichara suk runapa tiyanman
pachak ovejankuna. Chay pachakmanta suklalla
chinkaptin ¿imatati ruranka? ¿Manachu tukuy
ovejankunata urkupi sakishpa rinka chay
chinkaduta maskak?

¹³ Chay chinkadu ovejanta tarishpa sukaman
kushikunka. Allita willaykichi. Chay aypa mana
chinkadu ovejakunarayku kushikun. Chaymanta
chay chinkadu ovejanta tarishkanrayku
ashwanta kushikun.

¹⁴ Chay ovejanta tarik runashina sielupi
kawsak Tataykichika tukuy runakunata
sukaman kuyan. Payka manami munanchu
niman suk runa paymanta ashushpa mana
tukuyniyuk ninaman rinanpa.

*Jesus yachachikurkan rabyachiwakninchi
runakunata perdonananchikunapa.
(Lk 17.3)*

¹⁵ Chaymanta Jesuska yachachiwaysapallapi katirkan:

—Ichara Tata Diosta kreyikmasikichi rabyachishunkichiman. Chashna rabyachishuptikichi rillaychi sapallaykichi mana alli rurashkanta willak. Pay kasushuptikichi perdonaychi. Chashna perdonashpaykichi chay kreyikukmasikichita yanapashkankichi.

¹⁶ Chaymanta chay runa mana kasushuptikichi ishkey kimsa runakunata payman pushaychi. Chay ishkey kimsa runakuna uyariptinkuna chay mana alli rurak runata mana alli rurashkanta willaychi.

¹⁷ Chay runa chay pushashkaykichi runakunata mana kasunayaptinka tantanakuk Tata Diosta kreyikmasikichita willaychi. Chay runa paykunata mana kasunayaptinka mana Tata Diosta kreyik runatashinana kawaychi.

¹⁸ Allita willaykichi: Kankuna kay allpapi chay mana kasushuk runata mana Tata Diosta kreyik runatashina kawaptikichika watadushina kiparinka. Chaypina sielupi kawsak Tata Diospish watadutashina kawanka. Chaymanta chay runa kasushuptikichi perdonaychi. Chashna perdonaptikichika kacharidushina kanka. Tata Diospish kacharidutashina kawanka.

¹⁹ Allita willaykichi: Kankuna ishkeymanta idenllata yuyaykushpa sielupi kawsak Tatayni

Diosta suk imata roygaptikichika payka uyarishushpaykichi yanapashunkichi.

²⁰ Kankuna ñukata kreyiwashpa ish kaymanta kimsamanta tantanakuptikichi chaypi kankunawan tantalla kani.

Jesus yachachikurkan mana perdonakunayak runapa ejemplunta.

²¹ Chaypina Pedru ladunchashpa tapurkan:

— Señor, suk runamasini kuti kuti rabyachiwaptinka ¿mashna kutitiya perdonasha? ¿Kanchis kutichu perdonasha?

²² Jesuska aynirkan:

— Manami willaykichu kanchis kutilla perdonanaykipa. Willaykimi kuti kuti mana nima yupashpa perdonanaykipa. Kanchis kuti kanchis chunkakaman perdonanayki tiyan.

²³ Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

— Mash uyariwaychi suk ejempluta parlachiptini. Tata Diospa mandunpi kawsashpaykichi perdonanakunaykichi tiyan. Suk sinchi kamachikuk runa tukuy trabajadorninkunata kayachirkan willanankunapa mashnatami payta debinsapa nishpa.

²⁴ Kobrakuyta kallariykaptin suk runata pushamurkansapa. Payka chay alli kamachikuk runata sukaman aypa waranka kullkita debirkan.

²⁵ Chay debikuk runaka mana nima kullkiyukchu karkan kutichikunampa. Chayrayku chay kamachikukka trabajadornin runakunata willarkan: “Mana kutichiwayta

atipaptin kay runata warmintinta tukuy wambrankunatapish rantikuychi. Rikchak laya tiyapushkankunatapish rantikuychi. Chay rantikushkaykichi chaninta ñukata kuwaychi debiwashkanta pagarawanampa.”

²⁶ Chashna willaptin chay debikuk runaka kamachikukninpa ñawpakninpi kunkurikushpa roygarkan: “Señor, mana piñakushpa shuyaway. Tukuy debishkaynita kutichishkayki.”

²⁷ Chashna sukaman roygaptin chay sinchi kamachikuk runaka llakichishpa debishkanta perdonarkan wasinman kutinampa.

²⁸ Chashna debishkanta perdonaptin chay runa llukshishpa suk trabajadormasinwan tinkunakurkan. Chay tinkushkan runaka suk tipi kullkita payta debirkan. Chaypina chay perdonadu runaka sukaman piñakushpa chay tipisitu debiknin runata kunkanmanta apishpa sipinayarkan. Chaypina willarkan: “Kunanlla pagaraway tukuy debiwashkaykita.”

²⁹ Chashna willaptin chay debikninka ñawpakninpi kunkurikushpa roygarkan: “Mana piñakushpa shuyaway. Ñukaka tukuy debishkaynitami kutichishkayki.”

³⁰ Chashna roygaptinpi chay sipinayak runaka mana nima uyariyta munarkanchu. Pusharkan karselpi wichkachik tukuy debishkanta kutichinankaman.

³¹ Karselpi wichkachtin kawashpankuna trabajadormasinkuna llakichishpa rirkansapa chay sinchi kamachikukpi chatakuk.

³² Chaypina payka chay perdonashkan trabajadorninta kayachishpa willarkan: “Kanka

sukaman sakra mana alli runami kanki.
Sukaman roygawaptiki ñuka llakichishpayni
chay aypa waranka kullki debiwashkaykimanta
perdonashkayki.

³³ Kanta perdonashkaynishina kanpish chay
debishuknikita llakichinkiman karkan.”

³⁴ Chaypina chay kamachikuk runaka
sukaman piñakushpa willarkan chay
perdonashkan runata karselpi
wichkanankunapa tukuy debikushkanta
pagarakunankaman.

³⁵ Chay debikuk runapa ejemplunta Jesuska
allita entiendichiwashpankuna
willawarkansapa:

—Suk runamasikichi mana allikunata
rurashuptikichika tukuy shunku
perdonanaykichi tiyan. Mana perdonaptikichika
sielupi kawsak Tatayni Dioska kankunatapish
mana perdonashpa sukaman kastigashunkichi.

19

*Jesus yachachikurkan kasaradukuna ama
warminta wishchunankunapa.*

(Mr 10.1-12; Lk 16.18)

¹ Tukuy chaykunata
yachachiwashkankunawasha Jesus Galilea
partimanta llukshishpa rirkan ura Judea
partiman. Chaymanta rirkan Jordan yaku
chimbaman.

² Jesus Judea partiman riptin aypa runakuna
katirkansapa. Chaypina aypa unku dukunata
alliyachirkan.

³ Chaymanta fariseo runakuna Jesusta ladunchashpankuna sukaman pantachichinayashpankuna tapurkansapa:

—¿Ariya Tata Diospa rimananpi almitiwansapachu imapapish kaptin warminikunata wishchunaynikunapa?

⁴ Chashna tapuptinkuna Jesus aynirkansapa:
—¿Manachu Tata Diospa killkadunpi leyishkankichi kallarinan tiempu ullkuta warmita rurashkanta?

⁵ Tata Dios warmita ullkuta rurashpa willarkansapa: “Tukuy ullku tatanta mamanta sakinka warminwan tantanakushpa kawsananpa. Chashna warminwan tantanakushpa suklallashina kawsankasapa.”

⁶ Chayrayku suk ullku warminwan tantalla suklallashina kawsashpankuna manana ish kaynachu. Chayrayku mana allichu niman suk runa warminta wishchunanpa.

⁷ Chashna Jesus yachachikuptin chay fariseokuna tapurkansapa:

—Chashna kaptinka ¿imapatí Moises yachachikurkan suk runa warminta wishchunayashpa awtoridarpi killkaduta payta kushpa atipananta wishchuyta?

⁸ Chaypina Jesuska willarkansapa:
—Sinchi shunkuyuk kaptikichi Moiseska kankunata almitishurkankichi warmikichita killkaduta kushpa wishchunaykichipa. Kallarinanmantapacha Tata Dioska manami munarkanchu wishchunaykichipa.

⁹ Allita willaykichi: Warmikichi chikan ullkuwan mana uchallikuptinka ama

wishchuychichu. Payta wishchushpaykichi chikan warmiwan kasarashpaykichika uchallikuykankichi. Chay wishchudu warmiwan kasararak runapish uchallikuyan.

¹⁰ Chaypina ñukaykunaka Jesusta willarkanisapa:

—Tata Dios mana munaptin warminikunata wishchunaynikunapa ashwan alli kanman ama kasarayanikunapa.

¹¹ Chashna willaptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Aypa runakuna kay willashkaynita mana atipansapachu entiendiyta. Tata Dios yanapashuptikichira entiendinkichiman.

¹² Wakin ullkukuna nasirkansapa mana kasarayta atipanankunapa. Chikan ullkukuna mana kasaransapachu runamasinkuna kapashka kaptinkuna. Sukkuna mana kasarayanansapachu ashwan allita Tata Diosta sirvinankunapa. Kankuna kay yachachishkaynita atipashpaykichi chaskiyta chaskiychi.

*Jesus wambrakunata kuyashpa llankarkansapa.
(Mr 10.13-16; Lk 18.15-17)*

¹³ Chaymanta Jesusman wambrakunata pushamurkansapa llankashpa paykunapa Tata Diosta orananpa. Ñukaykuna wambrakunata pushamuk runakunata michashpa willarkanisapa:

—Ama Jesusman chay wambrillukunata pushamuychichu.

14 Chashna michaptinikuna Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Ama michaychichu ñukaman chay wambrakunata pushamuptinkuna. Wambrakuna mana kreyinakushpa tatankunapa munayninpi kawsansapa. Kankunapish wambrakunashina kawsaptikichira Tata Diospa mandunpi yaykunkichi.

15 Chashna willawashpankuna Jesuska tukuy chay wambrakunata kuyashpa llankarkansapa. Chaymanta rirkan chikan llaktakunapi yachachikuk.

*Tukuy layayuk runa Jesusta tapurkan imashnami mana tukuyniyukta kawsanka nishpa.
(Mr 10.17-31; Lk 18.18-30)*

16 Chaymanta suk runa Jesusta ladunchashpa tapurkan:

—Alli maestru ¿imata rurashpati mana tukuyniyukta Tata Dioswan kawsayman?

17 Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:
—¿Imapati alli kanaynita willawanki? Tata Diosllami alli rurak. Paywan kawsak rinayashpaykika tukuy kamachikushkanta allita kasushpa kawsay.

18 Chaypina chay runaka tapurkan:

—Tata Dios kamachikunankunamanta ¿maykantati rurasha?

Chashna tapuptin Jesuska willarkan:

—“Ama runamasikita wañuchiychu. Ama chikan warmiwan uchallikuychu. Ama suwakuychu. Ama ni pita llullakushpa tumbaychu.

19 Tataykita mamaykita kuyashpa kawsay. Chaymanta kikiki kuyanakuksina tukuy runamasikikunata kuyay.”

20 Chaypina chay runaka willarkan:

—Ñukaka tukuy chaykunata kasushpa kawsaykani. ¿Ima ashwantati rurasha?

21 Chaypina Jesuska aynirkan:

—Tata Diospa munananta allita ruranayashpaykika rillay tukuy laya tiyapushunaykita rantikumuy. Chaypa chaninta mana nimayuk runakunata kuysapa. Chayta rurashpa sielupi tukuy layayuk kanki. Chaymanta shamuy ñukata katiwak.

22 Chayta uyarishpa chay runaka sukaman llakishpa wasinman kutirkan rikchak layayuk kashpa.

23 Chay runa llakishpa riptinna Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Allita yachachiykichi. Chay laya kullkinllapi kreyinakuk runakuna mana atipankasapachu Tata Diospa mandunpi yaykuyta.

24 Kashkan willaykichi: Suk kamellu animal suk aguja uchkunata mana atipanmanchu pasayta. Chashnami kullki likidu runa kullkinta ashwanta munashpa mana atipankachu Tata Diospa mandunpi yaykuyta.

25 Chayta uyarishpa ñukaykuna sukaman almirashpaynikuna tapunakurkanisapa:

—Chashna kaptinka ¿pikunati Tata Diospa mandunpi yaykunka?

26 Chaypina Jesuska ñukaykunata chapawashpankuna willawarkansapa:

—Manami niman suk runa atipanchu kikinllamanta Tata Diospa mandunpi yaykuyta. Tata Diosllami atipan runakunata mandunpi yaykuchiya.

²⁷ Chaypina Pedruka willarkan:

—Ñukaykuna tukuy tiyapakninikunata sakimushpaynikuna kanta katimuykaykisapa. ¿Imatati ñukaykunata kuwankisapa?

²⁸ Jesuska willawarkansapa:

—Allita willaykichi. Tata Dios kay allpapi tukuy layata mushukta ruraptin ñukaka sielumanta shamudu runa tiyarisha allima llipyak tiyarinaynipi. Ñuka kamachikuk kaptini kankunapish tiyarinkichi chunka ish kay allima tiyarinaykichipi. Chaypina chunka ish kay israel aylluykikunata kamachishpa willankichi allitachu manachu rurashkasapa nishpa.

²⁹ Kankuna ñukata katiwanaykichirayku wasikichita, wawkikichita, mamaykichita, tataykichita, wambraykichita, terrenuykichita sakiptikichi Tata Diosmi sakishkaykichimanta ashwan aypata kushunkichi. Chaymanta wañushpaykichi mana tukuyniyukta Tata Dioswan sielupi kawsankichi.

³⁰ Kunan kay tiempu aypa runakuna kikinkuna yuyanaksapa ashwan alli kanankunata. Paykuna Tata Diospa mandunpi washeru kankasapa. Chaymanta kankuna mana munadu kashpaykichipish Tata Diospa mandunpi primeru kankichi.

20

Jesus yachachikurkan alli trabajachikuk patronpa ejemplunta.

¹ Chaymanta Jesuska chay runakunata yachachirkansapa:

—Akuychi yuyaypachi imashnami Tata Dios mandunpi kamachikun nishpa. Suk patronpa atun uva chakran tiyarkan. Suk diya tuta tutalla payka llukshirkan peonkunata maskak chakranpi trabajanankunapa.

² Trabajadorkunata tarishpa willarkansapa: “Diya entero chakraynipi trabajaptikichi paktadutami pagarashkaykichi.” Chayta willashpa kacharkansapa trabajanankunapa.

³ Chaymanta inti altupina kaptin chay patronka kashkan llukshirkan ashwan peonkunata maskak. Plasapi aypa mana trabajuyuk runakunata tarirkan.

⁴ Paykunata willarkansapa: “Kankunapish rillaychi uva chakraynipi trabajak. Trabajashkaykichipa pagarashkaykichi.” Chashna willaptinkuna paykunapish rirkansapa trabajak.

⁵ Chawpi diyata chaymanta tarditapish chay chakrayuk runaka kashkan rirkan peonkunata maskak. Paykunatapish kacharkansapa chakranpi trabajanankunapa.

⁶ Chaymanta tardiyaykaptin chay patronka kashkan rirkan peonkunata maskak. Plasapika kashkan mana trabajuyuk runakunata tarirkansapa. Paykunata willarkansapa:

“¿Imapati diya entero kaypi kankichi mana nimata rurashpa?”

⁷ Chashna tapuptin willarkansapa: “Mana ni pi maskawashkasapachu trabajachiwanankunapa.” Chaypina chay patronka willarkansapa: “Kankunapish rillaychi uva chakraynipi trabajak.”

⁸ Chaymanta chishyaptinna chay patronka kapatasta willarkan: “Tukuy trabajadorkunata kayay pagaranaykipasapa. Chay washa shamudu trabajadorkunata kallariy pagaraysapata.” Chay diya entero trabajashkacunata washata pagaraysapa.

⁹ Chaypina suk oralla trabajashka runacunata pagararkansapa diya entero trabajaktashina.

¹⁰ Chayta kawashpa tuta pachamanta trabajakkuna rimarkansapa: “Ñukaykunata diya entero trabajashkaynikunarayku ashwan aypata pagarawankasapa.” Chashna yuyashpankunapish suk diya trabajashkankunallapa chaskirkansapa.

¹¹ Chayrayku piñakushpankuna patrona yuyarkansapa mana alli pagarakuk patron kananta.

¹² Willarkansapa: “¿Imapati ñukaykunata kay washa trabajak shamuk runacunawan idenllata pagarawankisapa? Paykunaka suk orallata trabajashkasapa. Ñukaykuna diya entero rupayta muchushpa trabajashkaynikunarayku ashwan aypata pagarawankimansapa karkan.”

¹³ Chashna piñakushpa willaptinkuna chay patronka sukta willarkan: “Amigu, ñukaka manami llullachiykichu. ¿Manachu parlashkanchi

suk diya entero trabajashkaykipa pagaranaynipa? Paktaduta pagaraptini ¿ima ashwantatí munanki?

¹⁴ Chay chaskishkayki kullkikita apashpana rillay. Ñuka kankunawan paktallata chay washa shamushkakunata munani pagarayta.

¹⁵ Ñuka kullkiniwan munashkaynita rurani. ¿Imapata piñakushpa envidianki chay trabajadormasikita kantashina idenllata pagaraptini?”

¹⁶ Chay ejempluta yachachikushkanwasha Jesuska willarkansapa:

—Kay allpapi mana kreyinakuk runakuna Tata Diospa mandunpi primeru kankasapa. Chaymanta alli munadu yuyanakuk runakuna Tata Diospa mandunpi washeru kankasapa.

*Jesus kimsaynin kuti rimarkan wañunanta.
(Mr 10.32-34; Lk 18.31-34)*

¹⁷ Chaypina Jesus Jerusalem llaktaman riykashpa ñukaykunallata chikan partiman pushawashpankuna willawarkansapa:

¹⁸ —Allita yachankichi Jerusalem llaktaman riykananchikunata. Chaypi suk runa saserdotekunapa kamachikukninkunaman Moisespa killkadunta yachachikuk runakunaman ñukata pushawanka rantikuwak. Chaypina ñuka sielumanta shamudu runa kaptinipish paykunaka yuyankasapa wañuchiwanankunapa.

¹⁹ Chaypina romano runakunapa makinpi kukuwankasapa. Chay romano runakuna sukaman asichiwashpankuna makawankasapa.

Chakatawashpankuna wañuchiwankasapa.
Chaymanta wañushkaynimanta kimsaynin diya
kashkan kawsamusha.

*Jakobopa Juanpa maman Jesusta roygarkan
kamachikunan tiempu wawankunata ladunpi
tiyachinankunapa.
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Chaymanta Sebedeopa warmin ishkey
wawankunawan Jesusta laduncharkansapa.
Sebedeopa wambrankuna Jakobowan Juan
karkansapa. Paykunapa maman Jesuspa
ñawpakninpi kunkurikushpa suk favorta
mañarkan.

²¹ Chaypina Jesuska payta tapurkan:

—¿Imatati munanki?

Payka aynirkan:

—Kan allimata kamachikuykaptiki kay ishkey
wawaynikunata tiyachipay kada laduykipi
paykunapish kamachikunankunapa.

²² Chaypina Jesuska willarkan:

—Kankunaka mana yachankichichu imatami
mañawaykankichi nishpa. Ñukami tukuy layata
sukaman sufrinayni tiyan wañunaynikaman.
Chashna sufrishpa iden suk ayak likiduta
upyakshina kasha. Kankunaka manami
atipankichimanchu ñukashina nanaykunata
muchuyta.

Chashna willaptinkuna paykunaka
aynirkansapa:

—Ariya, atipashasapa muchuyta.

²³ Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Ariya kankunapish ñukashina sukaman sufrinaykichi tiyan. Ñukaka manami ni pita willashachu laduynipi tiyarishpa kamachikunaykichipa. Tatayni Diosmi akllanka pikunami laduynipi tiyarinkasapa nishpa.

²⁴ Chashna chay warmi ishkay wawankunapa mañaptin ñukaykunaka uyarishpa sukaman piñakurkansapa.

²⁵ Piñakushkaynikunata uyarishpa Jesuska tukuy ñukaykunata kayawashpankuna willawarkansapa:

—Kankuna allita yachankichi tukuy llaktakunapi sinchi kamachikuk runakuna sukaman sinchita kamachikunankunata. Paykunaka mandunpi kawsak runakunata sukaman sufrichinsapa kasunankunapa.

²⁶ Kankunaka ama chay sinchi kamachikuk runakunashina kanayaychichu. Alli kamachikuk kanayashpaykichika tukuy runamasikichita allita yanapaychi.

²⁷ Chaymanta tukuy runakunamanta ashwan sinchi kamachikuk kanayashpaykichika iden rantidu runakunashina pitapish kaptin yanapanaykichi tiyan.

²⁸ Ñukapish sielumanta kay allpaman shamushkani tukuy runakunata yanapanaynipasapa. Mana shamushkanichu sukkuna sirviwanankunapa. Shamushkanimi wañushpa aypa runakunata kastigumanta salvanaynipa.

Jesus ishkay mana kawakuk runakunata

alliyachirkan.

(Mr 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹ Chaymanta Jesus Jeriko llaktamanta llukshiykaptin aypa runakuna katirkansapa.

³⁰ Chaypina ishkay mana kawakuk runakuna ñan ladunpi tiyaridu karkansapa. Paykuna Jesus pasaykananta uyarishpa sinchita kayashpa willarkansapa:

—¡Señor, ñawpa Davidpa miraknin, llakichiwashpa yanapawaysapa!

³¹ Chashna sinchita kayaptinkuna Jesuswan rik runakuna micharkansapa ama kaparinankunapa. Chaypina paykunaka ashwan sinchita kaparikushpa willarkansapa:

—¡Señor, ñawpa Davidpa miraknin, llakichiwashpa yanapawaysapa!

³² Chaypina Jesus riykashkanmanta shayarishpa chay ishkay runakunata kayashpa tapurkansapa:

—¿Imatati munankichi ruranaynipa?

³³ Chaypina paykunaka willarkansapa:

—¡Señor, munanisapa kawakuyta!

³⁴ Chayta willaptinkuna Jesuska llakichishpankuna ishkantinpa ñawinkunata llankapurkansapa. Chay oralla kawakurkansapa. Paykunaka kawakushpankunana Jesusta katirkansapa.

21

Jesus Jerusalem llaktapi yaykurkan.
(Mr 11.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalem llaktaman ñukaykuna Jesuswan tantalla rishpaynikuna chayarkanisapa Betfage llaktapi. Chay llaktillu Olivos urku ladunpi karkan. Chaypi chayashpaynikuna Jesus ish kay disipulunkunata willarkansapa:

²—Rillaychi chay kawananchi llaktaman. Chaypi chayashpaykichi tarinkichi suk wawayuk watadu burrata. Chayta paskashpaykichi wawantinta ñukaman pushamuychi.

³ Ichara suk runa tapushunkichiman: “¿Imapati kay burrata paskankichi?” Chashna tapushuptikichi willaychi: “Señornini munan montanapa. Suk ratukaman kutichimushkaykisapa.”

⁴ Chayta rurashpa ñawpa yachachikuk runa killkashkantashina ruraykarkan. Kashna killkarkan:

⁵ “Sion llaktapi kawsak runakunata willaychi: ‘Mash kawaychi.

Kankunapa sinchi kamachikuknikichi ñami shamuykanna.

Mana alabanakuk runa kashpa shamuykanna suk taksha burrupa sawanpi.

Suk burra wawanpa sawanpi shamuyan.’ ”

⁶ Chashna burruta pushamunankunapa willaptinkuna chay ish kay disipulunkuna rirkansapa willashkanta rurak.

⁷ Chaypina Jesusman burrata wawantinta pushamuptinkuna ñukaykuna burritupa sawanpi llachapaynikunata churarkanisapa. Chaypina Jesuska chay burrituta montarkan Jerusalem llaktapi yaykunapa.

⁸ Jesus riykaptinna aypa runakuna kuyashpankuna katirkansapa. Sukkuna sawa llachapankunata surkukushpankuna Jesuspa rinan ñanpi mantarkansapa. Sukkuna pankayuk ramakunata ñanpi mantarkansapa.

⁹ Chaypina Jesuspa ñawpakninta rik runakuna washanta katik runakunapish sukaman kushikushpankuna sinchita willarkansapa:

—¡Akuychi kuyaypachi Jesusta ñawpa alli kamachikuk Davidpa miraknin kaptin! Tata Dioska payta kachamushka kamachiwananchikunapa. ¡Akuychi altu sielupi kawsak Tata Diosta sukaman kuyaypachi!

¹⁰ Jesus Jerusalempi yaykuptin chaypi kawsak runakuna sukaman turbakushpankuna tapukurkansapa:

—¿Pití kay runaka?

¹¹ Jesusta katik runakuna willarkansapa:

—Kay runaka Tata Diospa rimananta alli yachachikuk Jesusmi. Payka Galilea partipi Nasaret llaktamanta shamushka.

Tata Diospa wasinmanta Jesus rantikuk runakunata karkurkansapa.

(Mr 11.15-19; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Jerusalem llaktapi kashpana Jesuska Tata Diospa wasinpi yaykurkan. Chay wasi pampapi aypa runakuna rantikuykarkansapa rantiykarkansapa. Tukuy chayta kawashpa Jesuska sukaman piñakushpa chay rantikuykak runakunata rantik runakunatapish karkurkansapa. Chaymanta kullkita kambiakuk

runakunapa urpayta rantikuk runakunapa mesankunata tikrachipurkansapa.

¹³ Paykunata willarkansapa:

—Tata Dios killkadunpi willawanchisapa: “Tukuy runakuna rimankasapa wasini oranankuna wasi kananta.” Tata Dios chayta willawaptinchikunapish kankuna paypa wasinta ruraykankichi suwakunaykichi wasita.

¹⁴ Chaymanta mana kawakuk runakuna koje runakuna Jesusta laduncharkansapa. Paykunata llakichishpankuna alliyachirkansapa.

¹⁵ Chaypina kamachikuk saserdotekunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna chay milagruta kawashpankuna sukaman piñakurkansapa. Chaymanta uyarirkansapa Tata Diospa wasinpi wambrakuna kaparikushpa rimaptinkuna:

—¡Akuychi kuyaypachi ñawpa alli kamachikuk Davidpa miraknin Jesusta!

Chayta uyarishpa saserdotekuna sukaman piñakushpa Jesusta willarkansapa:

¹⁶ —¿Manachu uyarinki chay wambrakuna kuyashushpa willashuykanankunata?

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Ariya uyarinimi. ¿Manachu kankuna leyishkankichi Tata Diospa killkadunta? Kashna riman:

“Kanmi, Tata Dios, sukaman yanapankisapa taksha wambrakunata ñuñukuk wambrakunata kuyashushpa allimata kantanankunapa.”

¹⁷ Chayta willashpana Jesuska chay runakunata sakirkan. Jerusalenmanta Betania llaktaman rirkan chay tuta samanampa.

Jesus mana wayuchakuk igo kaspita willarkan chakinampa.

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Chaymanta tutupacha Betaniamanta Jerusalen llaktaman kutishpa Jesuska sukaman yarkarkan.

¹⁹ Chay riykanan ñan ladunpi suk igo kaspita kawarkan. Chayta laduncharkan wayunta mikunayashpa. Wayunta maskashpa mana niman sukta tarirkanchu. Pankankunallata tarirkan. Chaypina chay igo kaspita willarkan:
—Kunanmantapacha manana kutin wayuchakunkinachu.

Chashna willaptinlla chay igo kaspika chakirkan.

²⁰ Ñukaykuna chayta kawashpaynikuna sukaman almirashpa Jesusta tapurkanisapa:
—¿Imashnatí kay igo kaspi willashkayki ratulla chakishka?

²¹ Chaypina Jesuska ayniwarkansapa:
—Allitami willaykichi. Kankunapish tukuy shunku Tata Diosta kreyishpa atipankichiman ñukashina rurayta. Mana suk igo kaspillatachu atipankichiman chakichiyta. Kay urkutapish willankichiman: “Kaymanta suchushpayki rillay atun yakupi sumik.” Tukuy shunku Tata Diosta kreyishpa willaptikichika kay urkuka suchunka.

²² Tukuy shunku Tata Diosta kreyishpa mañaptikichi payka tukuy mañashkaykichita kushunkichi.

Chiknik runakuna Jesusta tapurkansapa pimi kachamushka nishpa.

(Mr 11.27-33; Lk 20.1-8)

²³ Chayta yachachikushkanwasha Jesuska Jerusalen llaktapi chayashpa Tata Diospa wasinpi yaykurkan. Chaypi yachachikuykaptin saserdotekunapa kamachikukninkunawan judiyu awtoridarkuna Jesusta ladunchashpankuna tapurkansapa:

—¿Pití kanki chashna yachachikunaykipa? ¿Pití kachamushushka kaykunata yachachikunaykipa?

²⁴ Chashna tapuptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Ñukapish kankunata tapuykichi. Ayniwaptikichika willashkaykichi pimi kachamuwashka nishpa.

²⁵ May willawaychi. ¿Pití Juanta kachamurkan runakunata bawtisanankunapa? ¿Tata Dioschu suk runachu kachamurkan?

Chashna Jesus tapuptinkuna chay runakuna sukwan sukwan willanakurkansapa:

—Ayniptinchikuna Tata Dios Juanta kachamushkanta payka willawashunchisapa: “Tata Dios kachamushka kaptin ¿imapatí mana kasushkankichi?”

²⁶ Chaymanta ayniptinchikuna runakuna kachamushkanta tukuy kay runakuna sukaman piñayawashunchisapa. Paykunaka kreyinsapa Tata Dios kachamuptin yachachikushkanta.

²⁷ Chashna willanakushpankuna chay runakunaka Jesusta willarkansapa:

—Mana yachanisapachu pimi Juanta kachamushka nishpa.

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Ñukapish manami willaykichichu pimi kachamuwashka tukuy chaykunata rurayanipa.

Jesus yachachikurkan ish kay wambrakunapa ejemplunta.

²⁸ Chaymanta Jesuska chay runakunata willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi kay ejempluta parlachiptini: Suk runapa tiyarkan ish kay ullku wambrankuna. Suk diya suk wambranta willarkan: “Kunan rillay uva chakraynipi trabajak.”

²⁹ Chashna tatan willaptin chay wabraka aynirkan: “Mana rinayanichu.” Chaymanta suk ratukaman allita yuyaykushpa rirkan trabajak.

³⁰ Chaymanta chay runaka suk nin wambranta willarkan uva chakranpi trabajak rinanpa. Payna almitishpa willarkan: “Ariya, kunanlla rini.” Chashna rimashpapi mana rirkanchu.

³¹ Kunanka willawaychi. ¿Chay ish kay wambrankunamanta maykanti tatanpa munananta rurarkan?

Chashna tapuptin paykunaka willarkansapa:

—Chay trabajak rik wabra tatanpa munananta rurarkan.

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Allitami ayniwashkankichi. Kankuna yuyankichi chay romano awtoridarkunapa kobra kunkuna waynandera warmikuna

mana alli rurak kanankunata. Ñukaka willaykichi. Paykuna kankunamanta ñawpakta Tata Diospa mandunpi yaykunkasapa.

³² Juan Bawtista shamushka yachachishuknikichi allita rurashpa kawsanaykichipa. Kankunaka mana nima kreyishkankichichu. Chaykamanka waynandera warmikuna romanokunapa kobrakukninkuna Tata Diospa rimananta allita kreyishpana kawsarkansapa.

Jesus yachachikurkan mana alli trabajadorkunapa ejemplunta.
(Mr 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³ Chaymanta Jesuska chay runakunata kashkan willarkansapa:

–Kunanka yachachiykichi chikan ejempluta. Tiyarkan suk chakrayuk runa. Chay runaka chakranpi uvakunata tarpuchishkanwasha wertata rurachirkan. Chaymanta churarkan suk manllayba batanta chaypi uva wayukunata sarushpankuna illinta kapinankunapa. Chaymanta suk manllayba altu wasita rurachirkan altuyninmanta suk runa kuydanapa. Tukuy chaykunata rurashpana suk runakunawan paktanakurkansapa uvakunata pallashpa paywan patumanakunankunapa. Chashna paktanakushpankuna chay runaka rirkan suk karu llaktaman.

³⁴ Chaymanta pallana tiempu chayamuptinna chay runaka wiwachunkunata kacharkansapa patuma palladu uvata chaskik.

³⁵ Chaypina chay chakrata kuydak runakuna patron kachashkan wiwachunkunata

apishpankuna sukkunata makarkansapa,
sukkunata wañuchirkansapa, sukkunata
rumincharkansapa.

³⁶ Chaypina chay chakrayuk runaka kashkan
ashwan aypa wiwachunkunata kacharkansapa.
Paykunatapish chay trabajadorninkuna
idenllata rurarkansapa.

³⁷ Chaymanta patronka kacharkan chaylla
wambranta. Yuyarkan: “Kay wambraynita
manchashpankuna kasunkasapa.”

³⁸ Chaypina chay trabajadorkuna patronpa
wambranta kawashpankuna
willanakurkansapa: “Mash kawaychi. Chay
shamuykak runa chakrayuk runapa
wambranmi. Tatan wañuptin kay chakra
paypa kiparinan tiyan. Kunanlla akuychi
wañuchiypachi ñukanchikunapa tukuy kay uva
chakra kiparinanpa.”

³⁹ Chashna willanakushpankuna chay runapa
wambranta apirkansapa. Uva chakra washaman
pushashpankuna wañuchirkansapa.

⁴⁰ Jesus chayta yachachikushkanwasha chiknik
runakunata tapurkansapa:

—¿Imatati yuyankichi? Chay chakrayuk runa
kutimushpa ¿imatati ruranka chay mana alli
rurak trabajadorninkunata?

⁴¹ Paykunaka aynirkansapa:

—Chay runaka mana nima llakichishpa tukuy
chay mana alli rurak runakunata wañuchinkasapa.
Chaymanta chikan trabajadorkunata chakranta
kunkasapa kuydanankunapa. Chaypina uva
pallana tiempu kaptin paykuna tukuy
pallashkankuna uvata patumata kunkasapa.

42 Chashna willaptinkuna Jesuska
willarkansapa:

—Kankunaka ¿manachu Tata Diospa killkadunta
leyishkankichi? Chay killkadunpi Tata Dioska
riman:

“Suk runa wasinta rumimanta ruraptin
trabajadorninkuna suk alli sinchi rumita
wishchurkansapa mana alli nishpa.
Chay wasichakuk runaka chay wishchudu
rumita wasi kallarinanpi churarkan.
Chashna Tata Dios ruraptin sukaman
almiranchisapa.”

43 Chashna Tata Dios killkadunpi rimaptin
ñukaka willaykichi: Payka mananami kankunata
munashunkichinachu mandunpi
kawsanaykichipa. Suk chikan llaktamanta
runakunatami kayanka. Paykunami Tata Diosta
kushichishpa kawsankasapa.

44 Pipish kashpa mitkakushpa chay sinchi
rumipi urmashpa paki paki tukunka. Chaymanta
chay wishchudu rumi urmashpa pitapish kaptin
apyachishpa wañuchinka.

45 Chaypina kamachikuk saserdotekunawan
fariseo runakunaka Jesus yachachikushkanta
uyarishpa willanakurkansapa:

—Payka willawaykanchisapa iden chay mana
alli rurak trabajadorkunashina kananchikunata.

46 Chashna willanakushpankuna sukaman
piñakushpa Jesusta apinayarkansapa
wañuchinankunapa. Chashna
munashpankunapish mancharkansapa apiyta
tukuy runakuna kreyiptinkuna Jesus Tata Dios
rimashkanta yachachikuk runa kananta.

22

*Jesus suk funsiapa ejempluta yachachikurkan.
(Lk 14.15-24)*

¹ Chaymanta Jesus kashkan suk ejempluta rimashpa chay runakunata yachachirkansapa:

² –Yachachiykichi imashnami Tata Diospa mandunpi yaykunkichi nishpa. Suk alli kamachikuk runa wambranpa funsiata rurarkan.

³ Payka wiwachunkunata kacharkan tukuy konvidadukunata kayanankunapa. Kayaptinkunapish chay konvidadukunaka mana rinayarkansapachu.

⁴ Mana rinayaptinkuna chay alli kamachikuk runaka chikan wiwachunkunata kayashpa willarkansapa: “Rillaychi tukuy konvidadukunata willak: ‘Patronnikunaka vakankunata raku animalninkunata ñami wañuchichishkana. Mikunaka ñami ruraduna. Chayrayku chay funsiapi rinkichishi mikuk.’ ”

⁵ Chashna chay wiwachunkuna willaptinkuna chay konvidadukunaka mana rinayarkansapachu. Sukkunaka chakrankunaman rirkansapa. Sukkunaka rirkansapa negosyunkunata rurak.

⁶ Sukkunaka chay kayak rikkunata apishpa makarkansapa wañuchinankunakaman.

⁷ Chaypina chay alli kamachikukka sukaman piñakushpa soldadunkunata kacharkansapa chay wañuchikuk runakunata wañuchinankunapa. Willarkansapa llaktankunatapish rupachinankunapa.

⁸ Chaymanta wiwachunkunata willarkansapa: “Fungsiapa mikuna ñami ruraduna. Chay konvidashkayni runakuna mana alli rurak kashpankuna manami wasinipi yaykunkasapachu.

⁹ Chayrayku rillaychi kallikunapi kawanaykichi runakunata kayak funsiaman shamunankunapa.”

¹⁰ Chashna willaptinkuna chay wiwachunkunaka rirkansapa kallikunapi purik runakunata konvidak funsiaman rinankunapa. Alli rurak mana alli rurak runakunata konvidaptinkuna chay manllayba wasinpi aypa runakuna tantanakurkansapa.

¹¹ Chaypina chay alli kamachikuk runaka konvidadukunata kawak yaykurkan. Chaypi sukta kawarkan mana funsiapi yaykunapa laya llachapayukta.

¹² Payta kawashpa willarkan: “Amigu ¿imapati yaykumushkanki mana funsiapi yaykunapa laya llachapayuk?” Chashna tapuptin chay runaka mana nima ayniyta atiparkanchu.

¹³ Chaypina chay alli kamachikuk runaka mesaman mikuna apak runakunata willarkan: “Kay runata chakinta makinta watashpa wishchukuychi wasi washa tutayaduman. Chaypi kastigunta mana muchushpa sukaman kirunkunata mukushpa wakanka.”

¹⁴ Chashna Jesus yachachikushpa willarkansapa:

—Tata Dioska aypa runakunata kayansapa mandunpi yaykunankunapa. Chashna

kayaptinkunapish sukkunalla aklladu kashpa yaykunkasapa.

*Chiknik runakuna Jesusta
pantachichinayarkansapa.
(Mr 12.13-17; Lk 20.20-26)*

¹⁵ Jesus yachachikushkanwasha fariseo runakuna chikanpi tantanakushpankuna willanakurkansapa:

—Akuychi Jesusta pantachichiypachi mana allita rimananpa. Mana kuskanpi rimaptin awtoridarkunapi chatakushunchisapa.

¹⁶ Chayta ruranayashpankuna fariseokunaka kikinkunapa disipulunkunawan Herodespa partidunta katikkunata kacharkansapa Jesusta tapuk:

—Maestru, ñukaykuna yachanisapa mana llullakushpa allimallata yachachikunaykita. Tukuy runakunata yachachinki Tata Diospa munananta rurashpa kawsanankunapa. Kanmi tukuy laya runakunapa yuyayninkunata allimata riksinki. Chayrayku ni pita manchashpa yachachikunki.

¹⁷ Kunanka willawaysapa: Chay romano sinchi kamachikuk kullkinikunata mañawaptinkuna ¿allichu manachu pagarakunaynikunapa?

¹⁸ Chashna tapuptinkuna Jesuska yacharkan pantachichinayashpa tapushkankunata. Chaypina willarkansapa:

—Kankunaka allipi tukushpa llullachiwanayaykankichi. ¿Imapatí chashna tapuwashpa pantachichiwanayankichi?

19 Mash chay pagarakunaykichi kullkita kawachiwaychi.

Chayta mañaptinkuna suk kullkita kurkansapa.

20 Jesus chay kullkita kawashpana tapurkansapa:

—¿Pipa uyantí pipa shutintí killkadu kay kullkipika?

21 Chaypina paykunaka aynirkansapa:

—Romano ashwan sinchi kamachikuk Sesarpa.

Chashna ayniptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Chay kamachikuk Sesarpa kaktaka payta kuychi. Tata Diospa kaktaka payta kuychi.

22 Chayta willaptinkuna chay pantachichinayak runakunaka sukaman almirashpankuna upallalla Jesusmanta anchurkansapa.

*Jesus yachachikurkan wañudukuna kawsamunankunata.
(Mr 12.18-27; Lk 20.27-40)*

23 Chaymanta chay diyalla saduseo runakuna rirkansapa Jesuswan parlak. Saduseokunaka yachachikunsapa mana ni pi wañushkanmanta kawsamunanta. Chayrayku paykunaka Jesusta willarkansapa:

24 —Maestru, ñawpa yachachikuk Moises kashna yachachikurkan: “Suk kasadu ullku manara ni suk wambrayuk kashpa wañuptin wawkin chay viyudawan kasaranan tiyan. Chaypina ullku wambrata wawayaptin wañudupa wambranshina kanan tiyan.”

25 Kunanka willayki. Kay llaktaynikunapi kanchis wawkipura tiyarkan. Chaypina mayor

wawki kasararkan. Chay ullku manara niman suk wambrayuk kashpa wañurkan. Chay mayor wañuptin wawkin viyuda kuñadanwan kasararkan.

²⁶ Paypish wañurkan niman suk wambrayuk kashpa. Chaypina chay viyudaka kashkan kasararkan ishkaynin mashanwan. Paypish mana niman suk wambrayuk kashpa wañurkan. Chashna kusankuna wañuptin wañuptinlla chay warmika tukuy mashankunawan kasararkan.

²⁷ Tukuy kusankuna wañuptinkuna chay warmipish wañurkanna.

²⁸ Kunanka willawaysapa. Tukuy chay runakuna chay viyudawan kasararkan. Wañudu runakuna kawsamushpankuna chay kanchis wawkipuramanta ¿maykan kakpatí kanman warminka?

²⁹ Chashna tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

–Kankunaka Tata Diospa killkadunta mana entiendishpa kikikichilla llullachinakuykankichi. Manami yachankichichu Tata Dios sukaman atipak kashpa wañudukunata kawsachimunanta.

³⁰ Tata Dios wañudu runakunata kawsachimushkanwasha mana niman suk ullku niman suk warmi kasarankasapanachu. Sielupi kawsak angelkunashina kawsankasapa.

³¹ ¿Manachu leyishkankichi Tata Diospa killkadunta? Chaypi riman wañudukuna kawsamunankunata. Tata Dios kashna riman:

³² “Ñuka Abrahampa Isakpa Jakobopa Tata Diosninmi kani.” Chashna Tata Dios rimaptin yachanchisapa chay ñawpa awilunchikuna

wañushkankunamanta kawsamushkankunata.
Tata Dios kawsak runakunallapa Diosninmi.

³³ Chayta uyarishpankuna chay runakuna
sukaman almirarkansapa Jesus allimata
yachachikuptin.

*Jesus yachachikurkan Tata Diospa
kamachikunankunamanta suk ashwan alli
kananta.
(Mr 12.28-34)*

³⁴ Chaymanta fariseo runakuna yachashpa
Jesus saduseokunata upallayachishkankunata
tantanakurkansapa.

³⁵ Suk fariseoka ñawpa Moisespa killkashkanta
yachachikuk runa karkan. Payka Jesusta
pantachichinayashpa tapurkan:

³⁶ —Maestru, Tata Diospa tukuy
kamachikunankunamanta ¿maykanti ashwan alli
kasunaynikunapa?

³⁷⁻³⁸ Chayta tapuptin Jesuska willarkansapa:

—Tukuy kamachikunankunamanta kaymi
ashwan alli: “Kamachikuk Tata Diosnikita tukuy
shunku kuyanayki tiyan. Payta sukaman
munashpa allita yuyaykushpa kawsanayki
tiyan.”

³⁹ Chaymanta chay ishkaynin
kamachikunanka chay layallami: “Kikiki
kuyanakukshina tukuy runamasikikunata
kuyashpa kawsay.”

⁴⁰ Kay ishkay kamachikunankuna tukuy
Moisespa kamachikunankuna tukuy ñawpa alli
yachachikukkunapa killkashkankuna
orkonkunashina sinchichin.

*Jesus yachachikurkan ashwan alli kamachikuk
kananta.*

(Mr 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Chayllapi tantanakudu kaptinkuna Jesuska fariseokunata tapurkansapa:

⁴² —Kankunaka ¿imatati yuyankichi sielumanta shamuk salvakuk runapa? ¿Maykan runapa mirakninti?

Chashna tapuptinkuna fariseokunaka aynirkansapa:

—Payka ñawpa awilunchi Davidpa mirakninmi.

⁴³ Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Davidpa miraknin kaptinka ¿imapatí Tata Diospa Espiritun yanapaptin Davidka rimarkan paypa kamachikuknin kananta? Davidka kashna killkakurkan:

⁴⁴ “Tata Dioska kamachiwak runata willarkan:

‘Kay alli laduynipi tiyariy ñukawan
kamachikunaykipa

ñuka tukuy chiknishuk runakunata saru saru
ruranaynikaman kanta
kasushunankunapa.’ ”

⁴⁵ Chay killkadu rimananpi Davidka willarkan sielumanta shamuk salvakuk runa paypa sinchi kamachikuknin kananta. Davidpa kamachikuknin kaykaptinka ¿imashnatí paypa miraknin kanman?

⁴⁶ Chashna Jesus yachachikuptin chay fariseokuna mana nima ayniyta atiparkansapanachu. Chay tiempumantapacha niman suk runa animukurkannachu Jesusta nimata tapuyta.

23

*Jesus fariseo runakunata piñayarkansapa.
(Mr 12.38-40; Lk 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Chaymanta Jesus chay fariseo runakunata yachachishkankunawasha chay tantanakudu runakunawan ñukaykunata yachachiwarkansapa:

² — Moisespa killkadunkunata yachachikuk runakunawan fariseo runakuna tantanakunankuna wasipi tiyarinsapa chay killkadukunata yachachikunankunapa.

³ Paykunapa yachachikunankunata kasuychi. Tukuy willashushkaykichita ruraychi. Chayta rurashpaykichi ama paykuna ruranankunatahina ruraychichu. Paykuna sukaman allita yachachishushpaykichipish kikinkuna mana yachachishunaykichita ruransapachu.

⁴ Paykunaka tukuy runakunata sukaman kamachinsapa. Chay rikchak laya yachachikunankunata willashpankuna paykunaka mana atipana laya sukaman lllashak kargata aparichikshinami. Chaypina kikinkuna yachachikushkankunata mana niman suk tipisituta ruranayansapachu.

⁵ Paykunaka tukuy layata ruransapa runamasinkuna kawanankunallapa. Tata Diospa rimananta tipi llañu karapakunapi killkansapa. Chaykunata urkunkunapi brasunkunapi watashpankuna purinsapa. Chaymanta llachapankuna mañanpi sumachishpankuna mudakunsapa.

⁶ Fiestakuna tiyaptin ashwan allima tiyarinakunapi munansapa tiyariyta. Tantanakunankuna wasikunapi ashwan allima bankukunapi tiyarinayansapa.

⁷ Kallikunapi purishpankuna sukaman munansapa tukuy runakuna kuyashpa “maestru” nishpa rimachinankunapa.

⁸ Kankuna ama paykunashina munaychichu “maestruynikuna” nishpa willashunaykichita. Kankunaka wawkipurallami kankichi. Ñukallami maestruykichi kani.

⁹ Chaymanta kay allpapi kawsak runakunata ama niman sukta Tata Diostashina “Tatayni” nishpa willaychichu. Tata Diosnikichika suklallami. Payka sielupimi kawsan.

¹⁰ Chaymanta ama nima munaychichu runamasikichi willashunaykichipa “kanmi kanki kamachiwakninikuna” nishpa. Ñukallami kamachikuknikichi kani.

¹¹ Chaymanta kankuna ashwan alli kamachikuk kanayashpaykichi tukuy runamasikichita sukaman yanapanaykichi tiyan.

¹² Kankuna kikikichilla kreyinakushpa kawsaptikichi Tata Dios sukaman pinkachishunkichi. Chaymanta allillapi mana kreyinakushpa runamasikichita kuyashpa yanapaptikichi Tata Dios sukaman kushikushpa yanapashunkichi.

¹³ Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Alaw, kankuna fariseokunata Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa

llullakuykankichi. Tata Diosta mana nima kasunayashpa kawsankichi. Chaymanta chay kasunayak runakunata sukaman michashpa pantachichinkichi ama Tata Diospa mandunpi yaykunankunapa.

¹⁴ Alaw, kankuna fariseokunata Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykankichi. Viyuda warmikunata mana nima llakichishpaykichi wasinkunata doynuyapunkichi. Chayta rurashpaykichipish allipi tukushpa Tata Diosta unayta orankichi. Chayrayku Tata Dios sukkunamanta ashwanta kastigashunkichi.

¹⁵ Alaw, kankuna fariseokunata Moisespa killkadunta yachachikukkunata sukaman llakichiykichi. Kankuna allipi tukushpa llullakuykankichi. Ariya yakuta allpata purinkichi suk runata yachachinaykichipa kankunashina kawsananpa. Chaymanta chay runata sukaman pantachichiptikichi payka kankunamanta ashwanta uchallikun. Chayrayku Tata Dios mana tukuyniyuk ninapi kankunamanta paykunata ashwanta kastigankasapa.

¹⁶ Alaw, kankunata llakichiykichi. Kankuna iden mana kawakukshina kaykashpaykichipish sukkunata ñanta riksichinayankichi. Llullakushpa yachachinkichi: “Suk runa Tata Diospa wasinpa jurashpaka mana ruraptinpi mana nimananchu. Chaymanta Tata Diospa wasinpi tiyak kuripa jurashpa tukuy jurashkanta ruranan tiyan.”

17 Chashna yachachikushpaykichi mana alli yuyaykuk mana nima entiendik runakuna kankichi. ¿Maykantí ashwan alli? ¿Tata Diospa wasinchu? ¿chay wasipi kurichu? Chay kuri Tata Diospa wasinpi churadu kashpara paypa kiparin. Chayrayku Tata Diospa wasinka chay churadu kurimanta ashwan allimami.

18 Chaymanta kankuna llullakushpa yachachikunkichi: “Suk runa altarpa jurashpa mana ruraptinpi mana nimananchu. Chaymanta altarpi ofrendapa jurashpa tukuy rimashkanta ruranan tiyan.”

19 Chayta yachachikushpaykichi mana nima entiendik runakuna kankichi. ¿Maykantí ashwan alli? ¿Altarchu? ¿chay altarpi churadu ofrendachu? Chay ofrenda altarpi churadu kashpara Tata Diospa kiparin. Chayrayku ofrendakunamanta altar ashwan alli.

20 Suk runa altarpa jurashpa mana altarllapachu juran. Tukuy chay altar sawanpi churadukunapish juran.

21 Chaymanta suk runa Tata Diospa wasinpa jurashpaka mana wasinllapachu juran. Tata Dios chay wasinpi kawsaptin chay runaka kikin Tata Diospa shutinpi juraykan.

22 Sielupi Tata Dioska allima tiyarinanpi tiyaridumi. Chayrayku suk runa sielupa jurashpa mana sielullapachu juraykan. Kikin Tata Diospa shutinpi tiyarinanpapish juraykan.

23 Chaymanta Jesuska willarkansapa:
—Alaw, kankuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata fariseo runakunata sukaman llakichiykichi. Kankuna allipi tukushpa

llullakuykankichi. Mentapa kominospa anispa chunkamanta sukta suchuchinkichi Tata Diosta kunaykichipa. Chaykamanka ashwan kasunaykichipa kamachikunankunata mana kasunkichichu. Tata Dios willawanchisapa allillata rurashpa runamasinchikunata llakichishpa kawsananchikunapa. Chaymanta rimashkanchikunata rurananchikuna tiyan. Chay kamachikunankunata alli kanman ruranaykichipa. Chaymanta chunka tiyapushunaykichimantapish sukta Tata Diosta kuychi.

²⁴ Kankunaka mana allita entiendishpaykichi iden mana kawakuk runakunashina kaykashpaykichi suk runakunata munankichi ñanta riksichiyta. Chaymanta suk kishnisillu moskitu yakuykichipi sipikuptin shushunkichi ama millpunaykichipa. Chaykamanka mana nimatashina yuyankichi suk manllayba kamellu animalta millpunaykichipa.

²⁵ Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Alaw, kankuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata fariseo runakunata sukaman llakichiykichi. Kankuna allipi tukushpa llullakuykankichi. Suk vasu suk kallana washanlla maylladushina kankichi. Kankuna alli rurak runa tukushpaykichi tukuy layakunata kikikichillapa munankichi. Tukuy layakunata munankichi suwayta.

²⁶ Kankuna fariseo runakuna mana nima entiendik kashpaykichi iden mana kawakuk runakunashina kankichi. Suk susya vasupa ukunta mayllaychi washantapish chuya chuya

kiparinanpa. Tata Diosta roygaychi tukuy uchaykichimanta perdonashunaykichipa. Chaypirami allita rurashpa kawsankichi.

²⁷ Alaw, kankuna fariseo runakunata Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykankichi. Iden yurakyachidu bovedashinami kankichi. Chay boveda allimata rikurishpapish ukunpi millanapa laya wañudupa tullunkuna kiparinsapa.

²⁸ Chay bovedashina kankuna allimata rikurinkichi. Alli rurakshina tukunkichi runakuna kreyishunankunapa. Kankunapa tukuy yuyaynikichi sukaman mana alli kashpa mana alli rurak runakuna kankichi.

²⁹ Alaw, kankuna Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata fariseo runakunata sukaman llakichiykichi. Kankunaka allipi tukushpa llullakuykankichi. Ñawpa yachachikuk runakunapa allima bovedankunata rurankichi ama paykunata kunkanaykichipa. Chaymanta ñawpa alli rurak runakunata yuyashpa monumentunkunata sumachinkichi.

³⁰ Chayta rurashpa rimankichi: “Ñawpa awilunchikuna yachachikuk runakunata wañuchirkansapa. Ñukanchikuna ñawpa tiempo kawsashpanchikunaka manami wañuchiyta yanapanchimansapachu karkan.”

³¹ Chashna rimashpaykichi yuyanakykankichi iden chay wañuchikuk awiluykichishina kanaykichita.

³² Paykunamanta ashwan sakra wañuchikuk runakuna kankichi.

³³ Kankunaka iden machakuykunashina sakra likidumi kankichi. ¿Imashnatí chay mana tukuyniyuk nina kastigumanta kishpinkichiman?

³⁴ Chayrayku ñukaka Tata Dios rimashkanta yachachikuk runakunata kachashasapa yachachishunaykichipa. Yachaysapa runakunatapish kachashasapa. Kankuna sakra mana allita rurakkuna kashpaykichi sukkunata wañuchinkichi. Sukkunata chakatashpa wañuchinkichi. Sukkunata chiknishpa tantanakunankuna wasikunapi makankichi. Chaymanta llaktan llaktanpi sukkunata chiknishpa padesichiypi katinkichi.

³⁵ Chay mana alli rurashkaykichirayku Tata Dioska kastigashunaykichi tiyan. Kayin chay ñawpa alli rurak wawkin Abelta wañuchirkan. Chay tiempumantapacha chiknikuk runakuna allita rurashpa kawsak runakunata wañuchirkansapa. Tata Diospa wasin altarpa ladunpi kankunapish Berekiyaspa wambran Sakariyasta wañuchirkankichi. Tukuy chay wañuchidu runakunarayku Tata Dioska kankunata sukaman kastigashunkichi.

³⁶ Allita willaykichi: Aypa runakuna runamasinkunata wañuchishkankunarayku Tata Dioska kay tiempupi kawsak runakunata kastigankasapa.

*Jesus Jerusalenpi kawsak runakunata llakichirkansapa.
(Lk 13.34-35)*

³⁷ Chaymanta Jesuska Jerusalem llaktapi kawsak runakunata sukaman llakichishpankuna willarkansapa:

—Sukaman kankunata llakichiykichi. Tata Dios rimashkanta yachachikukkunata wañuchinkichi. Tata Dios kachashkan yachachikuk runakunatapish ruminchashpa wañuchinkichi. Ñuka aypa kuti kankunata amachanayashkaykichi iden suk wallpa wawankunata rikran sikipi tantanachishpa amachakshina. Sukaman kankunata amachanayaptinipish mana nima layapi munankichichu.

³⁸ Mash uyariwaychi. Mana munawashkaykichirayku llaktaykichi chunlla likidu kiparinka.

³⁹ Chaymanta willaykichi. Suknin diya kankunaka willawanaykichi tiyan: “Kanka sukaman allima kanki Tata Diosmanta shamudu runa kashpayki.” Chashna willawanaykichi diyakaman mananami kawawankichinachu.

24

Jesus rimarkan Tata Diospa wasinta runakuna urmachinankunata.
(Mr 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ Chayta yachachikushkanwasha Jesuska Tata Diospa wasinmanta llukshirkan. Riykaptin ñukaykuna ladunchashpa willarkanisapa:

—Mash kaway kay allima ruradu Tata Diospa wasinta.

² Chashna kawachiptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Kunan kawachiwaykankichi kay allima ruradu wasita. Mash allita uyariwaychi. Shamunkasapa chiknishuk runakuna tukuy kay kawashkaykichi allima pirkakunata urmachik. Urmachiptinkuna mana niman suk rumi sawapura kiparinkanachu.

Jesus yachachikurkan manara kay allpa tukuptinra imakunatami kawankasapa nishpa. (Mr 13.3-23; Lk 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymanta Jesus Olivos urkuman rirkan. Chaypi tiyariptin ñukaykunalla ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—¿Aykapiti Tata Diospa wasinta urmachinkasapa? ¿Imata kawashpati yachaymansapa kutimunayki tiempu kananta? ¿Imashnati yachaymansapa kay allpa kullunan tiempu kananta?

⁴ Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Allita kuydanakuychi ama ni pi llullachishunaykichipa.

⁵ Manara kutimuptinira aypa runakuna shamunkasapa ñukapi tukushpa willashuknikichi: “Ñukami kani Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa.” Chashna rimashpankuna aypa runakunata llullachinkasapa.

⁶ Kankuna uyarinkichi runakuna chikninakushpankuna kaypi chaypi makanakushpa wañuchinakunankunata. Chayta uyarishpaykichi ama manchakuychichu. Chashna makanakushpa wañuchinakushpalla

kawsanankuna tiyan. Chashna kaptinpush
manara tukunan tiempurachu.

⁷ Suk partipi kawsak runakuna chikan llaktapi
kawsakkunawan sukaman
chikninakushpankuna makanakushpa
wañuchinakunkasapa. Chaymanta aypa
llaktakunapi sinchi yarkay tiyanka. Aypa
llaktakunapi allpa sinchita kuyunka.

⁸ Chashna runakuna chaykunawan sukaman
sufrihpankuna ashwantara sufrinkasapa.

⁹ Chaypina chiknishuk runakuna
awtoridarkunapi chatashunkichi
sufrihishunaykichipa. Ñukata kreyiwashpa
kawsashkaykichirayku tukuy llaktakunapi aypa
runakuna chiknishushpaykichi wañuchishunkichi.

¹⁰ Chay tiempu runakuna manana
munankasapanachu kreyiwashpa kawsayta.
Chaymanta sukwan sukwan
chikninakushpankuna awtoridarkunapi
chatanakushpa kawsankasapa.

¹¹ Aypa llullachikuk runakuna rimankasapa
Tata Dios rimashkanta
yachachikuykanankunata. Chashna
yachachikushpa aypa runakunata
llullachinkasapa.

¹² Aypa runakuna sukaman ashwan ashwanta
uchallikushpalla kawsaptinkuna aypa ñukata
kreyiwakkunapish manana
kuyanakushpanachu kawsankasapa.

¹³ Kankuna wañunaykichi diyakaman allita
ñukallata kreyiwashpa kawsaptikichi Tata Dioska
salvashunkichi rinaykichipa sielupi kawsak.

¹⁴ Chayrayku tukuy kay allpapi kawsak

runakunata yachachinaykichi tiyan ñukata kreyiwashpa Tata Diospa mandunpi yaykunankunapa. Chaymanta tukuy llaktakunapi rimanaynita uyariptinkunara kay allpa tukunan tiyan.

¹⁵ Chaymanta Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Ñawpa yachachikuk Daniel Tata Dios rimashkanta killkarkan: “Tata Diospa wasinpi suk chiknikuk runa sukaman sakra millanapa layata ruranka.” Chaymanta Tata Diospa wasinpi chay runa yaykuptin chay Daniel killkashkanta leyishpaykichi allita yuyaychi.

¹⁶ Chashna Tata Diospa wasinpi chay millanapa layata ruraptin kawashpaykichi Judeapi kawsakkuna urkukunaman nitikuychi.

¹⁷ Wasi altuyninpi kashpaykichika chayllamanta nitikuychi. Amana wasikichipi yaykuychinachu nima tiyapushunaykichita surkuk.

¹⁸ Chakraykichipi trabajaykashpaykichika chayllamanta nitikuychi. Ama wasikichiman kutiyichichu alli llachapaykichita surkuk.

¹⁹ Chay sinchi llakina tiempu okupada warmikuna ñuñuchikuk warmikuna sukaman sufrinkasapa. Chayrayku paykunata sukaman llakichini.

²⁰ Kankuna Tata Diosta roygaychi ama tanya tiempu nima samana diya nitikunaykichipa.

²¹ Chay sinchi llakina tiempu tukuy runakuna sukaman sufrinkasapa. Tata Dios kay allpata rurashkanmantapacha manara chay laya llakina

tiempu tiyarkanrachu. Nima chay tiempu washan chay laya llakina tiyankachu.

²² Tata Dioska tukuy akllashkan runakunata kuyashkanrayku chay llakina tiemputa tukuchanka. Mana utka tukuchaptinka tukuy runakuna wañunmansapa.

²³ Chaymanta Jesuska ñukaykunata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Chay tiempu ichara suk runakuna willashunkichiman: “Mash kawaychi. Kaypinami chaypinami Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa.” Chashna willashuptinkuna ama kreyiychichu.

²⁴ Chay tiempu aypa runakuna llullachikushpa rimankasapa Tata Diosmanta shamudu salvakuk runakuna kanankunata. Sukkuna llullachikushpa rimankasapa Tata Dios kachamushkanta yachachikunanpa. Paykunaka rikchak laya almirana milagrkunata rurankasapa. Chayta rurashpankuna munankasapa Tata Dios akllashkan runakunatapish llullachiysapata.

²⁵ Ñami yachachishkaykichina ama chay llullachikuk runakunata kreyinaykichipa.

²⁶ Sukkuna willashunkichiman: “Rillaychi payta kawak chunlla chakidu pampapi.” Chashna willashuptikichika ama rillaychichu. Sukkuna willashunkichiman: “Mash shamuychi kay wasi ukupimi pakakudu.” Chashna willashuptikichika ama kreyiychichu.

²⁷ Ñuka sielumanta shamudu runa kashkan shamuptini tukuy runakuna kawawankasapa. Imashnacha puyukunapi llipyak suk ladumanta

chikan laduta raslla llipyan chashnami ñukapish shamusha.

²⁸ Wañudukuna kananpi siyukakuna tantanakunsapa. Ñukapish tukuy mana alli rurak runakunata tantanachishasapa kastiganaynipasapa.

Jesus yachachikurkan imashnami kutimunka nishpa.

(Mr 13.24-37; Lk 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Chaymanta Jesuska ñukaykunallata yachachiwashpa willawarkansapa:

—Chay sinchi llakina tiempu tukuptinna inti tutayanka. Killa manana lusichikunkanachu. Luserukuna sielumanta urmamunkasapa. Sielupi llipyakkuna kuyunkasapa.

³⁰ Chaypina ñuka sielumanta shamudu runa manarapish kutimuptinira suk señaalta sielupi rikurichisha. Chayta kawashpa tukuy kay allpapi kawsak runakuna sukaman manchakushpankuna sinchita wakankasapa. Puyukuna ukunpi llipyashpa sielumanta kutimuptini tukuy pi kawawashpankuna yachankasapa tukuy laya atipak kanaynita.

³¹ Chaypina angelninikunata kay allpaman kachamushasapa trompetata sinchita pukunankunapa. Pukushpankuna kay allpapi tukuy kuchun mañankunamanta tukuy aklladuynikunata tantanachinkasapa.

³² Mash uyariwaychi. Suk igo tronkota kawashpa yachakuychi. Igo ramankuna velachakushpa aypata pankayaptin yachankichi veranu tiempu kananta.

³³ Chashnashina tukuy kay willashkaynita kawashpaykichi yachankichi ñuka utka shamunaynita.

³⁴ Allita willaykichi: Kunan kay tiempupi kawsakkuna manarapish wañushpankunara tukuy kay willashkaynita kawankasapa.

³⁵ Tukuy kay allpaka sielukunapish kullunankuna tiyan. Chashna kulluptinpi ñuka tukuy rimashkaynita rurasha.

³⁶ Tata Diosllami yachan imay diyami imay orami ñuka kutimusha nishpa. Mana ni suk runa nima sielupi kawsak angelkuna yachansapachu. Nima ñuka Tata Diospa wambran kaykashpaynpi mana yachanichu aykapimi kutimusha nishpa.

³⁷ Noepa tiempunpi runakuna Tata Diosta mana nima yuyashpa kawsarkansapa. Chashnami ñuka sielumanta shamudu runa kashkan kutimuptini runakuna Tata Diosta mana nima yuyashpa kawsankasapa.

³⁸ Chay tiempu manara Tata Dios allpata yakuwan untachiptinra tukuy runakuna mikushpankunalla upyashpankunalla kasarakushpankunalla kawsarkansapa. Noe manllayba barkupi yaykunan diyakaman chashnalla kawsarkansapa.

³⁹ Chay runakuna mana nima yuyashkankuna oras Tata Dios allpata yakuwan untachiptin tukuy sipikurkansapa. Ñuka sielumanta shamudu runa kutimuptini mana nima yuyashkankuna oras runakuna kullunkasapa.

⁴⁰ Chay oras ishkay runakuna chakranpi tantalla trabajaptinkuna sukta pushasha sukta

sakisha.

⁴¹ Ishkay warmi suk batanllapi
kutakuykaptinkuna sukta pushasha sukta
sakisha.

⁴² Kankunaka mana yachankichichu ñuka
kamachiknikichi imay orami kashkan shamusha
nishpa. Chayrayku shamunaynita yuyashpalla
kawsaychi.

⁴³ Mash allita uyariwaychi. Suk runa
yachashpa imay oratami tutapi suwa
shamunman nishpa mana puñushpa uyari uyari
shuyanman. Chashna shuyaptin chay suwa runa
mana wasinpi yaykunmanchu suwakunampa.

⁴⁴ Chayrayku kankunapish prontanakushpa
shuyawaychi. Mana yuyashkaykichi oras ñuka
sielumanta shamudu runa kutimusha.

*Jesus yachachikurkan ishkey laya
wiwachukunapa ejemplunta.
(Lk 12.41-48)*

⁴⁵ Chaymanta Jesuska ñukaykunallata
yachachiwaysapallapi katirkan:

—Suk patron chikan llaktaman rinanpa suk alli
rurak yachaysapa wiwachunta willan tukuy
wiwachumasinkunata trabajachinankunapa.
Chaymanta willan oranpi karanankunapa.

⁴⁶ Chay wiwachu kushikunka patronnin
willashkanta allita rurashkanta tarimuptin.

⁴⁷ Alli kasukuk runa kaptin patronninka tukuy
laya tiyapunanta kuydapunampa sakinka.

⁴⁸ Chaymanta ichara chay wiwachun
yuyanman patronnin mana utka kutimunanta.

⁴⁹ Chayta yuyashpa kallarinman
wiwachumasinkunata makashpa sufrichiyta.

Chaymanta machadu runakunawan tantanakushpa mikunman upyanman.

⁵⁰ Mana allita rurashpa kawsaykaptin mana yuyashkan oras patronninka kutimushpa sukaman kastiganka.

⁵¹ Mana nima llakichishpa tukuy llullachikuk runakunawan tantallata kastiganka. Chaypina chay mana alli rurak runa kastigunta mana muchushpa kirunta mukushpa sukaman wakanka.

25

Jesus yachachikurkan chunka shipashkunapa ejemplunta.

¹ Chaymanta Jesuska ñukaykunata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Kunan parlachiykichi chunka shipashkunapa ejemplunta yachanaykichipa imashnami ñukata shuyawankichi Tata Diospa mandunpi yaykunaykichipa.

Chunka shipashkuna alkusankunata apashpankuna rirkansapa noviota tinkuk paywan tantalla funsia wasiman rinankunapa.

² Chay chunka shipashkunamanta pichka yachaysapakuna karkansapa. Pichka mana yachaysapakuna karkansapa.

³ Chay pichka mana yachaysapakuna alkusankunata apashpa mana wirata aparkansapachu kashkan wirachanankunapa.

⁴ Chay pichka yachaysapa shipashkunaka alkusankunata apashpa botellankunapi wirata aparkansapa.

⁵ Chaypina novio mana utka chayaptin puñunayashpankuna chunkantin shipashkuna puñurkansapa.

⁶ Yaka chawpi tutata sunipi uyarirkansapa suk runa kayakuptin: “Ñami novioka shamuykanna. Llukshimuychina tinkuk.”

⁷ Chaypina chay shipashkunaka utka atarishpankuna alkusankunata kallarirkansapa allichayta.

⁸ Chay pichka mana yachaysapa shipashkunaka chay pichka shuyakmasinkunata willarkansapa: “Alkusaynikunapa wiranka ñami tukushkana. Suk tipi wiraykichita kuwaysapa.”

⁹ Chashna mañaptinkuna chay pichka yachaysapa shipashkunaka willarkansapa: “Wirata munashpaykichika rillaychi rantik. Wirata kuptinikunaka ñukaykunapapish pishinman.”

¹⁰ Mana kunayaptinkuna chay pichka mana yachaysapa shipashkunaka rirkansapa wirata rantik. Rinankunakaman novioka chayarkan. Chaypina paywan tantalla chay pichka yachaysapa shipashkunaka funsia wasipi yaykurkansapa. Tukuy yaykuptinkunana novioka wasi punkuta wichkarkan.

¹¹ Chaymanta chay pichka mana yachaysapa shipashkunaka chayarkansapa. Punkuta takashpankuna noviota kayarkansapa: “¡Señor, Señor, kichariy ñukaykunapish yaykunaynikunapa!”

¹² Chaypina payka ukumanta willarkansapa: “¡Manami kankunata riksiykichichu!”

¹³ Chay ejempluta willashkanwasha Jesuska ñukaykunata willawarkansapa:

—Kankuna mana yachankichichu imay orami imay diyami ñuka kutimusha nishpa. Chayrayku allita prontanakushpa mana shaykushpa shuyawanaykichi tiyan.

*Jesus yachachikurkan suk patron
trabajadorninkunata kullkita kushpa
sakishkanta.
(Lk 19.11-27)*

¹⁴ Chaymanta Jesuska ñukaykunallata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Suk ejemplunta parlachiykichi yachanaykichipa imata rurashpami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa.

Suk patron karu llaktaman rinanpa trabajadorninkunata kayashpa kullkinta kurkansapa mirachipunankunapa.

¹⁵ Chay patronka suk trabajadorninta pichka waranka kullkita kurkan. Sukta ish kay waranka kullkita kurkan. Sukta suk waranka kullkita kurkan. Kimsantin trabajadorninta kullkita kurkan mirachiyta atipananta riksishpa. Ashwan alli trabajak runata ashwan aypa kullkita kurkan. Chay kullkita kushpana suk karu llaktaman rirkan.

¹⁶ Chaypina chay pichka warankata chaskishka runaka chay kullkiwan negosyunta rurashpa suk pichka warankata mirachirkan.

¹⁷ Chashnashina chay ish kay warankata chaskishka runapish negosyunta rurashpa suk ish kay warankata mirachirkan.

18 Chaymanta chay suk warankata chaskishka runaka mana chay kullkiwan trabajanayashpa allpapi pamparkan.

19 Chaymanta unay tiempumanta chay patronka kutimurkan. Chaypina kullki chaskishka runakunata tapurkansapa mashnatami mirachishkasapa nishpa.

20 Chaypina pichka waranka kullkita chaskishka runaka chunka warankata apamushpa patronninta willarkan: “Señor, kutichiyki kay pichka waranka kuwashkayki kullkikita. Chaymanta kuyki kay pichka waranka mirachishkayni kullkitapish.”

21 Chay mirachidu kullkita kuptinna patronka willarkan: “Allitami rurashkanki. Kanmi alli kasuwak alli rurak runa kashkanki. Kay tipi kushkayni kullkiwan allita trabajashkanki. Chayrayku ashwanta kushkayki chaywan ashwanta trabajanaykipa. Kunanka ñukawan tantalla wasinipi yaykumuy kushikunaykipa.”

22 Chaypina chay ish kay waranka kullkita chaskik runaka patronninta ladunchashpa willarkan: “Señor, ñukata kuwashkanki ish kay warankata trabajachinaynipa. Kunanka chaytami kutichiyki. Chaymanta kay mirachishkayni ish kay warankatapish kuyki.”

23 Chashna chusku waranka kullkita kuptinna patronka willarkan: “Allitami rurashkanki. Kanmi alli kasuwak alli rurak runa kashkanki. Kay tipi kushkayni kullkiwan allita trabajashkanki. Chayrayku ashwanta kushkayki chaywan ashwanta trabajanaykipa. Kunanka ñukawan tantalla wasinipi yaykumuy

kushikunaykipa.”

²⁴ Chaymanta suk waranka kullkita chaskik runaka patronninta ladunchashpa willarkan: “Señor, ñuka allita riksiyki sukaman trabajachikuk sinchi patron kanaykita. Kanka chikan runapa tarpushkankunata pallanki. Chikan runapa mirachishkanta apinki.

²⁵ Sakra kanaykita yachashpayni manchakushkani. Chayrayku kuwashkayki kullkita allpapi pampashkani. Kay waranka kullki kuwashkaykillata kutichiyki.”

²⁶ Chashna kuptinna patronninka willarkan: “Kanka mana kasuwak sukaman killa likidu runa kashkanki. Yachashkanki ñuka chikan runapa trabajashkankunata pallanaynita chikan runapa mirachishkanta apinaynita.

²⁷ Chayta yachaykashpayki ¿imapatí kullkinita mana suk banku ofisinapi churarkanki chaypi mirachipanankunapa? Ñuka kutimuptini kullki miraduta surkunkiman karkan kuwanaykipa.”

²⁸ Chayta willashpa patronka chaypi kak runakunata willarkansapa: “Kay runata chay waranka kushkayni kullkita kichuychi chay chunka waranka mirachik runata kunaykichipa.

²⁹ Tata Dios allita rurayta yachak runata ashwanta kunka puchunankaman tiyapunampa. Mana allita rurak runapa tipi tiyapushkanta kichunka.

³⁰ Chayrayku tutayadu washaman kay killa likidu mana kasuwak runata wishchuychi. Chaypina kastigunta mana muchushpa kirunta mukushpa sukaman wakanka.”

Jesus kashkan shamushpa willankasapa pitami kastiganka pitami kushichinka nishpa.

³¹ Chaymanta Jesuska ñukaykunallata yachachiwaysapallapi katirkan:

—Ñuka sielumanta shamudu runa tukuy angelninikunawan tantalla kutimusha. Chaypina llipyak likidu allima tiyarinaynipi tiyarisha kamachikunaynipa.

³² Chaypi tiyariptini tukuy llaktakunamanta runakuna ñawpakninipi tantanakunkasapa. Iden suk runa chivunkunamanta ovejankunata ashuchikshina ñukapish mana alli rurak runakunamanta alli rurak runakunata ashuchisha.

³³ Ñukata kasuwak runakunata ovejakunataashina alli laduynipi churashasapa. Mana kasuwak runakunata chivukunataashina lluki laduynipi churashasapa.

³⁴ Chaypina ñuka sinchi kamachikuk kashpayni alli laduynipi churashkayni runakunata willashasapa: “Tatayni kankunata kushichishuptikichi shamuychi ñukawan tantalla kamachikunaykichipa. Tata Dios kay allpata rurashkanmantapacha kankunapa llaktaykichita rurarkan chaypi kamachikunaykichipa.

³⁵ Ñuka yarkaptini kankuna karawarkankichi. Yakunayaptini yakuchiwarkankichi. Karu llaktamanta llaktaykichipi chayaptini wasikichipi chaskiwashpa samachiwarkankichi.

³⁶ Llachapayni mana tiyawaptin kankunaka kuwarkankichi mudakunaynipa. Unkudu kaptini chapawak rirkankichi. Karselpi kaptini chapawak rirkankichi.”

37 Chashna willaptini chay alli rurak runakuna tapuwankasapa: “Señor ¿aykapiti yarkaymanta kaptiki karashkaykisapa? ¿Aykapiti yakunayaptiki yakuchishkaykisapa?”

38 ¿Aykapiti karumanta llaktaynikunapi chayamuptiki wasinikunapi chaskishpa samachishkaykisapa? ¿Aykapiti llachapayki pishiptyin llachapata kushkaykisapa?”

39 ¿Aykapiti unkudu kaptiki karselpi kaptiki chapashkaykisapa?”

40 Chashna tapuwaptinkuna ñuka alli kamachikuk kashpayni willashasapa: “Kankunaka sufrikmasinikunata yanapashpaykichi ñukatami yanapawashkankichi.”

41 Chaymanta lluki laduynipi churashkayni runakunata willashasapa: “Ñukamanta anchuychi Tata Dios kastigashunaykichipa. Rillaychi mana tukuyniyuk ninaman. Tata Dios chay ninata rurashka tukuy supaykunata paykunapa kamachikukninta kastiganankunapa.

42 Ñuka yarkaptini mana karawarkankichichu. Yakunayaptini mana yakuchiwarkankichichu.

43 Llaktaykichipi chayaptini mana wasikichipi chaskiwarkankichichu samanaynipa. Llachapayni mana tiyaptin mana nimata kuwarkankichichu mudakunaynipa. Unkudu kaptini karselpi kaptini mana nima chapawarkankichichu.”

44 Chashna willaptini tapuwankasapa: “Señor ¿aykapiti yarkaymanta kaptiki mana kararkaykisapa? ¿Aykapiti yakumanta kaptiki

mana yakuta kurkaykisapa? ¿Aykapiti llaktaynikunapi chayaptiki wasinikunapi mana yaykuchirkaykisapa? ¿Aykapiti llachapayki mana tiyaptin llachapata mana kurkaykisapa? ¿Aykapiti unkudu kaptiki karselpi kaptiki mana yanaparkaykisapa?”

⁴⁵ Chashna tapuwaptinkuna ñuka sinchi kamachikuk kashpayni willashasapa: “Sufrikmasinikunata mana yanapashpaykichi ñukatapish mana yanapawarkankichichu.

⁴⁶ Chayrayku kankuna rinaykichi tiyan mana tukuyniyuk ninaman. Tata Diosta kasushpa kawsak runakuna rinankuna tiyan mana tukuyniyukta sielupi kawsak.”

26

Chiknik runakuna parlarkansapa Jesusta wañuchinankunapa.

(Mr 14.1-2; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Chaymanta chaykunata ñukaykunata yachachiwashkankunawasha Jesuska willawarkansapa:

² –Kankuna yachankichi Paskua fiestapa ish kay diyallana illananta. Chay fiesta ukun chikniwak runakuna ñuka sielumanta shamudu runata awtoridarkunaman pushawankasapa paykuna chakatawashpa wañuchiwanankunapa.

³ Jesus chayta willawashkankuna diyalla Kayfaspas wasinpi kamachikuk saserdotekunawan judiyukunapa ansianunkuna tantanakurkansapa. Kayfaska saserdotekunapa ashwan sinchi kamachikuknin karkan.

⁴ Paykuna yuyarkansapa Jesusta pantachichishpa apichiyta wañuchichinankunapa.

⁵ Willanakurkansapa:

—Ama Paskua fiesta ukunka wañuchichiy pachichu fiestaman shamudu runakuna ama turbakushpa piñayawananchikunapa.

*Suk warmi Jesuspa umanpi mishkiklla asnak wirata icharkan.
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)*

⁶ Betania llaktapi lasaru unkuymanta alliyadu runa Simon kawsarkan.

⁷ Jesus Simonpa wasinpi mikuykaptin suk warmi yaykurkan. Chay warmika apamurkan yurak rumimanta ruradu botellapi aypa chaniyuk mishkiklla asnak wirata. Chay warmika Jesusta ladunchashpa umanpi chay mishkiklla asnak wirata icharkan.

⁸ Chayta kawashpa ñukaykuna piñakushpaynikuna willanakurkansapa:

—¿Imapatí chay warmi chay mishkiklla asnak wirataka usuchiykan?

⁹ Ashwan alli kanman karkan aypa kullkipi rantikushpa chaypa chaninta mana nimayuk runakunata kunanpa.

¹⁰ Jesus chayta uyarishpa willawarkansapa:

—¿Imapatí piñakushpa kay warmita washanchankichi? Kay wirata umaynipi ichashpa allitami rurashka.

¹¹ Mana nimayuk runakunata tukuy maytapish rishpa tarinkichi. Ñukataka manami tukuy tiempunachu kawawankichi.

¹² Kay warmika kay mishkiklla asnak wirawanka armachiwashkana wañuptini pampawanankunapa.

¹³ Allita willaykichi: Kankuna tukuy maypi yachachikushpa ñuka salvakuk kanaynita kay warmi rurashkantapish parlachikunkichi. Chashnamanta tukuy pi paytaka allita yuyankasapa.

Judas Jesusta rantikurkan wañuchinankunapa.
(Mr 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ Jesuspa chunka ishkay disipulunkunamanta suk karkan Judas Iskariote. Payka Jesusta rantikunayashpa rirkan kamachikuk saserdotekunawan parlak.

¹⁵ Paykunata willarkansapa:

—Ñuka willaptini imashnami Jesusta apinkichiman nishpa ¿mashnatati pagarawankichiman?

Chashna Judas willaptinkuna paykuna willarkansapa kimsa chunka kullkita kunankunapa.

¹⁶ Chay kullkita chaskishkan oramantapacha Judaska sukaman Jesusta chaparkan apichichinanpa.

Jesus disipulunkunawan Paskua fiesta mikunata mikurkansapa.

(Mr 14.12-25; Lk 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Kor 11.23-26)

¹⁷ Chay Paskua fiesta kallarinan diyapi tukuy judiyu runakuna amañak kanisapa mana levadurayuk panta mikuyta. Chay diya Jesusta ladunchashpaynikuna tapurkanisapa:

—¿Maypiti munanki Paskua fiesta mikunata rinaynikunapa rurak?

18 Chashna tapuptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Rillaychi Jerusalem llaktaman. Suk runapa wasinpi chayashpa willaychi: “Maestruynikuna willachimushunki ñashi wañunan diya chayamuykanna. Chayrayku wasikimanshi disipulunkunawan shamunayan Paskua fiesta mikunata mikuk.”

19 Chaypina rirkanisapa Paskua fiesta mikunata rurak.

20 Tutayaptinna Jesuswan ñukaykuna suk mesapi mikuykarkanisapa.

21 Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Allita willaykichi. Chikniwak runakuna apiwankasapa wañuchiwanankunapa. Kankunamanta sukmi paykunapi apichichiwanka wañuchichiwankunapa.

22 Chashna willawaptinkuna sukaman llakishpaynikuna sukmananta sukmananta payta tapurkansapa:

—Señor ¿ariya ñukachu kani?

23 Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Ñukawan tantalla kay kallanapi panninta ñuyuchik runami apichichiwanka.

24 Tata Diospa killkadunpi riman runakuna wañuchiwanankunata. Chayrayku ñukaka sielumanta shamudu runa kashpayni wañusha. Wañunaynipa kaptinpi chay apichichiwak runataka sukaman llakichini. Ashwan alli kanman karkan ama nasinanpa.

²⁵ Chaypina chay apichichinayak Judaska Jesusta tapurkan:

—Maestru ¿ariya ñukachu kani?

Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:

—Ariya kanmi kanki.

²⁶ Chaymanta mikuykaptinikuna Jesus suk panta apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chay panta pakishpa ñukaykunata kuwarkansapa. Chaskichiwashpankuna willawarkansapa:

—Kay panta mikuychi. Kay panka kuerpuynimi.

²⁷ Chaymanta Jesuska suk vasu vinuta apishpa Tatan Diosta agradesirkan. Chay vasu vinuta kuwashpankuna willawarkansapa:

—Tukuy kankuna kay vinuta upyaychi.

²⁸ Kay vinuka yawarninimi. Yawarniniwan mushuk paktuta rurasha. Wañuptini yawarnini ichakuptin Tata Dios aypa runakunata uchankunamanta perdonankasapa.

²⁹ Allitami willaykichi. Uvamanta vinuta mana kutin upyashanachu Tatayni Diospa mandunpi kankunawan tantalla kashpa mushuk vinuta upyanaynikaman.

Jesus Pedruta willarkan kimsa kuti mana riksinanta rimananta.

(Mr 14.26-31; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Chaymanta salmo kantukunata kantashkaynikunawasha rirkanisapa Olivos urkuman.

³¹ Chaypina Jesuska willawarkansapa:

—Tata Dios rimananpi willawanchisapa:

“Ovejakuna kuydak runata wañuchiptini tukuy

ovejankuna chayta chayta kallpankasapa.” Tata Dios rimashkanshina kunan tuta tukuy kankuna ñukarayku manchakushpa sakiwankichi.

³² Chaymanta ñuka wañushkaynimanta kashkan kawsamushpayni Galilea partiman kankunamanta ñawpakta risha.

³³ Chaypina Pedruka Jesusta willarkan:

—Tukuy katishukmasinikuna turbakushpa sakishuptinkunapish ñukaka manami nima layapi sakishkaykichu.

³⁴ Chashna Pedru willaptin Jesuska willarkan:

—Allitami willayki. Kay tuta manarapish gallo kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.

³⁵ Chaypina Pedruka willarkan:

—Kanwan tantalla wañunayni kaptin pish manami nima layapi rimashachu kanta mana riksinaynita.

Chashna Pedru willaptin tukuy ñukaykuna idenllata willarkanisapa.

Getsemani wertapi Jesus Tatan Dioswan parlarkan.

(Mr 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶ Chaymanta Getsemani wertaman Jesuswan tantalla rirkanisapa. Chaypi chayptinikuna Jesuska willawarkansapa:

—Tatayni Dioswan parlak rinaynikaman kaypi tiyarishpa shuyawaychi.

³⁷ Chashna willawashpankuna suk chikan laduman Jesuska Pedruta Sebedeopa ishkay wambrankunata pusharkansapa. Chaypina

Jesuska sukaman turbakushpa llakishpa paykunata willarkansapa:

³⁸ —Sukaman llakishpayni wañukshina mallinakuni. Kankuna mana nima puñushpa kayllapi kiparishpaykichi Tata Diosta roygaychi yanapawanampa.

³⁹ Chashna willashpankuna Jesuska urasituman rirkan. Chaypi kumurayarkan allpapi urkun takakunankaman. Tatan Diosta willarkan:

—A, Tatayni, munashpaykika salvaway ama sukaman sufrinaynipa. Chaymanta sufrishpaynipish munani kanpa munanaykillata rurayta. Manami munanichu ñukapa munanaynita rurayta.

⁴⁰ Chayta Tata Diosta willashkanwasha Jesuska chay kimsa disipulunkunapa ladunman kutirkan. Puñuykaptinkuna tarishpankuna Pedruta willarkan:

—¿Manachu niman suk orata mana puñushpa atipankichi ñukawan pakta Tata Dioswan parlayta?

⁴¹ Mana nima puñushpa Tata Diosta roygaychi supay ama uchallichishunaykichipa. Kankunaka sukaman munankichi Tata Dioswan parlayta. Chaykamanka kunanlla shaykunkichi.

⁴² Chashna willashpankuna Jesuska kashkan rirkan Tatan Diosta roygak. Chaypina willarkan:

—A, Tatayni, sufrinaynimanta mana amachawayta munashpaykika munanaykillata ruray.

⁴³ Tatan Diosta roygashkanwasha Jesuska kashkan kutishpa chay kimsa disipulunkunata

tarirkansapa sukaman puñuykaptinkuna. Puñuylla vensirkansapa.

⁴⁴ Puñuykaptinkuna sakishpankuna Jesuska kimsaynin kuti rirkan Tatan Diosta idenllata willak.

⁴⁵ Chaypina disipulunkunaman kutishpa willarkansapa:

—¿Ariya puñushpallachu samaykankichi? Ñami orana suk runa ñukata uchasapa runakunapi rantikuwananpa.

⁴⁶ ¡Atarimuychina! Akuychina. Ñami shamuykanna chay rantikuwak runaka.

Chiknik runakuna Jesusta apishpa Kayfaspa wasinman pusharkansapa.

(Mr 14.43-50; Lk 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesus chayta willaykaptinkuna disipulun Judaska aypa runakunata pushamushpa chayarkan. Chay runakuna kaspikunata ishkantin ladupi filuyuk machetikunata apashpankuna rirkansapa Jesusta apik. Rirkansapa kamachikuk saserdotekunawan judiyukunapa ansianunkuna kachaptinkuna.

⁴⁸ Judas manara chay runakunata Jesusman pushashpa allita yachachirkansapa: “Suk runata muchaptini yachankichi pay kananta. Paytami apishpa pushankichi.”

⁴⁹ Chaypina Jesusta ladunchashpana willarkan:

—Buenas nochis, maestru.

Chashna rimachishpa mucharkan.

⁵⁰ Muchaptinna Jesuska willarkan:

—Amigu, rurak shamushkaykita rurayna.

Chaypina chay runakuna Jesusta apirkansapa pushanankunapa.

⁵¹ Chayta kawashpa Jesuswan tantalla purik runa machetinta apirkan. Chaywan sinchi kamachikuk saserdotepa wiwachunpa suk ladu rinrinta tipipurkan.

⁵² Chashna tipipuotin Jesuska willarkan:

—Chay machetikitaka macheti churanaykipi kashkan churay. Machetiwana makanakuk runakuna machetillawan wañuchinakunkasapa.

⁵³ ¿Manachu yachanki Tatayni Diosta roygaptinika kunanlla kanchis chunka waranka angelninkunata kachamunman amachawanankunapa?

⁵⁴ Tata Dioska killkadunpi riman ñuka wañunaynita. Mana wañushpaynika mana Tata Diospa rimashkanta ruraymanchu karkan. Chayrayku Tata Diosta mana roygashachu wañuymanta amachawanapa.

⁵⁵ Chayta willashpa Jesuska chay pushanayak runakunata willarkansapa:

—¿Imapatí kaspikunata machetikunata apamushkankichi apiwanaykichipa? ¿Ariya suwa wañuchikuk runachu kani? Tukuy diya Tata Diospa wasinpi yachachikuptini ¿imapatí mana chaypi apiwashkankichi?

⁵⁶ Ñawpa yachachikukkuna Tata Dios rimashkanta killkarkansapa kashna apiwanaykichipa. Chay killkadunpi rimashkanshina kunan kankuna apiwaykankichi wañuchichiwanykichipa.

Chashna oras ñukaykuna disipulunkuna manchakushpaynikuna Jesusta sapallanta sakishpaynikuna nitikurkanisapa.

Jesusta pusharkansapa ashwan sinchi kamachikuk Kayfasman.

(Mr 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Chay aypa runakuna Jesusta apishpa Kayfaspas wasinman pusharkansapa. Kayfaska ashwan sinchi kamachikuk saserdote karkan. Paypa wasinpi Moisespa killkadunta yachachikukkunawan judiykunapa ansianunkuna tantanakudu shuyaykarkansapa.

⁵⁸ Jesusta pushaptinkuna Pedruka washallata katishpa chay wasi pampapi yaykurkan. Tata Diospa wasinta kuydak runakunapish chay pampapi tiyaridu karkansapa. Pedruka paykunapa ladunkunapi rirkan tiyarik kawanayashpa imatami Jesusta rurankasapa nishpa.

⁵⁹ Chay wasi ukupi tukuy awtoridarkuna tantanakushpankuna chiknik runakunata maskarkansapa llullakushpa Jesusta chatanankunapa. Sukaman munarkansapa Jesusta wañuchichiyta.

⁶⁰ Chaypina aypa runakuna llullakushpa Jesusta chatashpankunapish mana nima wañuchinankuna layatachu chatarkansapa. Aypa runakuna chatakushkankunawasha ishkay chatakukkuna chayashpankuna willarkansapa:

⁶¹ —Kay Jesuska rimarkan: “Ñuka atipani Tata Diospa manllayba wasinta urmachiyta. Chayta

urmachishkayniwasha kimsa diya ukun tukuchasha kashkan rurayta.”

62 Chashna rimaptinkuna Kayfaska shayarishpa Jesusta tapurkan:

—¿Chashna chatashuptinkuna manachu aynikunki? ¿Imatati chatashuykansapa?

63 Chaypina Jesuska upallalla uyarirkan. Mana nimata ayniptin chay sinchi kamachikuk saserdote kashkan willarkan:

—Sielupi kawsak Tata Diospa shutinpi willayki: Mana llullakushpa willawaysapa ¿kanchu kanki shuyanaynikuna salvakuk Tata Diospa wambran?

64 Chaypina Jesuska willarkan:

—Ariya, ñukami kani. Kunan willaykichi: Kankunaka ñuka sielumanta shamudu runata kawawankichi tukuy laya atipak Tatayni Diospa ladunpi tiyariptini. Kawawankichi puyukuna ukunpi kashkan shamuptini.

65 Chashna Jesus willaptin chay sinchi kamachikuk Kayfaska sukaman piñakushpa churakunan sawa llachapanta llikirkan. Chayta rurarkan tukuy chay runakuna yachanankunapa sukaman piñakunanta. Chaymanta chay kamachikukmasinkunata willarkansapa:

—Kay runaka chashna rimashpa Tata Diostami sukaman piñachiykan. Ama ashwan chatakuk runakunata maskaypachinachu. Tukuy kankuna Tata Diosta piñachinan laya rimashkanta uyarishkankichi.

66 ¿Imatati yuyankichi?

Chashna Kayfas willaptin paykunaka aynirkansapa:

—Uchanpi kashpa wañunan tiyan.

⁶⁷ Chaypina Jesusta uyanpi tukaychashpankuna kaspiwan waktarkansapa. Sukkuna uyanpi lapyarkansapa.

⁶⁸ Asichishpankuna willarkansapa:

—Salvakuk runa kashpaykika willawaysapa pimi lapyashuykan nishpa.

Pedru rimarkan Jesusta mana riksinanta.

(Mr 14.66-72; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Chay wasi ukupi Jesusta asichiykaptinkuna Pedruka pampapi tiyaridu karkan. Chaypi kaptin chay wasipi sirvikuk warmi ladunchashpa willarkan:

—Kanpish Galileamanta runa Jesuswan tantalla purishkanki.

⁷⁰ Chashna willaptin Pedruka tukuy chay runakuna uyariptinkuna aynirkan:

—Manami yachanichu pipami willawaykanki.

⁷¹ Chaymanta Pedruka chay wasi punkuman rirkan. Chaypina suk sirvikuk warmi payta kawashpa sukkunata willarkansapa:

—Kay runaka Nasaretmanta runa Jesuswan tantalla purishka.

⁷² Chaypina Pedruka jurashpa kashkan willarkansapa:

—Ñuka manami chay runata riksinichu.

⁷³ Chaymanta chaypi kak runakuna Pedruta ladunchashpankuna willarkansapa:

—Deverasmi kanpish chay runapa purikmasin kanki. Rimanaykimanta riksiykisapa.

⁷⁴ Chashna willaptinkuna Pedruka jurashpa maldishpa willarkansapa:

—Manami chay runata riksinichu.
Pedru chayta rimaykaptinlla suk gallo kantarkan.

⁷⁵ Chayta uyarishpana Pedruka yuyarkan Jesus willashkanta: “Manarapish gallo kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.” Chayta yuyashpana Pedruka washaman llukshishpa sukaman llakishpa mana upallayak layata wakakurkan.

27

Chiknik runakuna Jesusta pusharkansapa Pilatoman.

(Mr 15.1; Lk 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Chaymanta pakariykaptin tukuy kamachikuk saserdotekunawan tukuy judiyukunapa ansianunkuna parlashpankuna yuyarkansapa Jesusta wañuchinankunapa.

² Chaypina Jesusta watashpankuna pusharkansapa kamachikuk Pilatoman. Pilatoka karkan romano gobernador.

Judas sipinakushpa wañuchinakurkan.

³ Chaypina Jesusta Pilatoman wañuchichinankunapa pushaptinkuna Judaska kawarkan. Jesusta apichichishkanrayku sukaman turbakushpa rirkan rantikushman chanin kullkita kutichikuk. Chay kamachikuk saserdotekunapi judiyukunapa ansianunkunapi chayashpa willarkansapa:

⁴ —Chay mana nima uchayuk runata wañuchinaykichipa rantikushpayni uchallikushkani.

Chaypina paykunaka willarkansapa:

—Chayka kanpa uchaykimi. Ñukaykunapa mana nimachu.

⁵ Chashna willaptinkuna Judaska chay kullkita Tata Diospa wasinpi wishchurkan. Chaymanta llukshishpa waskawan sipinakushpa wañuchinakurkan.

⁶ Chaypina chay kamachikuk saserdotekuna chay wishchudu kullkita apishpankuna willanakurkansapa:

—Kay kullkika wañuchinanchikuna runapa chaninmi. Chayrayku mana allichu churananchikunapa ofrenda churana kajapi.

⁷ Ashwan alli kanman kay kullkiwan suk terrenuta rantinanchikunapa chikan llaktamanta runakuna wañuptinkuna chaypi pampanankunapa.

Chashna parlanakushpankuna puyñukuna rurak runapa terrenuta rantirkansapa.

⁸ Chay kullkiwan rantishkankunarayku kunankaman chay pampapa shutin kiparishka Yawar Pampa.

⁹ Chayta rurarkansapa chay ñawpa yachachikuk Jeremiyas rimashkanshina: “Israel runakuna kimsa chunka kullkillata chanicharkansapa chay alli rurak runapa pagarakunankunapa.

¹⁰ Chay kullkiwan puyñukuna rurak runapa terrenuta rantirkansapa Tata Dios rimashkanshina.”

Chay runakuna Pilatoman Jesusta pusharkansapa.

(Mr 15.2-5; Lk 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Chaymanta Jesusta pusharkansapa gobernador Pilatopi chatakuk. Chaypi Pilatoka Jesusta tapurkan:

—¿Kanchu kanki judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikukninkuna?

Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:

—Ariya ñukami kani.

12 Chaypina kamachikuk saserdotekunawan judiyukunapa ansianunkuna Jesusta sukaman chataykaptinkuna Jesuska mana aynikushpa upallalla uyarirkan.

13 Chayrayku Pilato Jesusta tapurkan:

—¿Manachu uyarinki tukuy kay runakuna chatashuptinkuna?

14 Chashna tapuptin Jesuska mana nimata aynirkanchu. Chayrayku Pilatoka sukaman almirarkan.

Chiknik runakuna Pilatota willarkansapa Jesusta wañuchichinanpa.

(Mr 15.6-20; Lk 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Tukuy wata Paskua fiesta ukun Pilato amañarkan karselmanta suk runata kacharichiyta. Runakunata willaksapa akllanankunapa maykan runatami kacharinka nishpa.

16 Chay tiempu karselpi karkan suk runa Barrabas. Tukuy pi yacharkansapa Barrabas sukaman mana alli rurak runa kananta.

17 Chaypina Pilatoka chay aypa tantanakudu runakunata tapurkansapa:

—¿Maykan runatati munankichi kacharinaynipa? ¿Barrabastachu kacharisha? ¿Kay

Tata Diosmanta shamudu rimanankunatachu kacharisha?

¹⁸ Pilato chayta tapurkansapa allita yachashpa Jesusta chiknishpankuna chatakushkankunata.

¹⁹ Chaymanta kamachikunan tiyarinanpi Pilato tiyaridu kaptin warmin willachirkan: “Ama nimanachiychu chay mana nima uchayuk runata. Kayna tutapi payrayku manchanapa layata muskukushkani.”

²⁰ Chaypina chay kamachikuk saserdotekunaka chay aypa tantanakudu runakunata sinchita willarkansapa:

—Pilatota willaychi Barrabasta kacharinanpa Jesusta wañuchichinanpa.

²¹ Chaypina Pilato kashkan tapurkansapa:

—¿Pitati munankichi kacharinaynipa?

Chaypina chay tantanakudu runakunaka willarkansapa:

—¡Barrabasta kachariy!

²² Pilatoka tapurkansapa:

—¿Imatati rurasha kay rimanankuna Tata Diosmanta shamudu Jesusta?

Chashna tapukuptinkuna tukuy runakuna aynirkansapa:

—¡Kruspi chakatachiy!

²³ Pilatoka willarkansapa:

—¿Ima mana allitati rurashka?

Paykunaka ashwan sukaman sinchita rimashpankuna kashkan willarkansapa:

—¡Kruspi chakatachiy!

²⁴ Chay runakuna sukaman piñakushpa kapariptinkuna Pilatoka mana nima layapi upallayachiyta atipashpana yakuta

apachimurkan. Chaywan makinkunata mayllarkan tukuy runakuna kawanankunapa. Chaypina willarkansapa:

—Ñukaka makinita mayllani yachanaykichipa kay runa wañuptin mana nima uchayuk kanaynita. Wañuptinka kankunami uchayuk kankichi.

²⁵ Chashna willaptinkuna tukuy chay runakuna willarkansapa:

—Chay runa wañuptinka ñukaykuna tukuy wamb Braynikunawan uchayuk kanisapa.

²⁶ Chaypina Pilatoka Barrabasta kacharishkanwasha Jesusta suk karawaskawan asutichirkan. Chaymanta kukurkan suk kruspi chakatashpa wañuchinankunapa.

²⁷ Chaypina Pilatopa soldadunkuna Jesusta pusharkansapa paypa wasinman. Chaypi chayashpankuna aypa soldadumasinkunata tantanachirkansapa Jesusta asichinankunapa.

²⁸ Jesuspa sawa llachapanta llatanachishpa kamachikukpa puka llachapanta churachirkansapa.

²⁹ Umanpi kashayuk waskamanta awadu koronata churapurkansapa. Chaymanta alli ladu makinpi suk varata churapurkansapa kamachikunan vara nishpa. Sukaman asichishpankuna ñawpakninpi kunkurikurkansapa. Kuyak tukushpankuna willarkansapa:

—¡Kanmi judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikuknin kanki!

³⁰ Chaypina tukaycharkansapa. Chay varallawan umanpi waktarkansapa.

³¹ Sukaman asichishkankunawasha kashkan kikinpa llachapanta churachirkansapa. Chaymanta pusharkansapa suk kruspi chakatak.

Suk kruspi Jesusta chakatashpankuna wañuchirkansapa.
(Mr 15.21-32; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Jesusta chakatak pushashpankuna suk runa Simonta tinkurkansapa. Chay Simon Sirene llaktamanta karkan. Soldadukunaka payta apishpankuna Jesuspa krusninta aparichirkansapa.

³³ Rishpankuna suk taksha urku Golgotapi chayarkansapa. Chay Golgota shuti judiyukuna rimanaynikunapi riman Uma Poto.

³⁴ Chaypina soldadukuna Jesusta upyachinayarkansapa ayakwan chakrudu vinuta. Jesuska chayta mallishpa mana upyanayarkanchu.

³⁵ Chaypina soldadukuna Jesusta kruspi chakatarkansapa. Chaymanta Jesuspa llachapanta pukllashpa patumanakurkansapa yachanankunapa pimi apanka nishpa.

³⁶ Chay washa chayllapi tiyarirkansapa Jesusta allita kuydanankunapa.

³⁷ Jesuspa uman kuskapi churarkansapa suk killkaduta tukuy runakuna yachanankunapa imapami wañuchishkasapa nishpa. Chay killkadupi rimarkan: “Kay Jesuska judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikukninmi.”

³⁸ Jesuspa ishkantin ladunpi ishkay suwa runakunatapish chakatarkansapa.

³⁹ Aypa runakuna rirkansapa Jesusta kawak. Paykunaka chikallayachishpankuna willarkansapa:

⁴⁰ —Kanmi rimashkanki Tata Diospa manllayba wasinta urmachishpayki kimsa diya ukunlla kashkan ruranaykita. Kunanka kikikilla salvanakuy. Tata Diospa wambran kashpaykika chay krusmanta urayamuy.

⁴¹ Chashnalla kamachikuk saserdotekunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakunawan judiyukunapa ansianunkuna Jesusta asichirkansapa. Paykuna Jesusta pinkachishpankuna willanakurkansapa:

⁴² —Payka aypa runakunata unkuyninkunamanta supaykunamanta salvashkasapa. Kunanka kikin mana atipanchu wañuymanta salvanakuyta. Israel llaktanchikunapa sinchi kamachikuknin kashpaka kay krusmanta urayamuchun. Chaypira kreyishunchisapa.

⁴³ Payka rimarkan Tata Diospa wambran kananta. Rimarkan Tata Dios tukuy layapi yanapananta. Tata Dios deverasta kuyashpanka kunanlla chay krusmanta urayachimuchun.

⁴⁴ Chashna asichiptinkuna chay ishkey ladunpi chakatadu suwakunapish Jesusta asichirkansapa.

*Jesús kruspi chakatadu wañurkan.
(Mr 15.33-41; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)*

⁴⁵ Jesús kruspi chakatadu kaptin chawpi diyamantapacha las tres de la tardikaman sukaman tuta likidu tukurkan.

⁴⁶ Chay oraslla Jesuska sinchita rimarkan: “Eli, Eli ¿lama sabaktani?” Chay rimakushkan judiyu rimanaynikunapi rima: “Tata Diosnini, Tata Diosnini ¿imapati sakiwashkanki?”

⁴⁷ Chay rimashkanta uyarishpana chay runakunaka willanakurkansapa:

—Kay runaka ñawpa yachachikuk Eliyastami kayaykan.

⁴⁸ Chaypina suk runa kallpashpa pintupa puntanta chiktarkan utkuta churananpa. Chayta ayak likidu vinupi sumichishpa Jesuspa shiminpi churarkan shukunanpa.

⁴⁹ Chayta kawashpa sukkuna willarkansapa:
—¡Ama upyachiychu! Akuychi kawaypachi Eliyas shamunkachu salvak manachu nishpa.

⁵⁰ Chaypina Jesuska kashkan sinchita kaparikurkan. Chashna kaparikushpa wañurkan.

⁵¹ Jesus wañushkan oraslla Tata Diospa wasinpi warkudu arkana llachapa llikikurkan. Anakninmanta urayninkaman llikikurkan chay alli arkadu kuartu rikurinanpa. Chaypina allpa sukaman kuyurkan. Atun urkukunapish chiktakurkansapa.

⁵² Chaymanta panteyunpi sepulturakuna kicharinakurkansapa. Tata Diosta kreyik wañudu runakuna aypa kawsamurkansapa.

⁵³ Chaymanta Jesus kawsamushkanwasha chay kawsamuk runakuna Jerusalem llaktapi yaykurkansapa. Chaypi yaykuptinkuna aypa runakuna kawarkansapa.

⁵⁴ Allpa sukaman kuyuptin Jesusta kuydak soldadukunawan kapitanninkuna tukuy chay almirana layakunata kawashpankuna sukaman

manchakurkansapa. Chaypina paykunaka rimarkansapa:

—Deverasmi kay runaka Tata Diospa wambran kashka.

⁵⁵ Jesus chakatadu kaptin Galileamanta katishpa yanapak warmikuna chikanmanta kawarkansapa.

⁵⁶ Chay kawak warmikuna aypa karkansapa. Paykunamanta suk karkan Mariya Magdalena. Suk karkan Jakobopa Josepa maman. Suk karkan Sebedeopa warmin.

*Suk machaypi Jesusta pamparkansapa.
(Mr 15.42-47; Lk 23.50-56; Jn 19.38-42)*

⁵⁷ Chaymanta amusayaykaptinna Jesus wañushkanpi Jose chayamurkan. Chay Joseka Arimatea llaktamanta aypa kullkiyuk runa karkan. Jesusta kreyik karkan.

⁵⁸ Joseka rirkan Pilatota mañak Jesuspa kuerpunta pampachinanpa. Chashna mañaptin Pilatoka soldadunkunata willarkansapa kunankunapa.

⁵⁹ Chaypina Joseka Jesuspa kuerpunta suk allima mushuk sabanaswan wankurkan.

⁶⁰ Allita wankushpa pusharkansapa atun rumipi chayrak aspidu machay ukunpi churak. Chay rumi machayta Joseka kikinpa terrenunpi rurachirkan. Jesuspa kuerpunta chay ukupi churashkankunawasha manllayba rumiwan allita wichkarkan. Chaymanta sakirkan.

⁶¹ Chay machay ladunpi Mariya Magdalena suknin Mariyawan tiyarishpa kawarkansapa.

Pilato kacharkan soldadunkunata Jesuspa sepulturanta kuydanankunapa.

⁶² Jesusta wañuchishkankuna kayantin judiyu runakunapa samanankuna diya karkan. Chay diyaka kamachikuk saserdotekuna fariseo runakunawan tantalla rirkansapa Pilatota kawak.

⁶³ Chaypina willarkansapa:

—Señor, ñukaykuna yuanisapa chay llullachikuk runa rimashkanta. Payka kawsashpara rimarkan wañushkanmanta kimsa diya ukun kashkan kawsamunanta.

⁶⁴ Chayrayku roygaykisapa kimsa diyata soldadukunawan Jesuspa sepulturanta kuydachinaykipa ama tutapi disipulunkuna kuerpunta suwanankunapa. Chashna suwashpankuna rimanmansapa Jesuska kawsamushkanta. Chashna llullakushpa kashkan tukuy runakunata ashwanta llullachinmansapa.

⁶⁵ Chaypina Pilatoka willarkansapa:

—Aypa soldadukunata pushaychi. Chay machayta atipanaykichi layata kuydaychi.

⁶⁶ Chaypina chay kamachikuk runakuna rirkansapa machaypa punkunta selluchak ama ni pi chay wichkanan rumita suchuchinankunapa. Chaymanta chay soldadukunata sakirkansapa allita kuydanankunapa.

28

Wañushkanmanta Jesus kawsamurkan.
(Mr 16.1-8; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Chaymanta samana diya kayantin pakariykaptin Mariya Magdalena suknin Mariyawan rirkansapa chay machayta kawak.

² Chay warmikuna chayaptinkuna allpa sukaman kuyurkan. Tata Diospa angelnin sielumanta urayamushpa chay machaypa wichkanan rumita suchuchirkan. Ashuchishpana sawanpi tiyarirkan.

³ Chay angelka sukaman llipyak likidu karkan. Tukuy llachapan nieveshina yurak likidu karkan.

⁴ Chay angelta kawashpankuna chay kuydakuk soldadukuna manchakuywan chukchukushpankuna wañudushina urmarkansapa.

⁵ Chaypina chay angelka chay ishkantin warmikunata willarkansapa:

—Ama manchakuychichu. Ñuka yachani chakatadu kashka Jesusta maskaykanaykichita.

⁶ Payka mananami kaypinachu. Rimashkanshina ñami kawsamushkana. Mash shamuychi kawak maypicha churashkankunata.

⁷ Chaymanta utkakushpaykichi rillaychi kawsamushkanta disipulunkunata willak. Galilea partiman manara riptikichira payka rinka. Kankunapish rillaychi chaypi kawanaykichipa. Chayllatami willashkaykichi.

⁸ Chaypina chay ishkay warmikunaka manchakushpapish sukaman kushikurkansapa. Kushikushpa kallparkansapa Jesuspa disipulunkunata willak.

⁹ Chashna riykaptinkunana Jesuska chay warmikunapi rikurishpa rimachirkansapa. Chaypina paykunaka Jesusta ladunchashpa

kumurayashpankuna chakinta abrasashpa sukaman kuyarkansapa.

¹⁰ Chaypina Jesuska willarkansapa:

—¡Ama manchakuychichu! Kunanlla rillaychi wawkinikunata willak Galilea partiman rinankunapa. Chaypimi kawawankasapa.

Soldadukuna llullakushpa rimarkansapa disipulunkuna Jesuspa kuerpunta suwashkankunata.

¹¹ Chaymanta chay warmikuna Jerusalem llaktaman riykaptinkuna chay kuydak soldadukunapish chaypi chayarkansapa. Paykunaka kamachikuk saserdotekunata willarkansapa tukuy kawashkankunata.

¹² Chaypina chay kamachikukkuna rirkansapa judiyukunapa ansianunkunawan parlamankunapa imatami rurankasapa nishpa. Parlashkankunawasha chay soldadukunata aypa kullkita pagararkansapa.

¹³ Pagarashpa willarkansapa:

—Kankuna tukuy pita willanaykichi tiyan tutapi puñuykaptikichi Jesuspa disipulunkuna kuerpunta suwashkankunata.

¹⁴ Chashna rimaptikichi ichará Pilato rimashkaykichita yachanka. Chaypina kastigashunayaptikichi ñukaykuna willashasapa ama nimata rurashunaykichipa.

¹⁵ Llullakuyta almitishpankuna chay soldadukunaka aypa kullkita chaskirkansapa. Chaymanta chay parlashkankunata famakurkansapa. Chayrayku kunankaman

judiyu runakuna rimansapa disipulunkuna
Jesusa kuerpunta suwashkankunata.

*Jesus disipulunkunata willarkan tukuy mayta
rinankunapa yachachikuk.*

(Mr 16.14-18; Lk 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Chaymanta ñukaykuna chunka suk
disipulunkuna Galilea partiman Jesus rimashkan
urkuman rirkanisapa.

¹⁷ Chaypi chayashpaynikuna Jesusta
kawarkanisapa. Payta kawashpa kuyarkanisapa.
Sukkuna yuyayninikunapi rimarkanisapa:
“Ichará mana paychu” nishpa.

¹⁸ Chaypina Jesuska ladunchawashpankuna
willawarkansapa:

—Tata Dioska churawashka sielupi allpapi
kamachikunaynipa.

¹⁹ Chayrayku rillaychi tukuy allpapi kawsak
runakunata yachachik paykunapish
disipuluynikuna kanankunapa. Chaymanta
ñukata kreyiwak runakunata bawtisaychi Tata
Diospa shutinpi ñukapa shutinipi Tata Diospa
Espiritunpa shutinpi.

²⁰ Chay kreyiwak runakunata tukuy
yachachishkaynikunata yachachiychi
paykunapish allita kasuwanankunapa. Ñuka
tukuy diya kankunawan kasha kay allpa
kullunan diyakaman.

clxxxv

**Tata Diospa Mushuk Rimanan
New Testament in Quechua, San Martín
(PE:qvs:Quechua, San Martín)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, San Martín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, San Martín

qvs

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, San Martín

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jun 2026 from source files dated 29 Jan 2022

9ea4ef1e-a918-53b9-8a27-dffea7bcf6f6